

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА – BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE – ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
REPUBLIKA SRPSKA – РЕПУБЛИКА СРПСКА

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF REPUBLIKA
SRPSKA AND FEDERATION OF BIH

Implemented by

BERP

Balkans Enforcement Reform Project

This project is funded by the Government
of the Kingdom of the Netherlands

CENTER FOR INTERNATIONAL LEGAL COOPERATION

In cooperation with

gtz Partner for the Future.
Worldwide.

PRIRUČNIK ZA SUDSKE IZVRŠIOCE

Banja Luka, December 2010.

RECENZIJE

Rosa Obradović, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske

Zakon o izvršnom postupku u entitetima Bosne i Hercegovine doneseni su u okviru reforme pravosudnog sistema, koja je sprovedena u Bosni i Hercegovini. U Republici Srpskoj Zakon o izvršnom postupku je objavljen u “Službenom glasniku Republike Srpske”, broj 59/03, do 29/10, a u Federaciji Bosne i Hercegovine, u “Službenim novinama FBiH” broj 32/03, do 39/09. U oba entiteta zakoni o izvršnom postupku stupili su na snagu 01. 08. 2003. godine. U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ovaj zakon je donesen ranije i objavljen je u “Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH”, broj 8/00, do 8/03. Činjenica da su zakoni o izvršnom postupku u entitetima Bosne i Hercegovine doneseni u okviru reforme pravosudnog sistema dovoljno govori o značaju ovog procesnog zakona u ostvarivanju zaštite sudskim izvršenjem.

Izvršni postupak, kao grana građanskog prava, važan je segment u ostvarivanju subjektivnih, povrijeđenih prava. Izvršni postupak je nastavak parničnog i drugih građanskih postupaka, jer tek sprovođenjem izvršenja, na način propisan Zakonom, “uručuje se pravo” stranci u čiju je korist sprovedeno izvršenje iz izvršnog zahtjeva.

Prema konceptu zakona o izvršnom postupku, ovim zakonima se uređuje postupak prinudnog izvršenja, a ne i donošenje sudskih odluka koje imaju karakter izvršne isprave, izuzev u zakonom propisanim slučajevima, koji su specifični i po prirodi stvari i usko vezani za izvršni postupak (npr. protivizvršenje i rješenje o dosudi). Ovakvo zakonsko rješenje je u skladu sa prinudom izvršnog postupka, u kome je jedna strana ovlašćena da kod suda zahtijeva od druge strane prinudno ostvarivanje prava sadržanih u izvršnom zahtjevu i u kojem izvršni sud zakonom propisanim mjerama prinude, sprovodeći izvršenje, pruža sudsku zaštitu pojedincu, zaštitom njegovih subjektivnih prava i štiti vrijednosti koje štiti pravni poredak, daje primat “pravu” nad “nepravom”.

Načela izvršnog postupka obezbjeđuju brz i efikasan postupak izvršenja i jednak procesnopravni položaj stranaka u izvršnom postupku, čime se obezbjeđuje pravo na pravično suđenje, zagarantovano članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Zakon o izvršnom postupku primjenjuju prvenstveno sudije na izvršnom referatu, stručni saradnici i izvršioc (kao sudski službenici). Nositelj izvršnog postupka je izvršni sudija, koji neposredno, te davanjem uputstava stručnim saradnicima i sudskim izvršiocima, vršenjem nadzora i kontrole nad njihovim radom, doprinosi kvalitetnom i efikasnom sprovođenju postupka izvršenja, prema opšteprihvaćenim standardima i u skladu sa Preporukama Savjeta Evrope.

Zato je projekat izrade Priručnika za sudske izvršioce od izuzetne važnosti u realizaciji Smjernica za bolje sprovođenje postojećih Preporuka Savjeta Evropa u izvršnom postupku, usvojenih od strane Evropske komisije za poboljšanje pravosuđa (CEPEJ) na 14. plenarnom zasjedanju u Strazburu, 9 – 10. oktobra 2009. godine.

Priručnik na pristupačan i razumljiv način doprinosi boljem razumijevanju odredbi Zakona o izvršnom postupku, shvatanju pojedinih pravnih pojmova i doprinosi lakšoj primjeni i efikasnijem sprovođenju postupka izvršenja. Predstavlja vodič izvršiocima u svakodnevnom njihovom radu i omogućava im da rariješe dileme i prevaziđu prepreke sa kojim se susreću. Priručnik za sudske izvršioce ima edukativni karakter. Nosilac projekta izrade Priručnika prepoznao je da je za efikasno sprovođenje sudskog izvršnog postupka od odlučnog značaja stručna osposobljenost izvršioca, koji, po nalogu, uputstvima, uz nadzor i kontrolu izvršnog sudije, neposredno preduzima izvršne radnje u izvršnom postupku radi sprovođenja izvršenja i sprovodi proceduralni dio izvršnog **postupka** i samo profesionalnim radom i odnosom prema radu može stranke i druge učesnike u izvršnom postupku uvjeriti u efikasnost izvršnog postupka i njegovo sprovođenje prema načelima izvršnog prava. Od izuzetne je važnosti činjenica da Priručnik za sudske izvršioce sadrži primjere sudskih pismena koja se najčešće koriste u njihovom svakodnevnom radu, što je od dvojakog značaja: kako radi jednakog postupanja izvršioca u istovjetnim činjeničnim i pravnim situacijama, čime se izgrađuje jedinstvena sudska praksa, što je od značaja za pravnu sigurnost građana, koju ova grana prava pruža, tako i radi omogućavanja praktične primjene Zakona o izvršnom postupku u konkretnoj procesnoj situaciji u kojoj sudski izvršilac preduzima izvršne radnje, u zavisnosti od predmeta i sredstava izvršenja.

Priručnik za sudske izvršioce ispunjava cilj svoje izrade i predstavlja korak u praćenju efikasnosti postupka izvršenja, koje bi, bez stručnih i osposobljenih sudskih izvršilaca, i dalje predstavljalo prevelik teret, i za pojedinca, i za društvenu zajednicu.

Goran Nežirović, sudija Vrhovnog suda FBiH

Izvršni postupak služi istom cilju kao i građanski parnični postupak, a taj cilj je zaštita povrijeđenih subjektivnih građanskih prava pojedinaca i pravnih lica te održavanje pravnog poretka. Izvršenje ili prinudno ostvarenje pravnih zahtjeva putem suda predstavlja konačni cilj zahtjeva za zaštitu povrijeđenog ili ugroženog subjektivnog prava. Drugačije rečeno, građanski parnični postupak ostvaruje formalno pravo, a izvršni postupak treba da ovo formalno pravo provede u život, tako da se izvršenje zapravo može smatrati glavnom svrhom parničnog postupka.

Brzo i efikasno udovoljenje pravdi jedan je od osnovnih postupaka savremenog pravosuđa, pa se taj postulat postavlja i pred sudski izvršni postupak. Brz, jednostavan i pravičan postupak za izvršenje preduslov je efikasnog funkcionisanja sudskog sistema. Navedeni postulat bio je ideja vodilja reforme sudskog izvršnog postupka, koja je u u oba bosanskohercegovačka entiteta izvršena u toku 2003. godine, tako da novi entitetski zakoni o izvršnom postupku, svojim modernijim rješenjima, svakako omogućavaju znatno jednostavnije i efikasnije zakonito ostvarenje pravnih zahtjeva koji su postali izvršni.

Međutim, kvalitetan zakon, sam po sebi, ne znači istovremeno efikasno i kvalitetno pravosuđe, ukoliko ne postoji sudski kadar koji raspolaže posebnim stručnim i praktičnim znanjem za obavljanje ove složene društvene funkcije. Od sposobnosti sudija, kao glavnih nosilaca sudske funkcije, ali i sposobnosti službenika suda, umnogome zavisi kako kvalitet sudske zaštite, tako i efikasnost njenog pružanja. S tim u vezi, za efikasno i kvalitetno provođenje sudskog izvršnog postupka od velikog je značaja pitanje stručne sposobnosti i etike sudskih izvršilaca, koji u tom sudskom postupku imaju značajnu funkciju jer po nalogima i uputama izvršnog sudije provode proceduralni dio izvršnog postupka neposrednim preduzimanjem izvršnih radnji. Upravo u tom svjetlu treba posmatrati i razumjeti projekat izrade ovog priručnika, ali kao jedan segment realizacije „Smjernica za bolje sprovođenje postojećih Preporuka Vijeća Evrope o izvršnom postupku“, usvojenih od strane Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) na 14. Plenarnom zasjedanju (Strazburg, 9 - 10. 12. 2009. godine).

Ovaj priručnik nema namjeru da bude cjelovit komentar Zakona o izvršnom postupku. On ide za tim da olakša shvatanje zakona i njegovu primjenu u praksi, odnosno da bude vodič za svakodnevni rad sudskih izvršilaca u primjeni Zakona o izvršnom postupku. Priručnik koji se nalazi pred njegovim korisnicima sadrži obradu relevantne sudske izvršne procesne problematike, a načinom njene interpretacije, korisnim osvrtima i komentarima pojedinih instituta izvršnog prava omogućiće sudskim izvršiocima usavršavanje njihovog pravnog znanja i vještina u primjeni zakona. Posebnu vrijednost Priručnika predstavljaju primjeri sudskih pismena (zapisnici, obavještenja), koji su priređeni radi praktične primjene zakona i prilagođeni svakoj važnijoj procesnoj situaciji u kojoj sudski izvršioci preduzimaju izvršne radnje.

Zbog svega iznesenog uvjereni smo da će ovaj priručnik u punoj mjeri ispuniti svrhu svoje izrade.

PREDGOVOR

Poštovani,

Centri za edukaciju sudija i tužilaca u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine i Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, koji, u saradnji i uz podršku nizozemskog/holandskog Centra za međunarodnu pravnu kooperaciju (CILC), Međunarodne unije sudskih izvršilaca i GTZ BiH, sprovode projekat na regionalnom nivou, pod nazivom „Reforma izvršnog prava u zemljama zapadnog Balkana“ (BERP projekt), analizirali su potrebu za obukom profesionalaca iz oblasti izvršnog postupka u Bosni i Hercegovini, te kreirali poseban program, koji obuhvata obuku sudija na izvršnom referatu i sudskih izvršilaca u sudovima u Bosni i Hercegovini.

Realizacija BERP projekta započela je 01. januara/siječnja 2010. godine i trajaće do 31. avgusta/kolovoza/avgusta 2011. godine. Cilj projekta je pružiti pomoć zemljama Zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Crna Gora i Srbija) u reformi pravnog sistema uopšte, kao i osigurati efikasnije i djelotvornije funkcionisanje sistema izvršnog postupka, kako na državnom tako i na regionalnom nivou.

U okviru implementacije Projekta u 2010. godini, centri za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i u Republici Srpskoj ukupno su realizovali 11 seminara iz oblasti izvršnog prava. Seminarima su prisustvovala 423 učesnika, od čega 233 sudije, prvenstveno opštinskih i osnovnih sudova, 214 sudskih izvršilaca i 43 ostala učesnika (stručni saradnici, pripravnici, predstavnici izvršne vlasti i međunarodnih organizacija i predstavnici centara za edukaciju).

Ovaj projekt predstavlja jedinstven primjer edukacije sudskih izvršilaca u Bosni i Hercegovini, kao ciljne grupe koja se susreće sa brojnim problemima u obavljanju svojih poslova i zadataka u toku postupka izvršenja. Iz ovog razloga, centri za edukaciju sudija i tužilaca, zajedno sa projektim partnerima, inicirali su izradu Priručnika za sudske izvršioce sa namjerom da se sudskim izvršiocima obezbijedi pomagalo za rad na terenu i pruži jedan broj potrebnih obrazaca za različite radnje u izvršnom postupku. Priručnik bi u konačnici mogao dati dobre rezultate u pogledu ujednačavanja prakse sudskih izvršilaca u sudovima u Bosni i Hercegovini, kao i nametnuti standard kvaliteta u pogledu sačinjavanja zapisnika o preduzetim izvršnim radnjama. Takođe, treba imati u vidu da je u toku reforma u pogledu statusa i obrazovanja, odnosno stručne spreme sudskih izvršilaca, čiji je inicijator Visoki sudski i tužilački savjet BiH, te bi ovaj priručnik, u domenu u kojem teoretski obrađuje problematiku izvršnog postupka, mogao poslužiti za pripremu sudskih izvršilaca za polaganje budućeg stručnog ispita za sudske izvršioce.

Članovi Radne grupe koji su učestvovali na izradi ovog priručnika su: Jasminka Kubat, sudija Općinskog suda u Zenici; Mujo Đulančić, šef Službe sudskih izvršitelja Općinskog suda u Sarajevu i Radoslav Marjanović, pomoćnik direktora Centra za edukaciju sudija i tužitelja Federacije BiH, delegirani ispred Centra za edukaciju sudija i tužitelja u Federaciji BiH; Vesna Mišić, sudija Osnovnog suda u Banjoj Luci, Vasilije Trivković, sudski izvršilac

Osnovnog suda u Bijeljini i g-din Drago Ševa, direktor Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Republici Srpskoj, delegirani ispred Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Republici Srpskoj; Smajila Kikić, sekretar Osnovnog i Apelacionog suda Brčko Distrikta i Slobodan Radović, sudski izvršilac Osnovnog suda Brčko Distrikta, delegirani ispred Pravosudne komisije Brčko Distrikta.

Koristeći ovu priliku, zahvaljujemo se Centru za međunarodnu pravnu saradnju, BERP projektu, Međunarodnoj uniji sudskih izvršilaca i GTZ-u BiH na pruženoj saradnji i finansijskoj podršci, kao i svim edukatorima koji su učestvovali na realizaciji seminara u okviru Projekta, saradnicima i članovima Radne grupe za izradu Priručnika za sudske izvršioce na trudu i znanjačkom radu.

Takođe, ovom prilikom izražavamo preporuku Visokom sudskom i tužilačkom savjetu BiH da se obuka sudija koji rade na izvršnom referatu i sudskih izvršilaca nastavi, te da se ovoj ciljnoj grupi pokloni potrebna pažnja u nastojanju rješavanja ključnih problema u sprovođenju izvršnog postupka.

Uz želje za uspješan rad, sa velikim zadovoljstvom predstavljamo vam Priručnik za sudske izvršioce, u nadi da će biti od velike koristi sudskim izvršiocima u njihovom stručnom usavršavanju i svakodnevnom radu.

S poštovanjem,

*Šahbaz Džihanović
Direktor
CEST F BiH*

*Drago Ševa
Direktor
CEST RS*

ZNAČENJE POJEDINIH IZRAZA

U članu 2. Zakona o izvršnom postupku Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine¹ (u daljnjem tekstu: ZIP RS, ZIP FBiH i ZIP BD) usvojene su metode definisanja pojedinih izraza iz zakonskog teksta iz razloga pojašnjenja novih izraza u Zakonu i pojašnjenja standardnih pravnih termina, a kako bi se izbjegle eventualne nedoumice u postupku sprovođenja izvršenja.

Tako se, prema odredbama Zakona, definišu sljedeći izrazi:

- **“potraživanje”** - označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje;
- **“tražilac izvršenja”** (ranije povjerilac) - označava lice koje je pokrenulo postupak radi izvršenja nekog potraživanja, te lice u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti;
- **“izvršenik”** (ranije dužnik) – označava lice protiv koga se potraživanje ostvaruje;
- **“stranka”** - označava tražioca izvršenja i izvršenika;
- **“učesnik”** - označava lice koje u postupku izvršenja ili obezbjeđenja nije stranka, a u postupku učestvuje zbog toga što se u njemu odlučuje o nekom njegovom pravu ili zbog toga što zato ima pravni interes;
- **“rješenje o izvršenju”** – označava rješenje kojim je u cijelosti ili djelimično prihvaćen prijedlog za izvršenje ili kojim se izvršenje određuje po službenoj dužnosti;
- **“zaključak”** - označava sudski nalog ili drugu odluku suda kojom se upravlja izvršnim postupkom i odlučuje o drugim pitanjima kada je to izričito predviđeno ovim zakonom;
- **“izvršilac”** - označava sudskog službenika koji po nalogu suda neposredno preuzima pojedine radnje u izvršnom postupku;
- **“zemljoradnik”** - označava lice kojem je poljoprivredna proizvodnja pretežni izvor prihoda;
- **“banka”** - označava banku ili finansijsku organizaciju koja obavlja poslove platnog prometa;
- **“zemljišna knjiga”** - označava sve javne knjige u koje se upisuju prava na nepokretnostima;
- **“vrijedonosni papir”** - označava materijalizovani oblik vrijedonosnih papira (isprave);
- **„dionica”** - označava vrijedonosni papir koji se izdaje u obliku elektronskog zapisa i koji se upisuje u registar vrijedonosnih papira
- **“predlagač obezbjeđenja”** - označava lice koje je pokrenulo postupak radi obezbjeđenja nekog potraživanja, te lice u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti;
- **“protivnik obezbjeđenja”** - označava lice protiv kojeg se potraživanje obezbjeđuje;
- **“rješenje o obezbjeđenju”** - označava rješenje kojim je u cijelosti ili djelimično prihvaćen prijedlog za obezbjeđenje ili kojim se po službenoj dužnosti određuje obezbjeđenje.

¹ Zakon o izvršnom postupku Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06 39/09),

Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH”, br. 8/00, 1/01, 5/02 i 8/03),

Zakon o izvršnom postupku Republike Srpske (“Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 59/03, 85/03, 64/05 i 118/07)

ZIP RS/FBiH označava tražioca izvršenja i izvršenika kao stranke izvršnog postupka. Ovim se napušta označavanje stranaka po ranijem Zakonu o izvršnom postupku i ponovo uspostavlja terminologija iz Zakona o izvršenju i obezbjeđenju donesenog 1930. godine.

ZIP Brčko Distrikta BiH kao stranke, pored tražioca izvršenja i izvršenika, označava predlagača obezbjeđenja i protivnika obezbjeđenja iz razloga što je zadržan institut obezbjeđenja potraživanja. Takođe, sadrži izraz “**sudski izvršilac**”, dok entitetski zakoni sadrže izraz “**izvršilac**”, a metod definisanja je isti.

Učesnik izvršnog postupka je lice koje u postupku izvršenja ili obezbjeđenja nije stranka, a u postupku učestvuje zbog toga što se u njemu odlučuje o nekom njegovom pravu ili zbog toga što za to ima pravni interes.

U nastavku je izloženo koji su to učesnici u izvršnom postupku, njihov status, ovlašćenja i dužnosti.

- **Treće lice koje se protivi izvršenju** je učesnik postupka kada podnese prigovor povodom rješenja o izvršenju tvrdeći da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje sa zahtjevom da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim.
- **Izvršenikov dužnik** (po ranijoj terminologiji: dužnikov dužnik) je lice prema kojem izvršenik ima neko svoje novčano potraživanje, a na tom potraživanju tražilac izvršenja kao predmetu izvršenja se namiruje. Isti status (izvršenikova dužnika) ima i lice koje ima obavezu predaje ili isporuke neke stvari izvršeniku, a tražilac izvršenja traži da se sprovede izvršenje zapljenom izvršenikovog potraživanja da mu njegov dužnik preda ili isporuči stvar, prenosom tog potraživanja na tražioca izvršenja i prodajom te stvari. Izvršenikovom dužniku potrebno je osigurati status učesnika postupka radi ostvarenja njegovih prava i ispunjavanja njegovih obaveza.
- **Založni povjerilac** koji nije predložio izvršenje u postupku naplate novčanog potraživanja na nekretnini ima pravo da se naplati iz sredstava dobijenih prodajom nekretnine. Njemu se osigurava status učesnika postupka time da mu se omogućava da radi zaštite svojih prava preuzima odgovorajuće procesne radnje.
- **Titular prava služnosti i drugih prava na nekretnini** takođe ima status učesnika u postupku radi naplate novčanog potraživanja na nekretnini, i to kako u slučaju ako prodajom te nekretnine ta prava prestaju ili ne prestaju (ako se radi o ličnoj služnosti, a kupac i titular tog prava su se sporazumjeli da kupac preuzme tu služnost).
- U postupku izvršenja na pokretnim stvarima radi naplate novčanog potraživanja sud može na prijedlog tražioca izvršenja odrediti da se **stvari predaju na čuvanje trećem licu**. U vezi sa dužnostima tog čuvanja i troškovima čuvanja stvari priznaje se čuvaru status učesnika izvršnog postupka.
- **Učesnik izvršnog postupka** je kupac stvari u postupku prodaje nekretnine i pokretnih stvari (javnim nadmetanjem ili neposrednom pogodbom). Pravila izvršnog postupka predviđaju mogućnost da se titulari založnih prava, prava služnosti i drugih stvarnih prava sporazume sa kupcem da ta prava ostanu na nekretnini. Pored toga, u javnom nadmetanju mogu učestvovati lica koja su prethodno dala novčano obezbjeđenje, a ponuđač sa najvišom ponudom dužan je u određenom roku uplatiti cijenu, dok se preostalim ponuđačima vraća položeno obezbjeđenje. Učesnici u postupku izvršenja na nekretnini mogu biti zakupci, korisnici stvarnih tereta i lice koje ima zakonsko ili ugovorno pravo preče kupovine. U postupku izvršenja na pokretnim stvarima moguće je da suvlasnik stvari koji nije izvršenik, dakle kao treće lice, podnese prigovor protiv izvršenja na njegovom suvlasničkom dijelu, tražeći da se u tom dijelu izvršenje proglašeno nedopuštenim (član 51. ZIP).

- Učesnik u postupku može biti i lice koje se u postupku izvršenja na nekretnini ispražnjenjem i prodajom nekretnine udaljuje iz nekretnine. To svojstvo mu se priznaje da bi mogao štiti svoja prava i interese u takvom postupku. Ovim se ne isključuju ostala lica koja mogu biti učesnici izvršnog postupka, na primjer, organ starateljstva (radi zaštite u izvršnom postupku stranke koja je pod starateljstvom), povjerilac iz osnova pljenidbe plate po pristanku izvršenika.
- Zakon o izvršnom postupku **potraživanje** definiše kao pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje i trpljenje.
- **Načelo strogog formalnog legaliteta** obavezuje izvršni sud da se ne može upuštati u zakonitost i pravilnost izvršne isprave.
- **Predmet obaveze treba da je određen ili odrediv.** Slučajevi kada je predmet obaveze odrediv su **tzv. alternativne obaveze i facultas alternativa**. Ako izvršenik ima pravo da na osnovu izvršne isprave bira između predmeta svoje obaveze i u roku za dobrovoljno ispunjenje sam ne obavi izbor između tih predmeta i ne ispuni dužnu obavezu, predmet obaveze izvršenika određuje tražilac izvršenja.
- **Facultas alternativa** je ovlašćenje izvršenika kojim je izvršnom ispravom naloženo ispunjenje određene obaveze uz pravo da se od ispunjenja te obaveze može osloboditi ispunjenjem nekog drugog činjenja određenog u izvršnoj ispravi sve dok tražilac izvršenja nije makar i djelimično primio ispunjenje obaveze.

UVOD

Fizička i pravna lica, stranke u postupku, imaju onoliko povjerenja u pravosuđe koliko su pravosudni organi efikasni. Brzo i potpuno pružanje zaštite nekom pravu što ga stranke u postupku ostvaruju ogledalo je rada pravosuđa, a u tome važno mjesto zauzima izvršni postupak, kao način ostvarivanja nekog prava, odnosno sudski izvršioци koji neposredno preduzimaju određene radnje u izvršnom postupku.

Izvršenje označava sprovođenje sudskih odluka, kao i drugih sudskih ili vansudskih izvršnih naslova u skladu sa zakonom, kojim se izvršenik primorava na činjenje, nečinjenje ili plaćanje u skladu sa donesenim izvršnim naslovom.

Tokom postupka izvršenja potrebno je uspostaviti odgovarajući balans između interesa tražioca izvršenja i izvršenika, imajući u vidu posebno odredbe čl. 6. i 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Izvršni postupak treba da bude dovoljno fleksibilan da sudskom izvršiocu omogući slobodu djelovanja u cilju postizanja dogovora sa izvršenikom u situaciji kada postoji konsenzus između tražioca izvršenja i izvršenika.

Kako bi postupak izvršenja bio što djelotvorniji i efikasniji, treba da budu zaštićeni određena imovina i prihod izvršenika, kao što su osnovna dobra domaćinstva, osnovna socijalna davanja, novac za elementarne zdravstvene potrebe i neophodni instrumenti rada.

Značaj izvršnog prava i izvršnog postupka, kao njegovog dijela, jeste i u činjenici da se na taj način obezbjeđuje ustavnost i zakonitost, te funkcionisanje pravnog sistema u njegovom najširem smislu. Neefikasan i spor izvršni postupak doprinosi pojedinačnom nezadovoljstvu zbog nemogućnosti realizacije i zaštite određenog prava.

Cilj donošenja Priručnika

Cilj donošenja ovog priručnika je da se u svakodnevnom radu sudskim izvršiocima omogući lakša primjena Zakona o izvršnom postupku, odnosno da ovaj priručnik da odgovore na što je moguće više dilema sa kojima se susreću sudski izvršioци na terenu.

PRVI DIO

POJAM, ZNAČENJE I ULOGA SUDSKOG IZVRŠIOCA U SUDSKOM IZVRŠNOM POSTUPKU

1. Sudski izvršilac - pojam, značenje i funkcija u sudskom izvršnom postupku

Sudski izvršilac je službenik suda, koji sprovodi proceduralni dio izvršnog postupka, neposrednim preduzimanjem izvršnih radnji, a radi sprovođenja prinudnog izvršenja određenog rješenjem o izvršenju, u granicama rješenja o izvršenju, a po nalogima i uputstvima izvršnog sudije u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku.

1.1 Organizacija sudskih izvršilaca u sudu

U većini sudova po sistematizaciji radnih mjesta organizaciono postoje sudski izvršioци.

U nekim sudovima, u skladu sa odgovarajućim pravilnicima, postoje službe sudskih izvršilaca, koje čine šef službe i sudski izvršioци.

U sudovima u kojima nije organizacija kao u prethodnom stavu, šef pisarnice ima ulogu šefa sudskih izvršilaca.

1.2 Profil sudskog izvršioца

S obzirom na to da je izvršni postupak takav postupak koji zadire u najosjetljivije sfere života izvršenika, sudski izvršilac mora biti profesionalac koji je nepristrasan u odnosu sa strankama, odgovoran, kvalifikovan sa visokim stručnim i etičkim standardima, te da ostvaruje rezultate, a strankama u postupku daje sliku efikasnog i pravednog sudskog službenika.

Za sudskog izvršioца može se imenovati lice koje ispunjava uslove školske spreme, radnog iskustva i ostale uslove propisane pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u sudu, kao i druge uslove koje propisuju pravilnici koji se bave statusom sudskih izvršilaca.

Za rukovodioca službe sudskih izvršilaca može se imenovati lice koje ispunjava uslove školske spreme, radnog iskustva i ostale uslove propisane pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u sudu, kao i druge uslove koje propisuju pravilnici koji se bave statusom sudskih izvršilaca.

1.3 Upravljanje predmetima od strane sudskih izvršilaca, organizovanje i planiranje rada

Sudski izvršilac obavlja poslove prinudnog ostvarenja potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih isprava, odnosno poslove izvršenja pravosnažnih i izvršnih sudskih odluka, konačnih odluka u upravnom postupku koje glase na novčana potraživanja, sprovodi sva izvršenja onim redom kojim su predmeti dodijeljeni u rad, ako Zakonom nije drugačije određeno.

Šef službe sudskih izvršilaca, odnosno šef pisarnice, zavisno od organizacije službe sudskih izvršilaca, formira i vodi knjigu zaduženih sudskih naloga, koja mora sadržavati podatke kada je sudski nalog zaprimljen u službu, podatke o strankama, sa oznakom sudskog spisa, kada je istim zadužen sudski izvršilac, podatak o razduženju sudskog izvršioca ulaganjem zapisnika po obavljenoj izvršnoj radnji, sve sa datumom i popisom šefa službe sudskih izvršilaca, odnosno šefa pisarnice i sudskog izvršioca.

Jedan sudski izvršilac, prilikom izlaska na teren, po mogućnosti treba da obavi više izvršnih radnji u više izvršnih predmeta u istom mjestu ili u više obližnjih mjesta.

Sudski izvršilac, u pravilu, sprovodi izvršenje u radne dane, a izuzetno može izvršne radnje sprovesti i neradnim danom ili noću, ako ocijeni da za to postoji opravdan razlog, o čemu je dužan obavijestiti izvršnog sudiju po čijem nalogu postupaju, kao i rukovodioca službe sudskih izvršilaca, odnosno šefa pisarnice, zavisno od organizacije sudskih izvršilaca u sudu.

Sudski izvršilac vodi odgovarajuće evidencije o izvršnim predmetima, uplatama u vezi sa izvršnim predmetima, a obavlja poslove i u vezi sa ažuriranjem izvršnih predmeta.

1.4 Osnovni zahtjevi koji se nameću pred sudskim izvršiocom

Sudski izvršilac obavlja sve radnje prinudnog izvršenja i osiguranja prema odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Vrsta izvršne radnje, njen oblik i obim, kao i način izvršenja zavise od predmeta i sredstva izvršenja označenog u rješenju o izvršenju koje se u konkretnom slučaju sprovodi, a najčešće podrazumijeva izlaske na lice mjesta, popisivanje i sačinjavanje odgovarajućih zapisnika.

Sačinjene zapisnike o obavljenim izvršnim radnjama sudski izvršilac predaje izvršnom sudiji ili stručnom saradniku (u onim sudovima gdje stručni saradnici samostalno postupaju u izvršnim predmetima), uz koje prilaže potvrde o eventualno naplaćenim iznosima za vrijeme sprovođenja izvršnih radnji. Zapisnik mora da sadrži najmanje: naznačenje stranaka (puno ime i prezime, odnosno naziv firme, adresu fizičkog lica, odnosno sjedište firme); puno ime i prezime sudskog izvršioca; označenje mjesta, ulice i broja, kao i vrijeme i datum preduzimanja izvršne radnje; podatke o licima prisutnim kod sprovođenja izvršne radnje; opis radnje i druge okolnosti od značaja za sprovođenje izvršne radnje; vrijeme završetka izvršne radnje i potpis stranaka i drugih učesnika u sprovođenju izvršne radnje uz navođenje svojstava tih lica u postupku.

Bez odlaganja, sudski izvršilac predaje računovodstvu suda sve vrijednosne papire, dragocjenosti i gotovinu koje mu je izvršenik predao ili koje je sam oduzeo, osim ako navedene stvari nije uručio tražiocu izvršenja.

Sudski izvršilac daje strankama obavještenja o stanju predmeta, zakazanim ročištima i obavljenim pojedinim izvršnim radnjama.

Sudski izvršilac postupaju po naredbama sudija ili stručnih saradnika u izvršenju i evidentira sprovedene radnje kroz CMS sistem upravljanja predmetima.

Sudski izvršilac je dužan da slijedi stalno stručno usavršavanje, a sudski izvršilac sa iskustvom na tim poslovima dužan je svoje znanje i iskustva nesebično prenositi mlađim kolegama, te im pomoći u rješavanju određenih dilema na terenu.

2. Ocjena kvaliteta i kvantiteta rada sudskog izvršioca

Ocjena uspješnosti rada sudskog izvršioca temelji se na statističkim podacima o:

- broju zaduženih predmeta,
- broju završenih predmeta,
- broju neriješenih predmeta,
- vrsti i broju sprovedenih izvršnih radnji,
- blagovremenosti u preduzimanju izvršnih radnji,
- broju izlazaka na teren u različitim i istim predmetima,
- odnosu prema poslu, obuci i usavršavanju, eventualnim pritužbama i pohvalama stranaka i učesnika u postupku.

Sudski izvršilac dostavlja mjesečni izvještaj o svom radu šefu službe sudskih izvršilaca ili šefu pisarnice, zavisno od organizacije službe sudskih izvršilaca.

Mjesečna norma svakog sudskog izvršioca utvrđuje se internim aktom suda.

Obračun ostvarene norme vršiće šef Službe sudskih izvršilaca ili šef pisarnice iz knjige zaduženih sudskih naloga.

3. Odgovornost

Sudski izvršilac je dužan da pronade optimalna rješenja za blagovremeno, efektivno i efikasno sprovođenje izvršnih radnji u svakom izvršnom predmetu u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Sudski izvršilac mora odgovorno postupati sa tajnim, povjerljivim ili osjetljivim informacijama do kojih dođu u toku izvršnog postupka.

Sudski izvršilac je odgovoran za blagovremeno preduzimanje izvršnih radnji i za postupanje u skladu sa rješenjem o izvršenju i nalogima sudije, a za svoj rad odgovara upravi suda po pravilima o disciplinskoj odgovornosti.

Šef službe sudskih izvršilaca, ukoliko je takva organizacija sudskih izvršilaca u sudu, odgovoran je za rad sudskih izvršilaca, koordinira rad sudskih izvršilaca i izvršnih sudija, blagovremeno obavještava sudiju o stanju predmeta i postupanju sudskih izvršilaca u skladu sa rješenjem o izvršenju i nalogima sudije i za svoj rad odgovara upravi suda po pravilima o disciplinskoj odgovornosti.

4. Ovlašćenja sudskog izvršioca

Ovlašćenja sudskog izvršioca ne mogu izaći iz okvira Zakona o izvršnom postupku, odnosno ovlašćenja za obavljanje pojedinih izvršnih radnji, koji im povjeri izvršni sudija, odnosno stručni saradnik na izvršnom referatu, ali im se mora dati i određena autonomija u postupanju, jer se na licu mjesta sudski izvršilac može naći u situacijama koje ni izvršni sudija ne može predvidjeti, te su često sudski izvršioци primorani da improvizuju, ali sudski izvršilac ne može donositi niti rješenja, kao meritorne odluke, a niti zaključke, kao procesne odluke.

Sudski izvršilac je dužan pri uručanju rješenja i preduzimanju izvršnih radnji predstaviti se i pokazati identifikacionu karticu strankama i drugim učesnicima u postupku.

Sudski izvršilac je dužan pri uručanju rješenja i drugih pismena obavijestiti učesnike u postupku o posljedicama nepostupanja po istim i snošenju troškova izvršnog postupka, kao i eventualno prouzrokovanim troškovima i snošenju istih.

Prije nego pristupi izvršenju radnje popisa, procjene i zapljene izvršenikovih stvari, sudski izvršilac je dužan još jednom pozvati izvršenika da plati iznos za koji je određeno izvršenje.

U slučaju da izvršenik odbije plaćanje, sudski izvršilac će pristupiti popisu, procjeni i zapljeni pokretnih stvari izvršenika sa vidnim označenjem popisanih stvari da su izuzete u popisu, sa naznakom broja sudskog predmeta u kojem se sprovodi izvršenje i sa zabranom bilo kakvog raspolaganja tim stvarima, o čemu će sudski izvršilac sačiniti zapisnik o pljenidbenom popisu, procjeni i zapljeni, vodeći računa da ne popisuje stvari koje ne mogu biti predmet izvršenja, dok se izvršenikove stvari koje se nalaze kod trećih lica mogu popisivati samo uz pristanak tih lica.

Sudski izvršilac je dužan prilikom pretresa izvršenikovog stana ili odjeće koju on nosi na sebi i preduzimanja drugih izvršnih radnji postupati s dužnim obzirom prema ličnosti izvršenika i članova njegovog domaćinstva.

Sudski izvršilac je dužan voditi računa da, prilikom sprovođenja izvršnih radnji u izvršenikovom stanu, kojima ne prisustvuje izvršenik, njegov zakonski zastupnik, punomoćnik ili odrasli član njegovog domaćinstva, moraju prisustvovati jedan (prema članu 43. Zakona o izvršnom postupku FBiH i članu 43. Zakona o izvršnom postupku RS), odnosno dva punoljetna svjedoka (prema članu 42. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH), koji će potpisati zapisnik o obavljanju izvršnih radnji.

Sudski izvršilac će kod izvršenja u prostoriji pravnog lica, prije obavljanja izvršne radnje, zatražiti od zastupnika pravnog lica da on sam ili lice koje on ovlasti bude prisutno sprovođenju izvršne radnje. Ako zastupnik pravnog lica odbije da postupi u skladu sa zahtjevom sudskog izvršioca ili ako ga sudski izvršilac ne zatekne u prostoriji pravnog lica prilikom preuzimanja izvršne radnje, sprovođenju izvršne radnje moraju prisustvovati jedan (prema članu 43. Zakona o izvršnom postupku FBiH i članu 43. Zakona o izvršnom postupku RS), odnosno dva punoljetna svjedoka (prema članu 42. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH), koji će potpisati zapisnik o obavljanju izvršnih radnji.

U slučaju da izvršenje treba sprovesti u prostoriji koja je zaključana, a izvršenik ili njegov zastupnik nije prisutan ili neće da otvori prostoriju, sudski izvršilac će otvoriti prostoriju u prisustvu jednog (prema članu 43. Zakona o izvršnom postupku FBiH i članu 43. Zakona o izvršnom postupku RS), odnosno dva punoljetna svjedoka (prema članu 42. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH), koji će potpisati zapisnik o sprovođenju izvršne radnje.

U obavljanju izvršnih radnji prema st. od 7. do 9. ovog člana sudski izvršilac sastaviće poseban zapisnik, koji će potpisati prisutni svjedok, odnosno svjedoci, a primjerak zapisnika o izvršenoj sudskoj radnji zakačiće na vrata stana, odnosno prostorije.

Sudski izvršilac je ovlašćen da udalji lice koje ometa sprovođenje izvršenja, a ako, prema okolnostima, ocijeni potrebnim za nesmetano sprovođenje izvršenja unaprijed ili prilikom preduzimanja pojedinih izvršnih radnji, ovlašćen je da zatraži asistenciju policije, vatrogasne službe, hitne medicinske pomoći, centra za socijalni rad, organa starateljstva ili drugih organa, a naročito kada su u pitanju izvršenja predaje djeteta ili kada ocijeni da postoji rizik da će biti ugrožena druga lica ili sam sudski izvršilac.

5. Postupanje sudskog izvršioca prema strankama u postupku

Sudski izvršilac se treba ponašati u skladu sa pravilima etike, koji su propisani etičkim kodeksima zaposlenih u entitetima, odnosno Brčko Distriktu BiH, jer povreda odredaba etičkog kodeksa predstavlja težu povredu službene dužnosti, te povlači disciplinsku odgovornost sudskog izvršioca.

Sudski izvršilac se treba ponašati u skladu sa Preporukom REC (2003) 17 Komiteta ministara državama članicama o izvršnom postupku (Savjet Evrope, Komitet ministara) i Smjernicama za bolje sprovođenje postojećih preporuka Savjeta Evrope o izvršnom postupku (Evropska komisija za efikasnost pravosuđa - CEPEJ).

U izvršavanju svojih obaveza sudski izvršilac će postupati bez predubjeđenja ili predrasuda i neće pokazivati, govorom ili ponašanjem, predubjeđenja ili predrasude po pitanju rase, boje kože, pola, vjeroispovijesti, nacionalnog porijekla, hendikepiranosti, starosne dobi, seksualnog opredjeljenja ili društvenog i ekonomskog statusa.

Sudski izvršilac je dužan da se suzdrži od bilo kakve aktivnosti koja može stvoriti sumnju u njegovu nepristrasnost.

Stranka ili učesnik u postupku mogu tražiti od suda da otkloni nepravilnosti koje je sudski izvršilac učinio prilikom sprovođenja izvršenja.

6. Sudski izvršilac u uporednim sistemima

U zemljama bivše Jugoslavije, kada je riječ o sudskim izvršiocima, slična je situacija kao i u Bosni i Hercegovini.

Uopšteno se može reći da je, zbog loše ekonomske situacije fizičkih i pravnih lica, izvršenika, sve teže postupiti po rješenju o izvršenju, odnosno prinudno naplatiti potraživanja tražilaca izvršenja.

I u zemljama u okruženju evidentno je da su sudski izvršioци nemoćni, da nisu dovoljno edukovani, a nisu dovoljno ni motivisani za efikasnu naplatu, pa se ozbiljno razmišlja o izmjenama postojećih zakona o izvršnom postupku u smislu uvođenja privatizacije izvršenja, tj. uvođenja privatnih profesionalnih izvršilaca pored postojećih sudskih izvršilaca.

Tražioци izvršenja će moći poslije pravosnažne odluke o izvršenju da biraju da li će izvršenje povjeriti sudskom ili privatnom profesionalnom izvršiocu, jer će privatni izvršioци biti nova pravosudna profesija sa javnim ovlašćenjima u pravosudnom sistemu i oni će preuzeti dio posla sudskih izvršilaca.

Eventualne izmjene zakona o izvršnom postupku u navedenom smislu su u skladu sa standardima EU, a neke evropske zemlje već koriste usluge privatnih sudskih izvršilaca.

7. Kompjuterska i programska podrška

Sudski izvršioци nemaju dovoljnu kompjutersku podršku u smislu da im je, kroz rješenja na državnom nivou, omogućeno da crpe podatke u svom radu iz baza podataka drugih institucija koje su ovlašćene da vode takve podatke, kako bi efikasnije sprovodili izvršne radnje (npr. podatke o vlasništvu na vozilima ili na nekretninama izvršenika, itd.).

Sudski izvršioци, odnosno njihovo postupanje u izvršnim predmetima je integrisano u CMS sistem, koji pruža mogućnost da se vidi sa koliko predmeta je zadužen svaki sudski izvršilac posebno, ko su stranke u postupku, te koliki je broj naloga za pojedine izvršenike.

U nekim sudovima postoje interni programi, koji obezbjeđuju jedinstvenu bazu podataka izvršnih predmeta, te se na taj način može olakšati rad sudskih izvršilaca u smislu praćenja izvršenja, selekcije predmeta po izvršeniku, po mjestu stanovanja, i sl.

DRUGI DIO

I - ANALIZA POSTUPKA I ULOGA IZVRŠILACA

1. OPŠTE ODREDBE

1.1 Pokretanje izvršnog postupka

(član 3. ZIP-a RS; član 3. ZIP-a FBiH i član 3. ZIP-a BD)

Izvršni postupak pokreće se prijedlogom tražioca izvršenja. Međutim, izvršni postupak pokreće se i po službenoj dužnosti, kao i po prijedlogu lica i organa kad je to zakonom izričito određeno i ova lica i organi u izvršnom postupku imaju položaj tražioca izvršenja.

Prijedlog za izvršenje je podnesak tražioca izvršenja kojim pokreće izvršni postupak. Prijedlog se podnosi sudu u pismenom obliku, mora biti kao i svaki podnesak, razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati. U prijedlogu mora biti sadržan određen zahtjev za izvršenje sa podacima koji su potrebni za određivanje i sprovođenje izvršenja, te tako redigovan da se integralno može preuzeti kao dispozitiv rješenja o izvršenju.

U zahtjevu moraju biti označeni izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu koje se traži izvršenje, tražilac izvršenja i izvršenik, tražbina koja se ostvaruje, sredstvo kojim će izvršenje se sprovesti, predmet izvršenja (ako je poznat) i drugi podaci koji su potrebni za sprovođenje izvršenja.

U postupku izvršenja radi naplate novčane tražbine na pokretnim stvarima u zahtjevu za izvršenje ne moraju biti pobliže označene stvari kao predmet izvršenja, već je dovoljno označiti mjesto gdje se nalaze (npr. u stanu izvršenika). Osim toga, tražilac izvršenja može predložiti da se samo sprovede pljenidba i procjena, ali je u takvom slučaju dužan u roku od tri mjeseca od dana pljenidbenog popisa, odnosno procjene da podnese prijedlog za prodaju stvari.

Ako je zatraženo izvršenje na tražbini po računu kod banke, potrebno je da rješenje o izvršenju sadrži broj računa izvršenika sa kojeg treba obaviti isplatu i broj računa tražioca izvršenja na koji treba prenijeti tu isplatu.

U skladu sa načelom formalnog legaliteta, uz prijedlog za izvršenje moraju se podnijeti određeni prilozima. Prije svega treba podnijeti izvršnu ispravu na temelju koje se izvršenje traži u originalu ili ovjerenom prepisu, na kojoj je stavljena potvrda o izvršnosti, ako se prijedlog podnosi sudu koji u prvom stepenu nije donio izvršnu ispravu. U postupku izvršenja na nekretnini tražilac izvršenja dužan je podnijeti zemljišnoknjižni izvod kao dokaz da je nekretnina upisana kao vlasništvo izvršenika.

Prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave mora sadržavati podatke, kao i prijedlog za izvršenje na osnovu izvršne isprave (podatke o vjerodostojnoj ispravi, strankama, tražbini i dr.) i još uz to zahtjev da sud obaveže izvršenika da u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana po dostavi rješenja namiri tražbinu sa troškovima izvršnog postupka.

U izvršnom postupku shodnom primjenom pravila parničnog postupka moguće je preinačenje prijedloga za izvršenje. Preinačenje može biti objektivno (odnosi se na zahtjev sadržan u

prijedlog za izvršenje) i subjektivno (promjena subjekta postupka). U teoriji izvršnog postupka postoji mišljenje da za preinaku prijedloga nije potreban pristanak izvršenika.

Izvršni postupak pokreće se i po službenoj dužnosti, na primjer: radi izvršenja novčanih kazni izvršenih u sudskim postupcima i u drugim zakonom određenim slučajevima.

Rješenje o izvršenju je odluka kojom se u cijelosti ili djelimično usvaja prijedlog za izvršenje ili se izvršenje određuje po službenoj dužnosti.

1.2 Analiza izvršnog postupka

Sudski izvršni postupak čini niz radnji suda, stranaka i drugih sudionika (učesnika) postupka, koje imaju za cilj prinudno ostvarenje tražbina. Sprovodi se u pravilu kada je u drugom postupku utvrđena tražbina, pa se nakon toga metodama prinude prema izvršeniku ta tražbina ostvaruje. Ovdje je riječ o sudskom postupku zbog toga što izvršenje određuje i sprovodi sud. Radi se o građanskom sudskom postupku, jer mu je svrha namirenje imovinskih i drugih građanskopravnih tražbina. U tom postupku predmet izvršenja su dijelovi imovine izvršenika.

S obzirom na vrstu tražbina moguće je izvršenje novčanih i nenovčanih tražbina, prema vrsti predmeta izvršenja moguće je izvršenje na nekretnini, pokretnim stvarima, tražbinama i dr., a prema vrsti sredstava izvršenja sprovodi se prodajom stvari, prenosom tražbine i na drugi zakonom predviđeni način.

Bitna karakteristika pravila izvršnog postupka je da ne sadrži samo procesne odredbe (odredbe postupka) već i materijalnopravne odredbe (u pravilu imovinskopravne) iako se to u članu 1. Zakona o izvršnom postupku izričito ne pominje.

Zakon o izvršnom postupku prvo uređuje zajednička pravila za sve postupke izvršenja, a nakon toga pojedine postupke izvršenja.

Postupak izvršenja čine stadijumi odlučivanja o izvršenju i stadijum sprovođenja izvršenja. U pravilu su ti stadijumi u nadležnosti istog suda, mada ima i izuzetaka.

Postupci izvršenja razvrstavaju se s obzirom na vrstu tražbina koje se u tim postupcima ostvaruju. U vezi s tim moguće je izvršenje radi naplate novčane tražbine i izvršenje radi ostvarenja nenovčane tražbine.

Izvršenje radi naplate novčane tražbine s obzirom na predmet izvršenja i lice - izvršenika može biti: izvršenje na nekretnini, pokretnim stvarima, na izvršenikovo novčanoj tražbini, kao i na njegovoj tražbini da mu se predaju ili isporuče pokretne stvari ili da mu se preda nekretnina, zatim izvršenje na dionici i ostalim registrovanim vrijednosnim papirima, te na članskom udjelu u pravnom licu i izvršenje na drugim imovinskim pravima (na patentu, tehničkom unapređenju, plodouživanju i na nekom drugom sličnom izvršenikovom pravu).

Izvršenje radi ostvarenja nenovčane tražbine može biti: izricanjem sudskih penala, radi predaje i isporuke pokretnih stvari, ispražnjenja i predaje nekretnine, ostvarenje tražbine na radnju, trpljenje i nečinjenje, vraćanje zaposlenog na rad, odnosno u službu, diobe stvari i ostvarenja tražbine na davanje izjave volje i upisivanja u javne registre.

Primjer 1: Prijedlog za izvršenje pokrenut po službenoj dužnosti

BOSNA I HERCEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 KANTON SARAJEVO
 OPĆINSKI SUD U SARAJEVU
 Broj: 65 0 K 054942 08 K
 Sarajevo, 09.10.2009. godine

12-10-2009

**PRIJEDLOG ZA PRINUDNU NAPLATU
 OPĆINSKI SUD SARAJEVO**

Na osnovu pravosnažne presude ovog suda broj: **65 0 K 054942 08 K od 04.02.2009.g. pravomoćna dana 02.03.2009.g.**, protiv **MRŠO IFET**, zbog krivičnog djela iz člana 293.s tav 1. KZ FBiH, , potrebno je da od obavezane strane **MRŠO IFET, sin Zahida i majke Fatime r.Bećirević, rođen 15.12.1977.g. u Goraždu nastanjen u sarajevu, ul. Zabrdje do br.38. Općina Novi Grad, zaposlen u KJKP „GRAS“ Sarajevo,**

Novčanu kaznu u iznosu od **KM**
Troškove krivičnog postupka u iznosu od 150,00 KM

Paušal u iznosu od **KM**

U K U P N O: 150,00 KM
KM (stotinupedest)

Na koje je obavezan pravosnažnom presudom ovog suda broj **65 0 K 054942 08 K od 04.02.2009.g. pravomoćna dana 02.03.2009.g.** Stoga je potrebno izvršiti prinudnu naplatu pljenidbom i prodajom pokretnih stvari dužnika.

Naplaćeni iznos uplatite na žiro račun broj 3389002211529491 Uni Credit bank Sarajevo vrsta prihoda 723113 u korist budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

Kako do danas obavezana stranka nije platila naprijed navedeni iznos to se predlaže da sud donese slijedeće:

RJEŠENJE O IZVRŠENJU

Na osnovu pravosnažne presude ovog suda broj **65 0 K 054942 08 K od 04.02.2009.g. pravomoćna dana 02.03.2009.g.** radi naplate iznosa od **150,00 KM** određuje se izvršenje prinudnim putem i to popisom, pljenidbom i prodajom svih pokretnih stvari dužnika koje se u njegovom posjedu zateknu, a naročito gotovog novca, pokućstva, nakita, odjeće i drugih pokretnih stvari, te uplatom navedenog iznosa na račun broj 3389002211529491 Uni Credit bank Sarajevo vrsta prihoda 723113 u korist budžeta Federacije Sarajevo.

Kao izvršni sud postupit će **OPĆINSKI SUD SARAJEVO**

Primjer 2: Prijedlog za izvršenje pokrenut od lica

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU - Izvršno odjeljenje

TRAŽILAC IZVRŠENJA: "XXXX" d.o.o. Sarajevo, ul. Dajartli Ibrahimbega br. 6, po XXXX XXXX, advokatu iz Sarajeva, ul. A. Šećerbegović bb IZVRŠENIK: XXXXX XXXX iz Sarajeva, ul. HUSREFA REDŽIĆA broj 19

Radi izvršenja na pokretnim stvarima V. spora: 819,00 KM

PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE

X 4 primjerka sa punomoći

Na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda u Sarajevu br. Mal- I o369/04 od 12.1.2007.godine izvršenih je bio obavezan tražiocu izvršenja isplatiti novčani iznos od 819,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 253,50 KM počev od 1.4.2006. godine do isplate, a na iznos od 565,50 KM počev od 5.6.2006. godine do isplate, kao i troškova parničnog postupka u iznosu od 535,00 KM. DOKAZ: Presuda Općinskog suda u Sarajevu br. Mal 10369/04 od 12.1.2007. godine

Izvršenik nije postupio po navedenoj sudskoj odluci, odnosno nije tražiocu izvršenja platio predmetni dug, pa tražilac izvršenja predlaže da Općinski sud u Sarajevu donese

Rješenje o izvršenju

Na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda u Sarajevu br. Mal- 10369/04, od 12.1 2007. godine, na prijedlog tražioca izvršenja protiv izvršenih: XXXX radi namirenja novčane tražbine tražioca izvršenja u iznosu od 819,00 KM sa zateznom kamatom na iznos od 253,50 KM počev od 1.4.2006. godine pa do isplate, a na iznos od 565,50 KM počev od 5.6.2006. godine do isplate, kao i troškova parničnog postupka u iznosu od 535,00 KM i troškova ovog izvršnog postupka određuje se:

- izvršenje pljenidbom, procjenom i prodajom pokretnih stvari koje mogu biti po Zakonu predmet izvršenja, a nalaze se u stanu izvršenika Sarajevu, ul. Husrefa Redžića broj 19, te namirenjem tražioca izvršenju iz iznosa dobijenog prodajom uplatom na transakcioni račun tražioca izvršenja br. 161000000480161 kod Raiffeisen bank DD Sarajevo.

Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim pokretnim stvarima. Upozorava se izvršenik na krivičnopravne posljedice postupanja protivno toj zabrani.

Sarajevo, 19.1.2009. godine **Sustav prijedloga**

za izvršenje po Ad. tarifi. 240,00 KM

Tražilac izvršenja

1.3 Dostavljanje u izvršnom postupku

(član 10. ZIP-a RS; član 10. ZIP-a FBiH i član 11. ZIP-a BD)

Tokom pripreme ovog priručnika autor je nastojao da on bude što jednostavniji za primjenu, sa namjerom da korisnicima postane svakodnevna literatura. Ovaj priručnik ima za cilj da informiše korisnika o bitnom sadržaju dostavljanja. Kroz primjere se ne može prikazati sva složenost životnih i pravnih situacija koje dostavljač može zateći prilikom vršenja dostave sudskih pismena. Zato su, uz praktične primjere, prikazana i objašnjenja koja bi dostavljaču trebalo da pruže dodatnu i važnu informaciju, te mu pomoći da pronađe pravi pristup za postupanje u određenoj situaciji.

Ovaj priručnik obuhvata dostavljanje sudskih pismena u *izvršnom, parničnom i vanparničnom postupku*.

1.3.1 Šta je dostavljanje?

Dostavljanje je procesno-pravna djelatnost uručivanja pismena (podnesaka) licima kojim su ona upućeni.

Ima karakter pravne radnje jer se preduzima u formi koja je unaprijed utvrđena.

Dostavljanje spada u procesne radnje suda, koje sud vrši po službenoj dužnosti.

Putem dostavljanja stranci se omogućava da se upozna sa sadržajem pismena, da u postupku zauzme svoj stav prema radnjama suprotne strane i radnjama suda, kao i da zauzme svoj stav prema istom.

Samo uredno dostavljanje, npr. presude u parničnom postupku ili rješenja o izvršenju u izvršnom postupku, proizvodi prema strankama dejstvo, tj. od dana dostavljanja počinje teći rok za žalbu ili za prigovor.

1.3.2 Kako se dostavljaju sudska pismena?

Pismena se dostavljaju preko pošte, preko ovlašćenog pravnog lica registrovanog za obavljanje dostave, preko određenog sudskog službenika ili neposredno u sudu.

Dostava pravnim licima, organima vlasti, privrednim društvima obavlja se predajom pismena licima ovlašćenim za primanje pismena (protokolu) ili radniku koji se zatekne u kancelariji, odnosno poslovnoj prostoriji.

1.3.3 Kada se vrši dostava?

Dostava se obavlja svakim danom (samo danju), u bilo koje vrijeme, u stanu ili na radnom mjestu lica kome se dostava ima obaviti ili u sudu kad se to lice tamo zatekne.

Dostavljač uvijek mora utvrditi na koji način se dostava pismena treba izvršiti. Od načina dostave zavisi kako će dostavljač postupati prilikom dostavljanja pismena.

Lično dostavljanje ili tzv. dostavljanje u ruke vrši se dostavljanjem pismena licu na koje je adresirano.

Ako se lice kojem se pismeno treba lično uručiti ne zatekne na mjestu gdje se dostava ima obaviti, dostavljač je dužan da preduzme još jedan pokušaj da bi pismeno uručio licu na koje je adresirano tako da mu ostavlja pismeno obavještenje da u određeno vrijeme bude na mjestu na kome dostavljanje treba da se izvrši.

1.3.4 Uručenje pismena drugom licu

Zakon dopušta da se pismeno uruči nekom drugom licu umjesto licu na koje je pismeno adresirano, ali sa dejstvom dostave prema njemu.

Tako, ako se lice na koga je pismeno adresirano ne zatekne u svom stanu, *dostava se obavlja predajom pismena nekom od odraslih članova njegove porodice* koji su dužni primiti pismeno ili podstanaru, susjedu, kućepazitelju i licu koje radi na istom radnom mjestu, ako oni pristanu da prime pismeno.

1.3.5 Ko i kako potpisuje dostavnicu?

Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuje primalac, koji će na istoj napisati datum prijema sudskog pismena. Ako se dostava obavlja pravnom licu, organima vlasti, privrednom društvu ili fizičkim licima koja obavljaju registrovanu djelatnost (SZR, SUR, odnosno, zanatlije, trgovci pojedinci, ljekari, notari i sl.) primalac je dužan uz potpis otisnuti i pečat ili štambilj.

Ako primalac ne stavi pečat ili štambilj, dostavljač je dužan na dostavnici naznačiti zašto to nije učinjeno (opunomoćenik, pečat nedostupan i sl.).

Ako je primalac nepismen ili zbog određenih tjelesnih nedostataka nije u stanju da se potpiše, dostavljač će napisati vrijeme predaje pismena i potpisati dostavnicu uz napomenu zašto je primalac nije potpisao.

Kada lice na koje se pismeno odnosi i primalac nisu isto lice, dostavljač će na dostavnici označiti odnos ta dva lica, npr. majka, supruga, otac...

Ako je pismeno uručeno primaocu, dostavljač će pored njegovog potpisa, dopisati riječ "LIČNO".

1.3.6 Šta može dostavljaču olakšati dostavu?

Prilikom dostavljanja dostavljač treba obratiti pažnju da li je na dostavnici upisana napomena: "LIČNO" ili "LIČNA DOSTAVA" ili "OBAVEZNO LIČNO DOSTAVLJANJE". Ova napomena se obično upisuje u gornjem desnom uglu dostavnice, iznad broja predmeta ili na dnu dostavnice. Sama napomena, dostavljaču daje informaciju na koji način treba da izvrši dostavljanje sudskog pismena.

1.3.7 Koja je razlika između ličnog dostavljanja i običnog dostavljanja?

Za dostavljanje rješenja o izvršenju, tužbe i pismena kod kojih je na dostavnici određeno lično dostavljanje traži se veća pouzdanost dostave. U tim slučajevima dostavljač će prije svega pokušati da pismeno preda licu na koje je pismeno adresirano. Ukoliko dostavljač to lice ne zatekne u stanu, *uvijek se ostavlja pismeno obavještenje da ga lice sačeka drugi dan.*

Pokušaj dostave i ostavljanje obavještenja da primalac sačeka preuzimanje pismena dostavljač će *uvijek upisati na dostavnici*.

Ako i drugi put ne zatekne to lice na adresi, tada može pismeno predati odraslom članu domaćinstva koji je dužan primiti pismeno, ili podstanaru, komšiji i povjereniku zgrade, ako oni pristanu.

Kod dostavljanja dopisa, zaključaka, rješenja i drugih pismena kod kojih na dostavnici nije označeno obavezno lično dostavljanje, ukoliko dostavljač ne zatekne lice na koje je pismeno adresirano, *nije potrebno ostavljati pismeno obavještenje* da to lice sačeka dostavljača određeni dan na adresi.

U tom slučaju dostavljač pismeno *može predati odmah* odraslom članu domaćinstva, koji je dužan primiti pismeno, ili podstanaru, komšiji i povjereniku zgrade, ukoliko oni na to pristanu.

Primjer ličnog dostavljanja

U praktičnim primjerima koji slijede navodimo radnje koje dostavljač po redoslijedu preduzima da bi uredno izvršio *lično dostavljanje* sudskog pismena: npr. rješenja o izvršenju ili tužbe.

Ovo su primjeri u kojim se vrši dostavljanje pismena kada je određeno *obavezno lično dostavljanje* kod kojeg se traži *veća pouzdanost dostave*.

Ukoliko se lice na koje je pismeno adresirano trenutno ne nalazi u stanu, zavisno od konkretne situacije koju zatekne prilikom dostavljanja, dostavljač bi trebalo da postupi na sljedeći način:

Situacija I

Ako nema lica kojem se dostava obavlja, dostavljač će *ostaviti* kod odraslih članova porodice ili, ako nema nikog, na vrata stana ili u prostoriji gdje se dostava obavlja *ostaviti pismeno obavještenje da primalac bude određeni dan i sat na adresi radi prijema pismena*.

- PRVA RADNJA DOSTAVLJAČA

Dostavljač će pri tom pokušaju dostave na dostavnici upisati datum, sat i da je ostavljeno obavještenje da primalac sačeka dostavu, određeni dan (prvi datum).

- DRUGA RADNJA DOSTAVLJAČA

Ako lice kojem se dostava vrši *ne sačeka* na adresi određenog dana i u određeno vrijeme, dostavljač će odraslom članu porodice predati *pismeno (rješenje o izvršenju ili tužbu)*, a ako nema nikog u stanu, pismeno može predati komšiji ili kućepazitelju ako oni na to pristanu.

- TREĆA RADNJA DOSTAVLJAČA

Pri tome dostavljač će to lice *upozoriti* da je dužno pismeno predati licu kojem se dostava obavlja. Lice koje je primilo pismeno na dostavnici će upisati datum prijema i potpisati se. Dostavljač će na dostavnici, pored potpisa tog lica napisati odnos tog lica sa primaocem -

supruga, sin, majka, otac, susjed, kućepazitelj ili da je preuzeo pismeno, a odbio potpisom potvrditi prijem (*drugi datum*).

- ČETVRTA RADNJA DOSTAVLJAČA

Tokom istog ili sljedećeg dana dostavljač će licu kome je pismeno trebalo biti predato poslati pismeno obavještenje putem pošte (običnom pismonosnom pošiljkom) u kome se navode osnovni podaci.

Vrsta spora: npr. Izvršenje, pismeno koje se dostavlja: npr. Rješenje o izvršenju od (datum, sat, mjesto i informacija kome je pismeno predato).

- PETA RADNJA DOSTAVLJAČA

Na koverti kojom se putem pošte šalje pismeno obavještenje primaocu (ovdje se radi o običnoj pismonosnoj pošiljci) dostavljač treba navesti:

- 1) broj predmeta,
- 2) ime i prezime primaoca,
- 3) ulicu i broj i
- 4) da se šalje "Obavještenje".

Na povratnici za dostavljanje koja je sastavni dio koverta moraju biti navedeni isti podaci.

Na koverti kojom se šalje ovo pismeno obavještenje u rubrici "predmet pošiljke" upisuje se riječ "**OBAVJEŠTENJE**", nikako "**RJEŠENJE**" ili "**TUŽBA**", jer se sada dostavlja pismeno obavještenje.

Dostavljač će pri tom na dostavnici upisati datum i da je obavještenje poslato poštom (treći datum)

- ŠESTA RADNJA DOSTAVLJAČA

Dakle, dostavljač na dostavnici u ovoj situaciji upisuje tri datuma (dva puta je izašao na adresu u određeno vrijeme, to su dva datuma, i treći datum kada je poslao putem pošte pismeno obavještenje).

Situacija II

Kada se u prostoriji ili stanu prilikom pokušaja dostavljanja ne nalazi niko (zaključano), na vrata stana gdje se dostava obavlja dostavljač ostavlja pismeno obavještenje da primalac, radi prijema, bude određeni dan i sat na adresi.

- PRVA RADNJA DOSTAVLJAČA

Na dostavnici, dostavljač će upisati datum, sat i da je ostavljeno obavještenje da primalac sačeka dostavu, određeni dan (prvi datum).

- DRUGA RADNJA DOSTAVLJAČA

Ukoliko i poslije ostavljenoga obavještenja, lice kojem se dostava vrši ne sačeka dostavljača, a u prostoriji ili stanu nema nikog, dostavljač će na vrata pribiti pismeno obavještenje da će pismeno biti ostavljeno na sudu i da ga primalac može podići u roku 15 dana.

- TREĆA RADNJA DOSTAVLJAČA

Dostavljač će pismeno tada vratiti u sud da ga primalac može preuzeti u roku koji je određen. Na dostavnici će dostavljač navesti datum i da je ostavio obavještenje da se pismeno podigne u roku 15 dana na sudu (drugi datum).

- ČETVRTA RADNJA DOSTAVLJAČA

Tokom istog dana ili sljedećeg radnog dana dostavljač će licu kome je pismeno trebalo biti predato poslati isto pismeno obavještenje putem pošte, običnom pismonosnom pošiljkom.

- PETA RADNJA DOSTAVLJAČA

Na koverti kojom se putem pošte šalje pismeno obavještenje primaocu (ovdje se radi o običnoj pismonosnoj pošiljci) dostavljač treba navesti:

1. broj predmeta,
2. ime i prezime primaoca,
3. ulicu i broj i
4. da se šalje "Obavještenje".

Na povratnici koja je sastavni dio koverta moraju biti navedeni isti podaci.

Na koverti kojom se šalje ovo pismeno obavještenje u rubrici "predmet pošiljke" upisuje se riječ "OBAVJEŠTENJE", nikako "RJEŠENJE" ili "TUŽBA", jer se sada dostavlja obavještenje.

Dostavljač će pri tom na dostavnici upisati datum i da je poštom poslato obavještenje (treći datum).

- ŠESTA RADNJA DOSTAVLJAČA

Dakle, dostavljač na dostavnici u ovoj situaciji upisuje tri datuma (prvi datum - ostavljeno obavještenje da sačeka primalac određeni dan, drugi datum da je na vrata pribijeno obavještenje da podigne pismeno na sudu i treći datum da je poštom poslato isto obavještenje).

1.3.8 Odbijanje prijema pismena

Kod ličnog dostavljanja, ako dostavljač na adresi zatekne lice kojem se dostava vrši a koje odbija da primi pismeno, postupiće na sljedeći način: pismeno će ostaviti u prostoriji ili će ga pribiti na vrata prostorije.

Na dostavnici dostavljač treba navesti:

- da je stranka odbila prijem (upisuju se riječi "odbija prijem" ili "ne prima"),
- datum,
- vrijeme,
- razlog odbijanja, ukoliko to lice kaže ili ako ne želi reći, navesti iz nepoznatog razloga,
- mjesto gdje je pismeno ostavljeno pribijeno na vrata ili ostavljeno u prostoriji ili stanu,
- potpis dostavljača.

Kod ličnog dostavljanja, ako dostavljač na adresi ne zatekne lice na koje je pismeno adresirano, a odrasli članovi domaćinstva odbijaju prijem pismena, dostavljač ne može odmah konstatovati na dostavnici da oni odbijaju prijem i da je pismeno pribijeno na vrata.

U tom slučaju dostavljač će prvo ostaviti u stanu ili pribiti na vrata pismeno obavještenje za određeni dan i sat da ga primalac sačeka radi prijema pismena. Ako primalac ne sačeka dostavljača, a članovi porodice odbiju prijem, tek tada može pribiti pismeno na vrata.

Dakle, pored datuma u kojem je označeno da je pismeno odbijeno, na dostavnici mora biti upisan i još jedan datum kada je prethodno ostavio obavještenje da ga primalac sačeka.

Kod običnog dostavljanja, ako dostavljač na adresi ne zatekne lice kojem se dostava vrši, a odrasli članovi domaćinstva odbijaju prijem, u tom slučaju pismeno se može odmah ostaviti u prostoriji ili pribiti na vrata bez ostavljanja obavještenja da ga primalac sačeka određeni dan. Na dostavnici dostavljač će navesti ko je od članova domaćinstva odbio prijem – srodstvo.

1.3.9 Dostava na radnom mjestu

Ako se lice na koje je pismeno adresirano ne zatekne na radnom mjestu, dostavljač će se obavijestiti od radnih kolega kada bi i na kojem mjestu mogao da zatekne primaoca, te će mu kod radnog kolege ostaviti ili, ako on ne pristane, na vrata prostorije pribiti pismeno obavještenje da određeni dan i sat bude na svom radnom mjestu radi primanja pismena.

Ukoliko nakon ostavljenoga obavještenja dostavljač ne zatekne lice na koje je pismeno adresirano, dostava se može izvršiti radnom kolegi, ako on na to pristane.

U tom slučaju, dostavljač je dužan poslati primaocu pismeno obavještenje preko pošte običnom pismonosnom pošiljkom, kojom će ga obavijestiti koje lice je primilo to pismeno.

Primjer:

Ako se lice na koje je pismeno adresirano ne zatekne na radnom mjestu, dostavljač će se obavijestiti od radnih kolega o tome kada bi i na kojem mjestu primaoca mogao da zatekne, te u prostorijama gdje to lice radi ili na vratima prostorije pribiti pismeno obavještenje da određeni dan i sat bude na svom radnom mjestu, radi primanja pismena.

Ukoliko i nakon ostavljenoga obavještenja dostavljač ne zatekne lice na koje je pismeno adresirano, tada će dostavljač ostaviti u prostorijama gdje to lice radi ili na vrata prostorije pribiti pismeno obavještenje da će pismeno biti ostavljeno u sudu i da ga to lice tamo može preuzeti u roku od 15 dana od dana pokušaja predaje.

Tokom istog ili sljedećeg dana nakon pokušane dostave dostavljač je dužan poslati primaocu pismeno obavještenje preko pošte običnom pismonosnom pošiljkom za podizanje pismena, u roku 15 dana, na sudu.

1.3.10 Dostava pravnim licima

Dostava pravnom licu, organima vlasti i privrednim društvima obavlja se predajom pismena licu ovlašćenom za prijem pismena, a ako se takvo lice ne zatekne u kancelariji ili poslovnom prostoru, pismeno se predaje zaposlenom koji se tu zatekne (takođe se na dostavnicu stavlja otisak pečata tog pravnog lica, ukoliko ga lice koje je primilo pismeno ima).

Ako prilikom dostave dostavljač nikog ne zatekne u sjedištu državnog organa ili privrednog društva, a utvrdi da je sjedište tog pravnog lica na toj adresi, tada će na vrata pribiti pismeno obavještenje da zaposleni budu određeni dan i sat na adresi radi prijema pismena.

Ukoliko i poslije ostavljenog obavještenja, niko od zaposlenih ne sačeka dostavljača, a u prostoriji i dalje nema nikog, dostavljač će na vrata pribiti pismeno obavještenje da će pismeno biti ostavljeno na sudu, gdje ga primalac može podići u roku 15 dana.

Tokom istog ili sljedećeg radnog dana nakon pokušaja dostave pismena, obavještenje istog sadržaja poslaće se i preko pošte običnom pismonosnom pošiljkom

Ukoliko se vrši dostava privrednom društvu npr. "BB" d.o.o. Sarajevo, tada pismeno ne može preuzeti otac, majka, snaha, podstanar, već samo zaposlenik firme.

Ovakvu situaciju dostavljač može zateći kada je sjedište društva u stanu ili privatnoj kući.

1.3.11 Na šta dostavljač mora paziti prilikom dostavljanja?

Dostavljač pismeno dostavlja na adresu koja je navedena na dostavnici ili na koverti. Ukoliko je na pismenu koje se dostavlja navedena druga adresa od one na koverti ili dostavnici, dostavljač će dostavu izvršiti na adresi navedenoj na dostavnici ili koverti.

Pismeno se ne može ostaviti u poštansko sanduče.

Dostavljač pismeno može ostaviti u prostoriji gdje se dostava obavlja ili ga ostavlja pribijenog na vrata te prostorije.

Takođe dostavljač ne može, kada prvi put izađe na adresu, a imenovani nije u stanu, pismeno ostaviti na vrata i napisati na dostavnici da je pismeno ostavljeno na vrata. To je neuredna dostava.

Ukoliko je u stanu novi vlasnik, njemu se ne predaje pismeno. Dostavljač konstatuje na dostavnici šta je sa licem kojem je trebalo da bude dostava izvršena: npr. imenovani je odselio, imenovani je umro, imenovani nepoznat na adresi po izjavi komšije Dragana Babića ili porodice Babić. Nakon toga dostavljač će pismeno vratiti u sud.

Ukoliko lica koja se zateknu u stanu traže da oni preuzmu to pismeno ili da će oni izmiriti dug, dostavljač im neće predati pismeno. Ta lica dostavljač može uputiti, ako su voljni da plate dug, da mogu otići u npr. KJKP "Toplane" - Sarajevo, ako su one pokrenule postupak i izmiriti dugovanje, ali pismeno ne mogu da preuzmu jer na njih nije naslovljeno. Ovakva situacija se pojavljuje kod dostavljanja rješenja o izvršenju u izvršnom postupku.

Pod odraslim članom domaćinstva podrazumijevaju se: bračni drug, roditelj, dijete, brat i sestra, stariji od 15 godina, te svaki drugi srodnik stariji od 15 godina, a koji sa primaocem živi u zajedničkom domaćinstvu.

Pismena adresirana na fizičko lice koje obavlja registrovanu djelatnost (zanatlije, trgovci-pojedinci, ljekari, notari i sl.) uručuju se lično primaocu ili licu ovlašćenom za preuzimanje pošiljki.

Dostavljač vraća pismo u slučaju kada je primalac:

- nepoznat,
- oputovao ili preselio na nepoznatu adresu,
- umro,
- u slučaju kada se nije moglo uručiti primaocu zbog nepotpune adrese.

U ovim slučajevima dostavljač je obavezan na dostavnici ili na poledini povratnice naznačiti razlog vraćanja pisma (nepoznat, oputovao, adresa nedovoljna i sl.) i potpisati se.

Primjer 3: Obavještenje - kojim se stranka obavještava da bude na adresi radi prijema pisma određen dan i sat (član 347.)

Bosna i Hercegovina [redacted] Federacija Bosne i Hercegovine [redacted] 20__ god. OPĆINSKI SUD U SARAJEVU Šenoina 1 Izvršni odjel: Služba sudskih izvršilaca	 Općinski sud u Sarajevu	Broj predmeta Sarajevo
O B A V J E Š T E N J E		
Za : [redacted]		
Pozivate se da dana [redacted] 20__ . godine u [redacted] sati, budete u svom stanu - na radnom mjestu u ulici [redacted] br: [redacted] radi prijema		
[redacted] broj [redacted]		
(naziv pisma)		(broj predmeta)
od [redacted] 20__ god. , Općinskog suda u Sarajevu		
Sudski izvršilac: _____		

Primjer 4 : Obavještenje - kojim se stranci dodatno saopštava kome je sudsko pismo predato (član 345.)

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

_____ 20__ god.

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

Šenoina 1

Izvršni odjel :

Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta

Sarajevo

O B A V J E Š T E N J E
(o predaji pismena)

Za : _____

S obzirom da niste zatečeni u naznačeno vrijeme, obavještavamo Vas da je

(naziv pismena)

broj _____ od _____ 20__ god. uručeno

(broj predmeta)

(ime prezime i svojstvo primaoca)

u _____ sati, kod kojeg ga možete preuzeti.

Sudski izvršilac:

Primjer 5 : Obavještenje - kojim stranku obavještavamo da pismeno može podići u Sudu u roku od 15 dana do dana pokušaja dostave (član 346.)

Bosna i Hercegovina [redacted] Federacija Bosne i Hercegovine [redacted] 20 [redacted] god. OPĆINSKI SUD U SARAJEVU Šenoina 1 Izvršni odjel : Služba sudskih izvršilaca	 Općinski sud u Sarajevu	Broj predmeta Sarajevo
---	---	-------------------------------

O B A V J E Š T E N J E

Za : [redacted]

Dana [redacted] 20 [redacted]. god. u [redacted] sati pokušana Vam je dostava
[redacted]
(naziv pismena)

od [redacted] 20 [redacted] god.
(datum pismena)

Obavještavamo Vas da pomenuto pismeno možete, u roku od 15 dana od dana pokušaja dostave, preuzeti u Općinskom sudu u Sarajevu ul. Šenoina br. 1 soba [redacted] / [redacted] u vremenu 8 – 16 sati.

Napomena: Dostava će se smatrati izvršenom, ukoliko ne budete preuzeli pismeno, istekom roka od 15 dana od dana pokušaja dostave

Sudski izvršilac:

1.4 Rokovi za postupanje

(član 15. ZIP-a RS; član 15. ZIP-a FBiH i član 15. ZIP-a BD)

Rokovi za postupanje su zakonom određeni i sud je dužan da o prijedlogu za izvršenje odluči u roku od osam dana (od dana prijema, tj. da li prihvata ili odbacuje prijedlog za izvršenje), a o prigovoru na prijedlog za izvršenje u roku od petnaest dana od dana ispunjavanja uslova da se o prigovoru odluči.

U postupku izvršenja sud je dužan da postupa hitno.

Sud je dužan da predmete uzima u rad redom kako ih je primio, ako priroda potraživanja ili posebne okolnosti zahtijevaju da se drukčije ne postupi.

Sud je u pravilu dužan da o prijedlogu za izvršenje odluči u roku od osam dana, a o prigovoru u roku od 15 dana od dana ispunjavanja uslova da se o prigovoru odluči.

Od pravila da se predmeti uzimaju u rad prema vremenu njihovog primitka u sud može se odstupiti kada to opravdavaju priroda potraživanja ili posebne okolnosti - namirenje potraživanja radi izdržavanja, predmeti prodaje su skloni kvarljivosti, mjere obezbjeđenja za isplatu zaštićenih ličnih dohodaka, za vraćanje radnika na rad, za osiguranje mirnog posjeda, sprovođenje privremenih mjera (sada sudske mjere osiguranja koje su propisane i donose se u parničnom postupku).

Sudski izvršilac sprovodi bez odlaganja sva izvršenja, u pravilu, onim redom kojim su mu predmeti izvršenja dodijeljeni u rad.

1.5 Istinitost naznačene adrese

Kada je riječ o adresi izvršenika koja je naznačena u prijedlogu za izvršenje, jedna od vrlo čestih situacija sa kojom se susreću sudski izvršioци jeste netačnost naznačene adrese.

Prilikom izlaska na adresu izvršenika sudski izvršilac je dužan utvrditi da je navedena adresa netačna, na način što će utvrditi ko trenutno živi na datoj adresi, konstatovati puno ime i prezime lica, sa ličnim podacima.

Ukoliko se na navedenoj adresi ne zatekne niko, sudski izvršilac je dužan kod susjeda ili kućepazitelja zatražiti podatke o tome ko živi na navedenoj adresi, adresu gdje se lice preselilo (ukoliko takvim podacima raspolažu) i te informacije unijeti u zapisnik.

Ako sudski izvršilac na adresi zatekne novog vlasnika stana, koji mu izjavi da se izvršenik odselio, da mu je prodao stan i da je nova adresa izvršenika, npr. ul. A. Šacirbegović br.12: ukoliko se ta nova adresa nalazi u rejonu tog izvršioca, tada će se sprovođenje izvršiti na novoj adresi.

Ako se na licu mjesta utvrdi da se lice prema kojem se rješenje sprovodi odselilo sa navedene adrese, sudski izvršilac je obavezan takve informacije konstatovati na zapisnik.

Vrlo često sudski izvršilac na licu mjesta utvrdi da se izvršenik odselio ili je nepoznat na navedenoj adresi uz izjavu susjeda ili predstavnika kućnog savjeta, međutim tražilac izvršenja po nalogu suda od nadležnog organa zatraži novu adresu, nadležni organ iz evidencije podataka dostavlja istu adresu s obzirom da se izvršenik nije odjavio sa navedene adrese, pa se u praksi dogodi da sudski izvršilac više puta izlazi na lice mjesta.

Primjer 6 : Zapisnik sudskog izvršioca –
istinitost naznačene adrese

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Titova broj 56 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. **Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
 2. **Izvršenik:** (punomoćnik) Nije zatečen
 3. **Svjedok:** Nije prisutan
 4 **Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan

	Na navedenoj adresi nalazi se stambena zgrada, uvidom na licu mjesta konstatovao sam kako se izvršenik ne nalazi na popisu stanara ovog ulaza.	
	Na licu mjesta zatekao sam stanara ovog ulaza Marić Marka, koji mi je izjavio da je izvršenik nepoznat na navedenoj adresi.	
	Isti je odbio potpisati ovu izjav	.
	Kontaktirao sam sa predstavnikom kućnog savjeta Senadom Senadovićem, koji mi je potvrdio kako izvršenik nikada nije stanovao na ovoj adresi.	

Tražilac izvršenja:

Izvršenik:

Svjedok:

Sudski izvršilac: Sanjin Sanjinović

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 7: Zapisnik sudskog izvršioca –
istinitost naznačene adrese

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu A. Ferhatovića broj 56 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Nije zatečen
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Na navedenoj adresi nalazi se privatna kuća, na licu mjesta	
	zatekao sam Ahmeta Ahmetovića, L.K. WRS589D, koji izjavljuje da je izvršenik Mujo Mujić odselio sa date adrese te da je on novi vlasnik kuće.	
	Kao dokaz navedenoj tvrdnji prezentirao je kupoprodajni ugovor, koji je	
	zaključen dana 18.03.2010. god. između Muje Mujića i Ahmeta Ahmetovića, broj ovjere 876/10	
	Isti navodi kako mu nije poznata nova adresa stanovanja izvršenika.	

Tražilac izvršenja: Izvršenik: Svjedok: Sudski izvršilac: Sanjin Sanjinović

Odselio Umro Izvršen popis Nagodba Javna prodaja
 Nepoznat Naplaćen dug Nema stvari za popis Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 8: Zapisnik sudskog izvršioca –
istinitost naznačene adrese

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010.god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Bana Borića broj 56 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. **Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
 2. **Izvršenik:** (punomoćnik) Nije zatečen
 3. **Svjedok:** Nije prisutan
 4 **Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan

	Na navedenoj adresi nalazi se poslovni prostor na kome je istaknuta firma	
	pod nazivom INOX d.o.o.	
	Na datoj adresi nije niko zatečen	
	Prema izjavi susjeda koji se nije želio predstaviti isti izjavljuje kako je izvršenik nepoznat na datoj adresi te navodi	
	kako je ulica iz prijedloga za izvršenje prije godinu dana pretrpjela izmjene	
	u samom nazivu kao i u brojevima (nova ulica pod nazivom Petra Tješića).	
	Potvrdu ovih informacija zatražio sam od predstavnika mjesne zajednice,	
	koji su izjavili kako je izvršenik Mujo Mujić živi u ulici Petra Tješića broj 117	

Tražilac izvršenja:

Izvršenik:

Svjedok:

Sudski izvršilac:

Sanjinović Sanjin

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 9: Zapisnik sudskog izvršioca –
istinitost naznačene adrese

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Fojnička broj 56 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Nije zatečen
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Na navedenoj adresi nalazi se stambena zgrada, uvidom na licu mjesta konstatovao sam kako se izvršenik ne nalazi na popisu stanara ovog ulaza.	
	Na licu mjesta u prizemlju zgrade zatekao sam stanara ovog ulaza Marka Markovića, koji mi je izjavio da se izvršenik odselio sa ove adrese i da u stanu trenutno živi porodica Mašić.	
	Kontaktirao sam sa predstavnikom kućnog savjeta Hasom Hasićem, koji mi je potvrdio kako se izvršenik odselio sa ove adrese.	

Tražilac izvršenja: Izvršenik: Svjedok: Sudski izvršilac: Sanjin Sanjinović

Odselio *Umro* *Izvršen popis* *Nagodba* *Javna prodaja*
Nepoznat *Naplaćen dug* *Nema stvari za popis* *Stvari popisane u drug. pr.*

1.6 Sredstvo i predmet izvršenja

(član 6. ZIP-a RS; član 6. ZIP-a FBiH i član 7. ZIP-a BD)

Predmet izvršenja ne mogu biti stvari van prometa, kao ni rudno blago i druga prirodna bogatstva.

Predmet izvršenja ne mogu biti objekti, naoružanje i oprema za potrebe oružanih snaga i policije, kao ni novčana sredstva obezbijedena za te namjene.

Rješenjem o izvršenju sud određuje izvršenje onim sredstvima i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu.

Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja, sud može ograničiti izvršenje samo na neke od tih sredstava ili predmeta, ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja.

Ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može sprovesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja, o čemu će sud odlučiti rješenjem.

Sredstva izvršenja su izvršne radnje ili sistem takvih radnji kojima se prema zakonu potraživanje prinudno ostvaruje.

Predmet izvršenja su stvari i prava na kojim se prema zakonu može sprovesti izvršenje radi ostvarenja potraživanja.

Izvršne radnje mogu se neposredno sprovesti protiv izvršenika i drugih lica, u skladu sa ovim zakonom.

Prema zakonu, sredstva izvršenja su skup izvršnih radnji koje se preduzimaju u postupku izvršenja radi sprovođenja određenog izvršenja, odnosno ostvarenja prinudnog potraživanja tražioca izvršenja.

Tražilac izvršenja može koristiti **više sredstava izvršenja za isti zahtjev**, ako su potrebna za potpuno namirenje tražioca izvršenja.

Shodno odredbama Zakona, kao sredstva izvršenja ili kao **izvršne radnje** i sistem tih radnji **radi naplate - novčanog potraživanja** određeni su:

1. Izvršenje na nekretnini se sprovodi zabilježbom rješenja o izvršenju u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem tražioca izvršenja iz kupoprodajne cijene dobijene prodajom;
2. Izvršenje na pokretnim stvarima sprovodi se kao i izvršenje na nekretninama, odnosno pljenidbom, procjenom i prodajom stvari, te namirenjem tražioca izvršenja iz dobijene kupoprodajne cijene od prodate pokretne stvari. I ovdje postoji koneksija između navedenih izvršnih radnji i iste se preduzimaju kako je to Zakonom određeno, a pljenidbom, koja se obavlja sastavljanjem pljenidbenog popisa, tražilac izvršenja stiče založno pravo na popisanim stvarima;
3. Izvršenje se sprovodi i na novčanoj tražbini izvršenika, i to pljenidbom iste, i prenosom sa izvršenika na tražioca izvršenja, ako Zakonom za pojedine slučajeve nije drugačije određeno;

4. Radi namirenja novčanog potraživanja kao sredstvo izvršenja određeno je i izvršenje na tražbini da se predaju ili da se isporuče pokretne stvari ili da se preda nekretnina i isto se sprovodi pljenidbom navedene tražbine;
5. Kao novo sredstvo izvršenja predviđeno je izvršenje na dionici (kao hartiji od vrijednosti koja egzistira kao elektronski zapis i nije u materijalizovanom obliku kao što su mjenica, ček i slično), i isto se sprovodi pljenidbom dionice, upisom u registar rješenja o određivanju izvršenja;
6. Radi namirenja novčanog potraživanja određeno je kao sredstvo izvršenja i izvršenje na drugim imovinskim pravima (patentu, tehničkom unapređenju, plodouživanju i sličnom izvršenikovom pravu), a sprovodi se pljenidbom tog prava i njegovim unovčenjem u skladu sa pravilima o prodaji pokretnih stvari;
7. Sudski penali koji se izriču ako izvršenik ne ispuni svoju nenovčanu obavezu utvrđenu izvršnom ispravom;
8. Radi predaje određenih pokretnih stvari kao sredstvo izvršenja u postupku izvršenja predviđeno je oduzimanje stvari od izvršenika, odnosno trećeg lica, i predaja oduzetih stvari tražiocu izvršenja;
9. Radi ostvarenja potraživanja ispražnjenjem i predajom nepokretne stvari kao sredstva izvršne radnje određena su udaljenje lica i uklanjanje stvari sa nekretnine i predaja te nekretnine tražiocu izvršenja;
10. U pogledu izvršenja radi ostvarenja obaveze na trpljenje i nečinjenje izvršenje se sprovodi nalogom izvršeniku da se ponaša u skladu sa svojom obavezom iz izvršne isprave;
11. Izricanjem novčane kazne izvršeniku i odgovornim licima kada se izvršenje sprovodi vraćanjem lica na posao;
12. Kao sredstvo izvršenja predviđena je dioba u izvršnom postupku i sprovodi se fizičkom podjelom;
13. Ostvarenje tražbine na davanje izjave volje ne sprovodi se posebnim izvršenjem iz razloga što se ta obaveza smatra ispunjenom momentom pravosnažnosti odluke, ako je izvršnom ispravom naloženo da se izvrši upis u javni registar.

Kada je riječ o sredstvu izvršenja, sudski izvršilac sprovodi izvršenje na način kako je to izvršni sudija odlučio zaključkom, te u tom pogledu ne može odlučivati sudski izvršilac. Ukoliko dođe do informacija na terenu u pogledu izvršenikove druge imovine, zaposlenja i dr., takve informacije konstatovaće u zapisniku i proslijediti sudiji na daljnje postupanje.

1.6.1 Izuzimanje od izvršenja i ograničenje sredstava i predmeta izvršenja (čl. 7. , 8. i 20. ZIP-a RS; čl. 7., 8. i 20. ZIP-a FBiH i član 71. ZIP-a BD)

Član 7. Izuzimanje od izvršenja

(1) Predmet izvršenja ne mogu biti stvari van prometa, kao ni rudno blago i druga prirodna bogatstva.

(2) Predmet izvršenja ne mogu biti objekti, naoružanje i oprema za potrebe oružanih snaga i policije, kao ni novčana sredstva osigurana za te namjene.

Član 8. Ograničenje sredstava i predmeta izvršenja

(1) Sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu.

(2) Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja, sud može ograničiti izvršenje samo na neke od tih sredstava ili predmeta ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja.

(3) Ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može sprovesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet Izvršenja, o čemu će sud odlučiti rješenjem.

Član 20. Izvršenje na imovini strane države

(1) Na imovini strane države i međunarodnih organizacija koje se nalaze na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ne može se odrediti izvršenje bez pisane saglasnosti Federalnog ministarstva pravde, osim ako je strana država pristala na izvršenje.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana Federalno ministarstvo pravde dužno je prethodno pribaviti mišljenje Ministarstva inostranih poslova Bosne i Hercegovine.

Primjer 10: Zapisnik sudskog izvršioca –
sredstvo i predmet izvršenja

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 145 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove. Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje kako predmetno potraživanje nije u mogućnosti izmiriti, s obzirom da je na birou za zapošljavanje.	
	Shodno tome pristupio sam ulasku u kuću izvršenika radi popisa pokretnih stvari.	
	Detaljnim pregledom svih prostorija u kući, konstatovao sam kako izvršenik nema stvari koje mogu biti predmet popisa.	
	Stvari koje su zatečene ne mogu biti predmet popisa i zaplijenjene, shodno članu 117 ZIP-a, a radi se o sljedećim stvarima:	
1	Trosjed 1 kom.	
2	Šporet na kruto gorivo 1 kom.	
3	Umjetnička slika (porodična fotografija).	
	Izvršenik izjavljuje kako ne posjeduje nikakvu pokretnu i ne pokretnu imovinu koja je u njegovom vlasništvu.	

Tražilac izvršenja:	Izvršenik:	Svjedok:	Sudski izvršilac:	Lazo Lazić
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba	Javna prodaja
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Stvari popisane u drug. pr.	

1.7 Vrste isprava u izvršnom postupku

Da bi sudska odluka mogla prinudno da se izvrši, po pravilu, ona mora biti pravosnažna i izvršna.

Sudska odluka je pravosnažna kada je drugostepeni sud odlučio po žalbi i presudu potvrdio ili preinačio. Ukoliko žalba nije izjavljena i protekne rok za žalbu ili ako se stranka odrekne prava na izjavljivanje žalbe, presuda postaje pravosnažna.

Sudska odluka postaje izvršna tek po proteku paricionog roka, odnosno roka za dobrovoljno ispunjenje obaveze naložene sudskom odlukom.

Izvršnost sudske odluke nastupa uvijek poslije njene pravosnažnosti.

1.7.1 Izvršne isprave

(član 25. ZIP-a RS; član 25. ZIP-a FBiH i čl. 22. i 28. ZIP-a BD)

Izvršne isprave su:

- a) izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje,
- b) izvršna isprava donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku, ako glasi na ispunjenje novčane obaveze, ukoliko zakonom nije drugačije određeno,
- c) izvršna notarska isprava,
- d) druga isprava koja je zakonom određena kao izvršna isprava.

Izvršna isprava podobna je za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze.

Izvršna isprava kao izvršni naslov morala bi biti podobna za izvršenje i morala bi biti što razumljivija i jasnija.

- 1) Izvršna isprava podobna je za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze.
- 2) Ako u izvršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obaveze, taj rok određuje se rješenjem o izvršenju.
- 3) U slučaju iz stava 2. ovog člana sud će predloženo izvršenje odrediti uz uslov da izvršenik u roku koji mu je određen ne ispuni svoju obavezu.
- 4) Odredbe st. 2. i 3. ovog člana ne primjenjuju se u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave notara.
- 5) Izvršni sud nije ovlašćen da se upušta u razmatranje materijalne zakonitosti izvršne isprave.

U pogledu legitimacije stranaka, kada je u izvršnoj ispravi označen jedan tuženi, a izvršenje se traži protiv izvršenika koji nije označen kao tuženi u izvršnoj ispravi, izvršenje se može dozvoliti i protiv tog izvršenika ako je priložen dokaz da je to lice na zakonit način preuzelo dug.

Ako u izvršnoj ispravi nije dosuđeno da je dužnik dužan platiti kamate na glavnici, izvršni sud nije ovlašćen da na prijedlog vjerovnika dozvoli izvršenje na pokretnostima dužnika i za

dospjele kamate, makar su kamate bile i utužene, što ukazuje na to da uz glavni dug u izvršnoj ispravi mora biti dosuđena i kamata, da bi tražilac izvršenja u prijedlogu za izvršenje tražio naplatu iste.

Kada su je riječ o sudskim izvršiocima, izvršna isprava se sprovodi na način koji izvršni sudija odredi putem zaključka, shodno prijedlogu tražioca izvršenja, odnosno na osnovu izvršne isprave.

Sudski izvršilac nije ovlašćen da se prilikom sprovođenja izvršenja upušta u razmatranje izvršne isprave iz razloga što se u određenim slučajevima rješenje o izvršenju ograniči putem zaključka.

Na primjer, ukoliko izvršenik prije zaključka o popisu i pljenidbi pokretnih stvari uplati dio duga i dokaz dostavi u spis, u takvoj situaciji izvršni sudija putem zaključka ograniči potraživanje.

Shodno tome, sudski izvršilac se prilikom sprovođenja rješenja o izvršenju isključivo pridržava zaključka.

1.7.2 Vjerodostojna isprava

(član 29. ZIP-a RS; član 29. ZIP-a FBiH i član 28. ZIP-a BD)

Izvršenje radi ostvarivanja novčanog potraživanja određuje se i na osnovu vjerodostojne isprave.

Vjerodostojna isprava je, prema ZIP-u, mjenica i ček sa protestom i povratnim računom ako su potrebni za zasnivanje potraživanja i računi ili izvodi iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga isporuke vode, toplotne energije i odvoza smeća. Prema izmjenama i dopunama ZIP-a RS, račun RTV-a je takođe vjerodostojna isprava.

Vjerodostojna isprava je podobna za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveza
Prijedlog na osnovu vjerodostojne isprave može se podnijeti protiv fizičkih i pravnih lica.

Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave mora biti isključivo novčano potraživanje.

Prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave mora sadržavati:

- 1) izvršni zahtjev,
- 2) zahtjev da sud obaveže izvršenika da u roku od osam dana namiri potraživanja zajedno sa odmjerenim troškovima.

Primjer 11: Prijedlog za izvršenje na osnovu izvršne isprave

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU -Izvršno
odjeljenje

*TRAŽILAC IZVRŠENJA: "XXX " d.o.o. Sarajevo, ul. Dajanli Ibrahimbege br.6, po XXXX
XXXX, advokatu iz Sarajeva, Ul. A. Šećerbegović bb, IZVRŠENIK: XXXX XXXXX iz
Sarajeva, Ul. Husrefa Redžića broj 19*

Radi :izvršenja na pokretnim stvarima

V.spora:819,00 KM

PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE

X 4 primjerka sa punomoći

Na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda u Sarajevu br.Mal- 10369/04 od 12.1.2007.godine izvršenik je bio obavezan tražiocu izvršenja isplatiti novčani iznos od 819,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 253,50 KM počev od 1.4.2006.godine do isplate, a na iznos od 565,50 KM, počev od 5.6.21006.godine do isplate, kao i troškova parničnog postupka u iznosu od 535,00 KM.

DOKAZ: *Presuda Općinskog suda u Sarajevu br.Mal 10369/o4 od 12.1.2007.godine*

Izvršenik nije postupio po navedenoj sudskoj odluci, odnosno nije tražiocu izvršenja platio predmetni dug, pa tražilac izvršenja predlaže da Općinski sud u Sarajevu donese

Rješenje o izvršenju

Na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda u Sarajevu br.Mal- 10369/04 od 12.1.2007.godine, na prijedlog tražioca izvršenja protiv izvršenika XXX XXXX radi namirenja novčane tražbine tražioca izvršenja u iznosu od 819,00 KM sa zateznom kamatom na iznos od 253,50 KM počev od 1.4.2006. godine pa do isplate, a na iznos od 565,50 KM počev od 5.6.2006. godine do isplate, kao i troškova parničnog postupka u iznosu od 535,00 KM i troškova ovog izvršnog postupka određuje se

- izvršenje plienidbom, procjenom i prodajom pokretnih stvari koje mogu biti po Zakonu predmet izvršenja, a nalaze se u stanu izvršenika u Sarajevu, ul. Husrefa Redžića broj 19,
te namirenjem tražioca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom uplatom na transakcioni račun tražioca izvršenja br.1610000000480161 kod Raiffeisen bank DD Sarajevo. Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim pokretnim stvarima. Upozorava se izvršenik na krivičnopravne posljedice postupanja protivno toj zabrani.

Sarajevo, 19.1.2009.godine

Sastav prijedloga

za izvršenje po Ad. tarifi.....240,00 KM

Tražilac izvršenja po punomoćniku

Primjer 12: Prijedlog za izvršenje na osnovu
vjerodostojne isprave

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

TRAŽILAC: Kantonalno javno komunalno preduzeće Toplane - Sarajevo, IZVRŠENJA: Semira Frašte 22, koje zastupa Direktor

IZVRŠENIK: Stomatološka ordinacija; Adresa: Brčanska 3; Šifra XXXX Identifikacioni broj XXXX

ADRESA PROSTORA: BRČANSKA 3

Radi: Naplate novčanog potraživanja od 300,00 KM

PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE

*Na osnovu vjerodostojne isprave-izvoda svih računa, priloženog uz podnesak, Izvršenik je za isporučenu toplotnu energiju obavezan isplatiti Tražiocu izvršenja iznos od **300,00 KM** sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, od dospijeća svakog pojedinačnog računa do dana plaćanja, kao i troškove sudskog postupka, koliko budu iznosili.*

DOKAZ: Izvod svih računa.

Kako Izvršenik ni do danas nije izmirio dospjelo potraživanje, to Tražilac izvršenja predlaže da Sud donese

R.IFŠFN.IF O IZVRŠEN.III

na osnovu vjerodostojne isprave-izvoda svih računa priloženog uz podnesak.

ODREĐUJE SE PREDLOŽENO IZVRŠENJE

Putem banke naplatom novčanog potraživanja u iznosu od 300,00 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i to:

na iznos:	60,00	za	decembar	2004	počev od	12.1.2005	do isplate
na iznos:	60,00	za	januar	2005	počev od	12.2.2005	do isplate
na iznos:	60,00	za	februar	2005	počev od	12.3.2005	do isplate
na iznos:	60,00	za	mart	2005	počev od	12.4.2005	do isplate
na iznos:	60,00	za	april	2005	počev od	12.5.2005	do isplate

*Sud, uplatom navedenog iznosa sa računa Izvršenika br. **xxxx-xxx-xxxx** kod **RAIFFEISEN BANK DD SARAJEVO***

*račun Tražioca izvršenja br. **129-10410000519-12** kod HVB-Central profit banke **DD Sarajevo**, ukoliko Izvršenik dobrovoljno ne namiri potraživanja zajedno sa odmjerenim troškovima u roku od osam dana po prijemu rješenja. Nadležna banka dužna je o ishodu naplate ili eventualnim smetnjama obavijestiti Sud ili Tražioca izvršenja.*

Za slučaj pobijanja rješenja o izvršenju prigovorom, prijedlog za izvršenje smatraće se tužbom.

Troškovnik po odluci Suda
Sarajevo, 17.10.2005.

Za tražioca izvršenja: Direktor

K J K P "TOPLANE - SARAJEVO" S A R A J E V O
ul. Semira Frašte br. 22

Izvod svih računa za period: 01.05.2004. do 31.07.2005. POTROŠAČ:
9993740010 STOMATOLOŠKA ORDINACIJA BRČANSKA 3

Br. računa	Za period		Zaduženje	Storno	Plaćeno	Datum prispjeća		
4284997	Oktobar	2004	60,00	0,00	60,00	12	11	2004
4333901	Novembar	2004	60,00	0,00	60,00	12	12	2004
4382927	Decembar	2004	60,00	0,00	0,00	12	01	2005
4495224	Januar	2005	60,00	0,00	0,00	12	02	2005
4544195	Februar	2005	60,00	0,00	0,00	12	03	2005
4593247	Mart	2005	60,00	0,00	0,00	12	04	2005
4642194	April	2005	60,00	0,00	0,00	12	05	2005
			420,00	0,00	120,00			
Saldo: 300,00								

Direktor

1.8 Naplata zatezних kamata

(član 28. ZIP-a RS; član 28. ZIP-a FBiH i član 27. ZIP-a BD)

Ako se nakon donošenja izvršne isprave ili zaključenja poravnania izmijenila zatezna kamata, sud će, na prijedlog stranke, rješenjem o izvršenju odrediti naplatu zatezne kamate po izmijenjenoj stopi za vrijeme na koje se ta izmjena odnosi.

Ako plaćanje zatezne kamate na troškove postupka nije određeno već u izvršnoj ispravi, sud će, na prijedlog tražioca izvršenja, u rješenju o izvršenju odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke, odnosno zaključenja poravnania do naplate.

1.9 Vlasništvo, suvlasništvo, bračna stečevina, stvari izvršenika u posjedu trećih lica, razmatranje izvršioca i istinitost podataka

(član 120 ZIP RS; član 120 ZIP FBiH i član 107 ZIP BD)

Ukoliko nije drugačije određeno, predmet izvršenja može biti samo nepokretnost kao cjelina određena popisima koji uređuju svojinu i druga stvarna prava.

Suvlasnički dio nepokretnosti može biti samostalni predmet izvršenja u pogledu kojeg se na odgovarajući način primjenjuju pravila ZIP-a na nepokretnostima.

U slučaju postupka izvršenja na suvlasničkom dijelu, a po zahtjevu tražioca izvršenja, izvršenika ili drugog suvlasnika, sud će u rješenju o izvršenju odrediti da se na prodaju ponude kao cjelina, kako nepokretnost tako i suvlasnički dio, koji je predmet izvršenja.

U rješenju o izvršenju sud će naznačiti da li je predmet prodaje cjelokupna nepokretnost ili samo njen suvlasnički dio.

Promjena vlasnika nepokretnosti tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika, do visine vrijednosti nepokretnosti.

Sve radnje preduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku preduzimati one radnje koje ne bi mogao preduzimati prijašnji vlasnik da do promjene svojine nije došlo.

Ako treća lica ne obavijeste sud o svojim pravima na pokretnoj imovini u posjedu izvršenika koja je predmet izvršenja, niti dokažu svoja prava na njima, smatra se da takva prava trećih lica ne postoje i da je izvršenik vlasnik stvari koje se nalaze u njegovom posjedu.

Smatra se da su bračni ili vanbračni drugovi suvlasnici u jednakim dijelovima svih pokretnih stvari koje se zateku u njihovoj kući, stanu, poslovnoj prostoriji ili drugoj nepokretnosti. Izvršenikove stvari koje se nalaze u posjedu trećih lica mogu se popisati samo ako treće lice na to pristane.

U izvršnom postupku se zapljena obavlja sastavljanjem **popisa zapljene**. O popisu zapljene i procjeni sastavlja se **zapisnik**.

U zapisnik se unose podaci: naziv suda, mjesto gdje se vrši radnja, dan i čas kada se radnja vrši, čas početka i dovršenja izvršenja radnje, naznačenje predmeta spora, označavanje broja sudskog predmeta, ime i prezime sudskog izvršioca, imena prisutnih stranaka ili trećih lica i učesnika u postupku i njihovih zakonskih zastupnika ili punomoćnika, način na koji je izvršeno obavještenje o zapljeni, ime vještaka i sudskog procjenioca i sl.

Obično se popisuju stvari koje se nalaze **u posjedu izvršenika**, bilo da su njegovo vlasništvo ili ne, kao i izvršenikove stvari koje se nalaze kod tražioca izvršenja i kod trećih lica. Kada je riječ o popisu pokretnih stvari koje se nalaze kod **bračnih ili vanbračnih drugova**, polazi se od objektivne pretpostavke da su oni suvlasnici u jednakim dijelovima te imovine, koja se prilikom popisa zatekne u njihovoj kući, stanu, poslovnoj prostoriji ili drugoj nepokretnosti.

Ako se pokretne stvari izvršenika nalaze **kod trećih lica u posjedu**; treća lica moraju dati svoj izričit pristanak da se te stvari popišu, pošto je posjed stvari od značaja za sastavljanje pljenidbenog popisa, odnosno što je posjed stvari - faktička vlast na stvari. Ako bi treće lice istaklo prigovor ili se usprotivilo popisu izvršenikovih stvari koje se nalaze kod njega, sud bi tada svojim zaključkom, na prijedlog tražioca izvršenja, morao prenijeti na njega izvršenikovo pravo na predaju stvari radi sprovođenja izvršenja po pravilima o prenosu radi naplate.

Primjer 13: Zapisnik sudskog izvršioca –
stvari izvršenika u posjedu trećeg lica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	<i>Pozvao sam izvršenika da izmiri premetni dug i sudske troškove,</i>	
	<i>Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje da dug, sudske troškove i kamate u</i>	
	<i>ukupnom iznosu od 855,00 KM nije u mogućnosti izmiriti jer se, kako navodi,</i>	
	<i>radi o socijalnom slučaju, isti navodi kako ne posjeduje nikakve pokretne</i>	
	<i>stvari na ovoj adresi, sve pokretne stvari koje su u njegovom</i>	
	<i>vlasništvu nalaze se kod njegovog brata Mirsada Mujića u ulici</i>	
	<i>Jovana Bijelića br. 2. Ulaskom u prostorije izvršenika</i>	
	<i>konstatovao sam kako nema stvari koje mogu biti predmet popisa.</i>	
	<i>Izlaskom na adresu Mirsada Mujića u ulicu J. Bijelića br. 2 kao treće lice koje</i>	
	<i>ima posjed na dužnikovim stvarima, istog sam</i>	
	<i>pozvao da omogući popis tih stvari. Mirsad Mujić (treće lice)</i>	
	<i>izjavljuje kako je on kupio stvari od izvršenika te kako izvršenik</i>	
	<i>nije vlasnik istih. Mirsad Mujić izjavljuje kako nema ugovora</i>	
	<i>o kupoprodaju predmetnih stvari</i>	
	<i>. Kako izvršenik nije dozvolio popis, sprovođenje je odloženo, o čemu će se</i>	
	<i>stranke naknadno obavijestiti.</i>	

Tražilac izvršenja:	Izvršenik:	Svjedok:	Sudski izvršilac:
Mara Marić	Mujo Mujić		Sanjin Sanjinović
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba Javna prodaja
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Stvari popisane u drug. pr.

1.10 Uslovna i uzajamna obaveza izvršenika

(član 31. ZIP-a RS; član 31. ZIP-a FBiH i član 30. ZIP-a BD)

U praksi postoji situacija da izvršenje zavisi od prethodnog ispunjenja neke obaveze tražioca izvršenja ili od nastupanja nekog uslova.

Ako tražilac izvršenja javnom ili po zakonu ovjerenom privatnom ispravom dokaže da je obavezu ispunio, odnosno da je nastupio potrebnii uslov, može očekivati da sud dozvoli izvršenje.

Nastupanje neke buduće neizvjesne okolnosti predstavlja osnov za izvršenje, ako je ta okolnost nastupila i uslov bio ispunjen prethodno ili naknadno.

Kod uzajamne obaveze, čije se postojanje takođe utvrđuje i u izvršnom postupku, tražilac izvršenja može od suda tražiti da izvršenik ispunii svoju obavezu prije nego on ispunii svoju obavezu. Sud prilikom izvršenja po službenoj dužnosti pazi na okolnost da li je obaveza ispunjena, odnosno utvrđuje njenu dospelost.

Tako je u jednom postupku obezbjeđenja nužnog smještaja sud obustavio izvršenje prema izvršeniku jer tražilac izvršenja nije ispunio kumulativni uslov i obezbijedio nužni smještaj sa mogućnošću korišćenja najmanje dvije godine (što je po zakonu bio kumulativni uslov).

Naime, on je korišćenii prostor, u kojem je bespravno boravio, ponudio za nužni smještaj izvršeniku (dužniku), što je predstavljalo rizik da izvršenik u njemu neće moći provesti najmanje dvije godine, pa je sud tu okolnost cijenio kao neispunjenje uzajamne obaveze od strane tražioca izvršenja.

Primjer 14: Zapisnik sudskog izvršioca –
uslovna i uzajamna obaveza izvršenika

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Općinski Sud Sarajevo

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010.god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 145 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam tražioca izvršenja da postupi po nalogu suda, odnosno da isplati izvršeniku novčani iznos od 2800,00 KM kako bi se izvršeniku moglo naložiti iseljenje iz predmetnog stana, shodno članu 31 ZIP-a.	
	Tražilac izvršenja je novčani iznos od 2800,00 KM uručio izvršeniku lično (potvrda o prijemu novca u zapisniku)	
	Ovim činom nastala je obaveza izvršenika da nesmetano preda u posjed predmetni stan.	
	Izvršenik je oslobodio stan od lica i stvari, te se pristupilo uvođenju tražioca izvršenja u isti.	
	Tražilac izvršenja uveden u posjed stana, brava na ulaznim vratima zamijenjena.	
	Tražilac izvršenja izjavljuje da odustaje od sudskih troškova.	
	Rješenje o izvršenju sprovedeno u cijelosti.	

Tražilac izvršenja:
Mara Marić

Izvršenik:
Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Lazo Lazić

Odselio
Nepoznat

Umro
Naplaćen dug

Izvršen popis
Nema stvari za popis

Nagodba
Stvari popisane u drug. pr.

1.11 Alternativna obaveza po izboru izvršenika

(član 32. ZIP-a RS; član 32. ZIP-a FBiH i član 31. ZIP-a BD)

Alternativna obaveza po izboru izvršenika postoji kada izvršenik prema izvršnoj ispravi ima mogućnost izbora između više predmeta svoje obaveze, te se o tome može opredijeliti u paricionom roku, odnosno u zakonom određenom vremenu za dobrovoljno izvršenje svoje ili svojih obaveza.

Ako to ne učini u tom periodu, te ponudenu mogućnost ne iskoristi (gubi pravo izbora između alternativno postavljenih obaveza u izvršnoj ispravi), tražilac izvršenja ima pravo u daljnjem postupku, prijedlogom za izvršenje tražiti ispunjenje obaveze na jedan od načina tako što navodi predmet kojim obaveza treba biti ispunjena.

Izvršenik je ovim pravnim institutom pozvan da radi svoje zaštite izvrši obavezu povoljnije po sebe, jer u protivnom mora platiti i troškove izvršnog postupka te izvršiti obavezu koju je tražilac izvršenja kao težu za njega izabrao u svom prijedlogu za izvršenje.

Takođe, nije dovoljno samo izjašnjenje o kojoj obavezi se izvršenik saglasio od alternativno ponuđenih, nego je bitno da je u paricionom roku jednu od njih ispunio u cijelosti.

1.12 Fakultativno ovlašćenje izvršenika

(član 33. ZIP-a RS; član 33. ZIP-a FBiH i član 32. ZIP-a BD)

Bliskost i sličnost alternativne obaveze sa fakultativnom obavezom treba ipak razlikovati, kao dva rješenja data u zakonu.

U slučaju alternativne obaveze, ponudeno je (ima karakter ponude tužioca tuženiku) izvršeniku izvršnom ispravom više načina ispunjenja obaveze (veći broj stvari i izvršenik ima pravo da bira), dok je kod fakultativne obaveze (koja nema alternativu) navedeno da izvršenik svoje obaveze, koja je samo kao jedna određena izvršnom ispravom, može da se oslobodi tako što će je ispuniti nekim drugim određenim činjenjem, ali sve dok tražilac izvršenja nije makar i djelimično primio ispunjenje obaveze.

Intencija ZIP-a je da prva obaveza nije samo nenovčana ili novčana nego je uopšte određena obaveza, dok je njeno alternativno izvršenje ostavljeno na slobodu izvršeniku, da on ponudi ili novac ili ispunjenje neke druge obaveze.

1.13 Smrt izvršenika i tražioca izvršenja

(član 34. ZIP-a RS; član 34. ZIP-a FBiH i član 33. ZIP-a BD)

Kada umre tražilac izvršenja, a nema punomoćnika ili zakonskog zastupnika, svaki od nasljednika ili zainteresovanih lica može predložiti da, dok traje “nasljednička zajednica”, sud na trošak predlagača postavi nasljednicima privremenog zastupnika i postupak nastavi. Sud će imenovati privremenog zastupnika u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva.

Ako ovakav prijedlog nasljednika ili zainteresovanih lica ne uslijedi u roku od 30 dana od smrti tražioca izvršenja, sud će obustaviti postupak.

U slučaju smrti izvršenika, takođe u situaciji nepostojanja punomoćnika ili zakonskog zastupnika, sud će nasljednika, ako to predloži tražilac izvršenja, u roku od 15 dana od dana kada je primio obavještenje suda o smrti izvršenika, postaviti privremenog zastupnika, na trošak tražioca izvršenja, po pravilu iz reda lica koja su u posjedu imovine koja je predmet izvršenja i nastaviti postupak.

Novi zakon je reducirao razloge za prekid postupka, jer sud u izvršnom postupku ne čeka odluku nekog drugog organa.

Primjer 15: Zapisnik sudskog izvršioca – smrt izvršenika

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Nije zatečen
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	<i>Na licu mjesta izvršenik nije zatečen, kontaktirao sam susjeda Marka Markovića,</i>	
	<i>koji mi je izjavio da je izvršenik Mujo Mujić umro prije dva mjeseca.</i>	
	<i>U razgovoru sa rejonskim poštarom isti je potvrdio da je izvršenik umro.</i>	

Tražilac izvršenja:

Mara Marić

*Odselio
Nepoznat*

Izvršenik:

Mujo Mujić

*Umro
Naplaćen dug*

Svjedok:

*Izvršen popis
Nema stvari za popis*

Sudski izvršilac:

Lazo Lazić

*Nagodba Javna prodaja
Stvari popisane u drug. pr.*

1.14 Prigovor u izvršnom postupku - prigovor izvršenika

(čl. 46.-49. ZIP-a RS; čl. 46.-49. ZIP-a FBiH i čl. 45.-48. ZIP-a BD)

Rješenje o izvršenju može se pobijati prigovorom (član 46. ZIP-a).

Prigovor mora sadržati sve podatke koje mora sadržavati žalba kao redovni pravni lijek u skladu sa Zakonom o parničnom postupku. ZPP se analogno primjenjuje i u nekim situacijama sudija je obavezan da pazi po službenoj dužnosti na ispunjenje određenih činjenica, njihovo postojanje ili nepostojanje.

To je redovan, dvostran i jedini pravni lijek protiv rješenja o izvršenju.

Zakon je naveo deset razloga za prigovor. Oni nisu taksativno navedeni, nego je izvršeniku ostavljena mogućnost da može podnijeti prigovor i iz drugih razloga čije bi postojanje sprečavalo izvršenje. Među razlozima za prigovor mogući su i razlozi materijalnopravnog karaktera, što zahtijeva meritorno odlučivanje izvršnog suda o tim prigovorima.

Ove druge razloge treba shvatiti u širem smislu, o čemu uvijek odlučuje sud u konkretnom slučaju, cijeneći sve okolnosti prigovora i odgovora na prigovor, koji može, a ne mora biti uložen u roku od tri dana. Ovaj rok nije prekluzivni i sud ga može produžiti.

Sudija u izvršnom postupku donosi odluku po prigovoru u formi rješenja i taj dio posla ne može prenijeti na stručne saradnike, koji mogu obavljati neke druge aktivnosti u izvršnom postupku. Rješenjem se prigovor usvaja, odbija i odbacuje kao neblagovremen, nepotpun ili nedozvoljen.

1.15 Prigovor trećeg lica u izvršnom postupku

(član 51. ZIP-a RS; član 51. ZIP-a FBiH)

Treće lice ponekad ima interes da pod određenim uslovima prigovora izvršenju koje je u toku.

Da bi takav prigovor bio validan, on mora biti uložen u slučaju da je određeno neko izvršenje na određenom predmetu izvršenja i da postoji tvrdnja trećeg lica da mu u pogledu predmeta izvršenja pripada pravo koje sprečava izvršenje.

Prigovor od strane trećeg lica ne sprečava sprovođenje izvršenja, jer ovaj prigovor nema karakter pravnog lijeka, kojim se odlaže izvršenje.

To je samo jedno **pravno sredstvo** za zaštitu prava trećeg lica, ali samo u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem. Ako ima dio stvari ili prava koji nije predmet ovog prigovora, oni ne moraju čekati da se sprovede postupak po ovom prigovoru. Sud, kada utvrdi da je ovakav prigovor blagovremen, dopušten i potpun, prigovor dostavlja tražiocu izvršenja i izvršeniku, u roku od osam dana na izjašnjenje, kada oni mogu dati svoje prigovore. Na taj način sud dobija jasnu sliku kako će na kraju odlučiti u toj pravnoj stvari. Moguća odluka suda je i donošenje zaključka, kojim će treće lice biti upućeno na parnicu, da dokazuje svoja potraživanja, odnosno prava na stvari ili prava.

1.16 Odlaganje izvršenja

(čl. 60.-64. ZIP-a RS; čl. 60.-64. ZIP-a FBiH i čl. 54.-58. ZIP-a BD)

Ranija zakonska rješenja su davala mogućnost da tražilac izvršenja (povjerilac), izvršenik (dužnik) i treće lice mogu tražiti odlaganje izvršenja.

Sadašnje zakonsko rješenje sužava obim lica, i to pravo daje isključivo tražiocu izvršenja, odnosno, kada ih ima više, onda samo onim koji traže odlaganje. Namjera zakonodavca je bila

da se izvršni postupak učini efikasnijim i da se na najmanju moguću mjeru svedu moguće zloupotrebe i odugovlačenja, gdje je za to moguć interes, prije svega izvršenika (dužnika). Ovo je po svojoj pravnoj prirodi takvo stanje izvršnog postupka u kojem se za vrijeme za koje se izvršenje odlaže (privremeno) zaustavlja dalji tok izvršnog postupka i u kojem se zastaje sa preduzimanjem procesnih radnji.

Izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično, ako zakonom nije drugačije određeno, ali samo ako sprovođenje izvršenja nije otpočelo.

Ako je došlo do otpočinjanja izvršenja, sud mora o tome obavijestiti izvršenika i tražiti od njega izjašnjenje u roku koji sud odredi. Nakon proteka ovog roka, sud donosi odluku o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

2. Sprovođenje izvršenja i rad sudskog izvršioca

(čl. 41-43. ZIP-a RS; čl. 41-43. ZIP-a FBiH i čl. 39-42. ZIP-a BD)

Sudski izvršilac je službenik suda koji po nalogu sudije izvršnog odjeljenja neposredno preduzima izvršne radnje.

Vrsta izvršne radnje, zatim njen oblik i obim, kao i način izvršenja zavisi od predmeta i sredstva izvršenja označenog u rješenju o izvršenju koje se u konkretnom slučaju sprovodi. Izvršne radnje se preduzimaju radnim danom u vremenu 07-19 časova.

Dokaz službenog položaja: sudskom izvršiocu uprava suda izdaje posebni identifikacioni dokument, u kojem su naznačena ovlaštenja istog. Sudski izvršilac je dužan, na zahtjev stranaka u postupku, pokazati ovaj dokument.

Sudski izvršilac sprovodi bez odlaganja sva izvršenja, u pravilu, onim redom kojim su mu predmeti izvršenja dodijeljeni u rad.

Dodjeljivanje predmeta na kojim treba sprovesti izvršenje vrši se tako da jedan sudski izvršilac prilikom jednog izlaska obavi po mogućnosti više izvršnih radnji, koje se odnose na sprovođenje izvršenja u više izvršnih predmeta u istom mjestu ili u više obližnjih mjesta.

Predmeti u kojima treba sprovesti izvršenje upisuju se u "Popis izvršenja povjerenih sudskom izvršiocu", odnosno u elektronsku bazu podataka.

Prilikom sprovođenja izvršne radnje sudski izvršilac je obavezan o istoj sačiniti zapisnik, koji mora sadržavati:

1. naznačenje stranaka (puno ime i prezime stranke ili naziv firme sa sjedištem ako se radi o pravnom licu, adresa i drugi podaci),
2. puno ime i prezime sudskog izvršioca,
3. označenje mjesta, ulice i broja kao i vrijeme i datum kad se izvršna radnja preduzima naznačenje koja lica prisustvuju pri preduzimanju izvršne radnje (stranke, svjedoci, vještaci, treće lica i si.),
4. opis radnje koju je izvršilac preduzeo i okolnosti koje su od značaja za izvršenje naloga suda uz konstataciju da li je postupljeno u cijelosti ili djelimično po nalogu,
5. vrijeme završetka izvršne radnje,

6. potpise stranaka i drugih učesnika koji su prisustvovali sprovođenju izvršnih radnji sa naznačenjem svojstva istih radi identifikacije potpisa. Ukoliko lice odbija potpis, naznačiti tu činjenicu u zapisniku i navesti razloge odbijanja potpisa.

Ukoliko se radi o radnji izvršenja popisom i pljenidbom pokretnih stvari izvršenika, u zapisnik (pljenidbeni popis) unosi se kratak opis svake zaplijenjene stvari (npr: naziv stvari, starost, vrijednost, račun o kupovini stvari, količina, u kakvom stanju se nalazi i svi drugi podaci kojima se identifikuje pokretna stvar).

Sudski izvršilac procjenjuje pokretne stvari i to konstatuje u zapisnik. U zapisnik se unose i prigovori prisutnih lica o procjeni pokretne stvari. Ukoliko sudski izvršilac nije u mogućnosti da procijeni pokretnu stvar, to će konstatovati u zapisnik i navesti razloge.

Po pravilu, sudski izvršilac će prije nego što pristupi pljenidbi i popisu pokretnih stvari predočiti izvršeniku rješenje o izvršenju i pozvati ga da plati iznos (glavni dug, sporedna potraživanja-kamate, dosuđene troškove postupka i troškove izvršenja) za koji je određeno izvršenje. Sudski izvršilac je dužan izvršenika obavijestiti o visini troškova izvršnog postupka koji će nastati kao posljedica sprovođenja izvršenja, ako izvršenik ne postupi po rješenju o izvršenju.

Sudski izvršilac za svaku naplatu u novcu izdaje priznanicu. Neophodno je da svaki sudski izvršilac zaduži blok račun za naplatu, koji se preuzima kod suda .

Priznanica se piše u tri primjerka uz naznačenje naplaćenog iznosa, broja predmeta, imena stranke koja je platila cijenu, imena stranke kojoj se naplaćeni iznos povjerava, datuma i uz potpis izvršilaca, kao i potpis lica koje plaća cijenu. Prvi primjerak priznanice uručuje se uplatiocu, drugi primjerak stavlja se u zapisnik sudskog izvršioca, treći primjerak priznanice zadržava se u blok računu.

Ako sudski izvršilac preda neposredno tražiocu izvršenja ili njegovom punomoćniku gotovinu ili oduzeti predmet, tražilac izvršenja potvrđuje prijem svojim potpisom na zapisniku, odnosno posebnoj potvrdi (priznanica), koja mora sadržavati sljedeće: broj predmeta puno ime i prezime (ime pravnog lica) stranaka u postupku, iznos gotovine koja se predaje, potpis tražioca izvršenja ili punomoćnika sa brojem lične karte, kao i potpis sudskog izvršioca.

Prilikom sprovođenja prisilnih radnji predviđenih Zakonom o izvršnom postupku, sudski izvršilac je dužan procijeniti i utvrditi prema okolnostima slučaja nužnost istih u postupku izvršenja, vodeći računa da upotrijebljena sila ili prinuda budu proporcionalni okolnosti slučaja.

Pretraživanje i ulazak u posjed izvršenikove imovine, u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku, sudski izvršilac može vršiti samo ako je to neophodno za postupak izvršenja. Na primjer to je situacija kada izvršenik ne želi i odbija da otvori prostoriju radi popisa i pljenidbe ili neke druge činidbe.

Prilikom pretresa izvršenikovog stana ili odjeće koju on nosi na sebi i preduzimanju drugih izvršnih radnji sudski izvršilac je dužan da postupa s dužnim obzirom prema licu izvršenika i članovima njegovog domaćinstva.

O izvršnim radnjama koje sprovodi sudski izvršilac u izvršenikovom stanu kojima ne prisustvuju izvršenik, njegov zakonski zastupnik, punomoćnik ili odrasli član domaćinstva mora prisustvovati jedan punoljetni svjedok.

Izvršenje u prostoriji pravnog lica sudski izvršilac sprovodi tako da prije obavljanja izvršne radnje zatraži od zastupnika pravnog lica da on sam ili lice koje on odredi bude prisutno njenom obavljanju. Ako zastupnik pravnog lica odbije da postupi u skladu sa zahtjevom sudskog izvršioca ili ako ga sudski izvršilac ne zatekne u prostoriji pravnog lica prilikom preduzimanja izvršne radnje, radnju će sprovesti u prisustvu jednog punoljetnog svjedoka.

Ako izvršnu radnju sudski izvršilac treba sprovesti u prostoriji koja je zaključana, a izvršenik ili njegov zastupnik nije prisutan ili neće da otvori prostoriju, sudski izvršilac će uz upotrebu primjernih sredstava otvoriti prostoriju u prisustvu jednog punoljetnog svjedoka i policije. Na primjer: u praksi sudski izvršilac nalaže tražiocu izvršenja da obezbijedi punoljetno lice sa identifikacionim dokumentom u svojstvu svjedoka. Lice koje prisustvuje sprovođenju izvršenja u svojstvu svjedoka obavezno je da prisustvuje svim radnjama. Prilikom ulaska u prostorije svjedok je dužan da uđe u prostorije koje su prisilno otvorene.

Sudski izvršilac sastaviće poseban zapisnik koji će potpisati pozvani svjedok, a primjerak zapisnika ili obavještenje o izvršenoj sudskoj radnji zakačiće na vrata stana, odnosno prostorije (indigo zapisnik).

Sudski izvršilac sprovodi na terenu izvršenja ili pojedine izvršne radnje povjerene po nalogu sudije i uz kontrolu rukovodioca sudskih izvršilaca i sudije: izvršenje na pokretnim stvarima, izvršenje na potraživanju da se predaju ili isporuče pokretne stvari ili da se preda nepokretnost, izvršenje radi predaje ili isporuke pokretnih stvari, izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnih stvari, izvršenje radi ostvarenja potraživanja na radnju, trpljenje ili nečinjenje, izvršenje predajom djeteta, izvršenje na dionici i ostalim registrovanim vrijednosnim papirima te na članskom udjelu u pravnom licu, izvršenje diobom stvari, izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad, odnosno službu.

Sudski izvršilac ovlašćen je, ako ocijeni potrebnim za nesmetano sprovođenje izvršenja, unaprijed ili prilikom preduzimanja pojedinih izvršnih radnji, zatražiti asistenciju policije, vatrogasne službe, hitne medicinske pomoći, centra za socijalni rad, organa starateljstva, ili drugih organa, a naročito u slučajevima kada su u pitanju izvršenja predaje djeteta ili kada ocijeni da postoji rizik da će biti ugrožena druga lica ili sam sudski izvršilac.

Sudski izvršilac je ovlašćen da udalji lice koje ometa sprovođenje izvršenja.

Prilikom sprovođenja prisilnih radnji od strane sudskog izvršioca predviđenih članom 43. Zakona o izvršnom postupku, te radnje moraju biti nužne u postupku izvršenja, a upotrijebljena sila ili prinuda proporcionalna okolnostima slučaja. Na primjer: neophodno je prilikom izlaska na lice mjesta lica koja se zateknu, a nisu stranke, pozvati da napuste samo mjesto izvršenja kako bi se izvršenje moglo sprovesti nesmetano.

Pri postupanju policije po nalogu sudskog izvršioca na odgovarajući način se primjenjuju propisi o unutrašnjim poslovima, odnosno o sudskoj policiji. Sudska policija je dužna osigurati uslove u smislu bezbjednosti sudskih izvršilaca i učesnika u postupku, kao i uklanjanje lica koja ometaju sprovođenje.

U slučaju nepostupanja policije po zahtjevu sudskog izvršioca za pružanje pravne pomoći u sprovođenju izvršenja, sudski izvršilac je o tome dužan da obavijesti rukovodioca sudskih izvršilaca, koji će o tome obavijestiti ministarstvo unutrašnjih poslova kantona putem kantonalnog ministarstva pravde.

Primjer 16: Zapisnik sudskog izvršioca –
izvršenik nije zatečen na licu mjesta

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 13.08.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Hasana Kikića broj 54 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Nije zatečen
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Na licu mjesta nisam zatekao izvršenika, po izjavi susjeda koji se nije želio predstaviti, izvršenik živi na datoj adresi i da je trenutno odsutan.	
	U vratima izvršenika ostavio sam pismeno obavještenje da se isti javi u Sud dana <u>16.08.2010.</u> god. u periodu od <u>8:30</u> do <u>9:30</u> sati, radi izmirenja duga i sudskih troškova.	
	Ukoliko se izvršenik ne odazove na poziv Suda, dužan je biti u stanu dana <u>16.08.2010.</u> god. u <u>11</u> sati radi popisa i pljenidbe pokretnih stvari.	

Tražilac izvršenja:

Izvršenik:

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Lazo Lazić

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Jav. prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Razno

Primjer 17: Zapisnik sudskog izvršioca –
dug naplaćen na licu mjesta

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Malta broj 56 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić L.K. XXXX
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug, sudske troškove i kamate.	
	Izvršenik Mujo Mujić postupio je po nalogu suda, odnosno izmirio predmetno potraživanje u ukupnom iznosu od 498,70 KM	
	izvršeniku je uručen jedan primjerak priznanice kao dokaz da je izmirio potraživanje.	
	Naplaćen novac sam preuzeo i deponovao u računovodstvo suda.	
	U prilogu zapisnika priznanica o naplaćenom dugi i potvrda o deponovanju novca u računovodstvo.	

Tražilac izvršenja:
Mara Marić

Izvršenik:
Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Lazo Lazić

Odselio
Nepoznat
Razno

Umro
Naplaćen dug

Izvršen popis
Nema stvari za popis

Nagodba
Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 18: Zapisnik sudskog izvršioca – stvari
popisane u drugom predmetu

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Općinski Sud Sarajevo

101752/10

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilacaOpćinski sud
u SarajevuBroj predmeta I-**Zapisnik sudskog izvršioca**Rb. 1SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije **da** ne radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Nermin Pašić**2. Izvršenik:** (punomoćnik) Mujo Mujić**3. Svjedok:** Nije prisutan**4 Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan

	Na licu mjesta zaključak od 15.05.2010. godine uručen izvršeniku lično.	
	Na licu mjesta zatečeno je vozilo VW reg. oznaka 547-T-778 koje je predmet izuzimanja po Okvirnom zakonu o zalozima shodno članu 26 st.(b)	
	Izvršenik je pozvan da preda predmetno vozilo sa dokumentacijom i ključevima punomoćniku tražioca izvršenja, što je isti odbio.	
	Kako je tražiocu naloženo da na licu mjesta obezbijedi vučnu službu i radnu snagu te im je naloženo da pristupe preuzimanju predmetnog automobila.	
	Na on preuzimanja zaplijenjeni automobil smješten je na parking prostor ispred banke u Ulici Z. Šarca 15.	
	Tražiocu se nalaže da zaplijenjeni automobil ne smije otuđiti niti upotrebljavati bez naloga suda.	
	Napomena: saobraćajna, vlasnička knjižica kao i ključevi automobila nisu izuzeti s obzirom da ih izvršenik nije želio predati.	

Tražilac izvršenja:

Banka d.d.

Izvršenik:

Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:

Sanjin Sanjinović

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 19: Zapisnik sudskog izvršioca – Okvirni zakon o zalozima

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove. Izvršenik Mujo Mujić			
	izjavljuje da dug sudske troškove i kamate u ukupnom iznosu od 855,00 KM			
	nije u mogućnosti izmiriti jer se, kako navodi, radi o socijalnom slučaju, isti navodi			
	kako ne posjeduje nikakve pokretne stvari koje su u njegovom vlasništvu.			
	Kako izvršenik nije postupio po nalogu suda pristupilo se ulasku u prostorije izvršenik			
	radi popisa stvari. Popisane su sljedeće stvari:			
1	TV PHILIPS 25	PM 155	procijenjene vrijednosti	180,00 KM
2	DVD SANYO	PM 156	procijenjene vrijednosti	180,00 KM
3	Muzička linija JVC	PM 157	procijenjene vrijednosti	16,00 KM
	Izvršenik izjavljuje da je pokretnina pod rednim brojem dva u vlasništvu			
	treće osobe, izvršenik je na lice mjesta dostavio račun pod brojem			
	889/09 od 17.12.2009. god. iz kojeg je vidljivo a je pokretna stvar pod			
	rednim brojem dva u vlasništvu Nijaza Nijazovića.			
	Shodno tome pokretnina pod rednim broje dva briše se iz popisa i pljenidbe.			
	Izvršenik nema drugih stvari za popis, popisane stvari ostaju na čuvanje izvršeniku .			
	Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim stvarima bez			
	Sudskog naloga.			

Tražilac izvršenja:	Izvršenik:	Svjedok:	Sudski izvršilac: Lazo Lazić
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba Javna prodaja
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Stvari popisane u drug. pr.

2.1 Zabilješka umjesto pljenidbenog popisa

(član 128. ZIP-a RS; član 128. ZIP-a FBiH i član 115. ZIP-a BD)

Ako se nakon pljenidbenog popisa odredi izvršenje na zaplijenjenim stvarima radi naplate drugog potraživanja istog tražioca izvršenja ili potraživanja drugog tražioca izvršenja, neće se obaviti ponovni popis i procjena tih pokretnih stvari, nego će se u nastavku zapisnika samo zabilježiti podaci iz kasnijeg rješenja o izvršenju.

Primjer: ukoliko sudski izvršilac izvrši popis i zapljenu pokretnih stvari izvršenika, a u međuvremenu se prema izvršeniku odredi novi prijedlog za izvršenje na pokretnim stvarima drugog tražioca, ukoliko nije protekao rok od 90 dana, sudski izvršilac će u zapisnik konstatovati da su stvari popisane u drugom predmetu.

Prilikom ove konstatacije neophodno je naznačiti broj predmeta u kojem su stvari popisane i zaplijenjene. Ukoliko je rok od 90 dana istekao, sudski izvršilac će izlaskom na adresu izvršenika utvrditi da li ima drugih stvari koje mogu biti predmet popisa (postoji mogućnost da izvršenik u međuvremenu pribavi druge stvari).

Primjer 20: Zapisnik sudskog izvršioca – treće lice
dokazalo da su stvari njegovo vlasništvo

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Općinski Sud Sarajevo

101752/10

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilacaBroj predmeta I-**Zapisnik sudskog izvršioca**Rb. 1SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Štrosmajerov broj 9 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić**2. Izvršenik:** (punomoćnik) Mujo Mujić**3. Svjedok:** Nije prisutan**4 Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove.			
	Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje da dug, sudske troškove i kamate u ukupnom iznosu od 855,00 KM, nije u mogućnosti izmiriti jer se kako navodi radi o socijalnom slučaju. Isti navodi kako ne posjeduje nikakve pokretne stvari koje su u njegovom vlasništvu. Kako izvršenik nije postupio po nalogu suda pristupilo s ulasku u prosto ije izvršenika radi popisa stvari.			
	Popisane su sljedeće stvari:			
1	TV PHILIPS C25	PM 155	procjenjene vrijednosti	180,00KM
2	DVD SANYO	PM 156	procjenjene vrijednosti	80,00 KM
3	Muzička linija JVC	PM 157	procjenjene vrijednosti	160,00KM
	Izvršenik izjavljuje da je pokretnina pod rednim brojem 2 u vlasništvu treće osobe, izvršenik je na lice mjesta dostavio račun pod brojem 889/09 od 17.12.09 godine iz kojeg je vidljivo a pokretna stvar pod rednim brojem 2 u vlasništvu Nijaza Nijazovića. Shodno tome pokretnina pod rednim brojem 2 briše se iz popisa i pljenidbe.			
	Izvršenik nema drugih stvari za popis, popisane stvari ostaju na čuvanje izvršeniku.			
	Izvršeni u se zabranjuje aspolaganje zapljenjenim stvarima bez sudskog naloga.			

Tražilac izvršenja:

Izvršenik:

Svjedok:

Sudski izvršilac : Lazo Lazić

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

2.2 Obim pljenidbenog popisa

(član 121. ZIP-a RS; član 121. ZIP-a FBiH i član 108. ZIP-a BD)

Prvenstveno se popisuju stvari u pogledu kojih nema primjedbi o postojanju prava koje bi sprečavalo izvršenje i stvari koje se najlakše mogu unovčiti, pri čemu će se uzeti u obzir i izjave prisutnih stranaka i trećih lica.

Primjer 21: Zapisnik sudskog izvršioca – obim pljenidbenog popisa

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

Kanton Sarajevo

Općinski Sud Sarajevo

101752/10

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilacaOpćinski sud
u SarajevuBroj predmeta 1**Zapisnik sudskog izvršioca**Rb. 1SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Štrosmajerov broj 9 uz asistenciju policije da ne radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić**2. Izvršenik:** (punomoćnik) Mujo Mujić**3. Svjedok:** Nije prisutan**4 Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove.	
	Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje kako predmetno potraživanje nije u mogućnosti izmiriti. Shodno tome pristupio sam ulasku u kuću izvršenika radi popisa pokretnih stvari.	
	Detaljnim pregledom svih prostorija u kući zatekao sam sljedeće pokretnine koje mogu biti predmet popisa:	
1	Kožna garnitura (trosjed, dvosjed, fotelja) procijenjene vrijednosti	1020,0 KM
2	Računar P4 + štampač HP 1200 + skener H 2400 =//=	520,0 KM
	Pored ovih stvari u kući izvršenika zatekao sam gotov novac u iznosu od 850,00 KM. Zatečen novac sam zaplijenio i preuzeo, stvari po rednim brojem 1 i 2 ostaju na čuvanju izvršeniku uz zabranu raspolaganja i otuđenja.	
	Zaplijenjeni novac sam preuzeo i deponovao u računovodstvo suda, u prilogu ovog zapisnika potvrda o deponovanju novca.	

Tražilac izvršenja:

Mara Marić

Izvršenik:

Odbio potpisati zapisnik

Svjedok:

Sudski izvršilac:

Lazo Lazić

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 22: Pljenidbena markica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU Općinski sud
u Sarajevu

Reg. Broj N°0000651

Izvršni odjel :

Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta [redacted]

Sarajevo, [redacted] 201[redacted]. god.

PLJENIDBENA MARKICA

Ova pokretna stvar je zaplijenjena od strane Općinskog Suda Sarajevo

Popisana pokretna stvar ostaje na čuvanju tražitelju izvršenja __ , izvršeniku __ trećem licu __. Rizik od uništenja ili oštećenja snosi tražitelj izvršenja shodno članu 122 ZIP-a.

Svim licima koja posjeduju ili imaju kontrolu nad popisanim stvarima, zabranjuje se da njima raspoložu bez sudskog naloga, shodno članu 123 ZIP-a

Sudski izvršitelj:
[redacted]

Primjer 23 : Zapisnik sudskog izvršioce – zapisnik
o javnoj prodaji

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
sati

Kanton Sarajevo
OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilaca:

Općinski sud
u Sarajevu

Oznaka spisa :

Datum : u

Tražitelj izvršenja :

Izvršenik :

Radi : javne prodaje

Prvo ročište
Drugo ročište

ZAPISNIK O JAVNOJ PRODAJI

Dana godine u sati na licu mjesta u ulici broj radi sprovođenja rješenja broj gornji od koje je određeno zaključkom od a radi sprovođenja ročišta o javnoj prodaji pokretnih stvari izvršenika, datum izvršene pljenidbe, popisa nepotrebno ispušten.

Na licu mjesta prisutni :

Tražilac izvršenja : punomoćnik

Izvršenik : punomoćnik

Na licu mjesta pristupili ponuđači (kupci), koji su dokaz o položenom depozitu u iznosu od 10% od procijenjene vrijednosti dostavili na licu mjesta (uplatnice u zapisniku).

1.	B. L. K.	potpis
2.	B. L. K.	potpis
3.	B. L. K.	potpis
4.	B. L. K.	potpis
5.	B. L. K.	potpis

Predmet javnog nadmetanja su sljedeće pokretnine :

1.	procijenjene vrijednosti	KM
2.	procijenjene vrijednosti	KM
3.	procijenjene vrijednosti	KM
4.	procijenjene vrijednosti	KM
5.	procijenjene vrijednosti	KM

Lica koja učestvuju u javnom nadmetanju upozorena su da se stvari koje su predmet prodaje na prvom ročištu ne mogu prodati ispod 1/2 procijenjene vrijednosti, odnosno na drugom bez ograničenja.

Nakon što su ispunjeni svi uslovi za održavanje javnog nadmetanja pristupilo se istom:

Pokretna stvar pod rednim brojem 1. _____
Procijenjene vrijednosti _____ KM

• **LISTA PONUDAČA**

1.	_____	iznos ponude	_____	KM
2.	_____	iznos ponude	_____	KM
3.	_____	iznos ponude	_____	KM
4.	_____	iznos ponude	_____	KM
5.	_____	iznos ponude	_____	KM

Nakon isteka 10 minuta konstatovano je da je najpovoljniji ponuđač (kupac) pod rednim brojem

_____ ponudio najveći iznos.

Sudski izvršilac preuzeo novac od najpovoljnijeg ponuđača da ne

Pokretnina odmah predata najpovoljnijem ponuđaču da ne

Potpis najpovoljnijeg ponuđača

Pokretna stvar pod rednim brojem 2. _____
Procijenjene vrijednosti _____ KM

• **LISTA PONUDAČA**

1.	_____	iznos ponude	_____	KM
2.	_____	iznos ponude	_____	KM
3.	_____	iznos ponude	_____	KM
4.	_____	iznos ponude	_____	KM
5.	_____	iznos ponude	_____	KM

Nakon isteka 10 minuta konstatovano je da je najpovoljniji ponuđač (kupac) pod rednim brojem

_____ ponudio najveći iznos.

Sudski izvršilac preuzeo novac od najpovoljnijeg ponuđača da ne

Pokretnina odmah predata najpovoljnijem ponuđaču da ne

Potpis najpovoljnijeg ponuđača

Pokretna stvar pod rednim brojem 3. _____
Procijenjene vrijednosti _____ KM

• **LISTA PONUĐAČA**

1.		iznos ponude		KM
2.		iznos ponude		KM
3.		iznos ponude		KM
4.		iznos ponude		KM
5.		iznos ponude		KM

Nakon isteka 10 minuta konstatovano je da je najpovoljniji ponuđač (kupac) pod rednim brojem

ponudio najveći iznos.

Sudski izvršilac preuzeo novac od najpovoljnijeg ponuđača da ne

Pokretnina odmah predana najpovoljnijem ponuđaču da ne

Potpis najpovoljnijeg ponuđača

Pokretna stvar pod rednim brojem 4.

Procijenjene vrijednosti KM

• **LISTA PONUĐAČA**

1.		iznos ponude		KM
2.		iznos ponude		KM
3.		iznos ponude		KM
4.		iznos ponude		KM
5.		iznos ponude		KM

Nakon isteka 10 minuta konstatovano je da je najpovoljniji ponuđač (kupac) pod rednim brojem

ponudio najveći iznos.

Sudski izvršilac preuzeo novac od najpovoljnijeg ponuđača da ne

Pokretnina odmah predana najpovoljnijem ponuđaču da ne

Potpis najpovoljnijeg ponuđača

Pokretna stvar pod rednim brojem 5.

Procijenjene vrijednosti KM

• **LISTA PONUĐAČA**

1.		iznos ponude		KM
2.		iznos ponude		KM
3.		iznos ponude		KM
4.		iznos ponude		KM
5.		iznos ponude		KM

Nakon isteka 10 minuta konstatovano je da je najpovoljniji ponuđač (kupac) pod rednim brojem

_____ ponudio najveći iznos.

Sudski izvršilac preuzeo novac od najpovoljnijeg ponuđača da ne

Pokretnina odmah predata najpovoljnijem ponuđaču da ne

Potpis najpovoljnijeg ponuđača

Izjave učesnika : _____

Završeno u _____ sati

Potpis tražioca izvršenja, punomoćnika

SUDSKI IZVRŠILAC

Potpis izvršenika, punomoćnika

M. P.

Primjer 24 : Zapisnik sudskog izvršioca – zapisnik
o neposrednoj pogodbi

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

u sati

Kanton Sarajevo

OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

Izvršni odjel:

Služba sudskih izvršilaca:

Općinski sud
u Sarajevu

Oznaka spisa :

Datum :

Tražilac izvršenja :

Izvršenik :

Radi : javne prodaje

Prvo ročište

Drugo ročište

ZAPISNIK O NEPOSREDNOJ POGODBI

Dana godine u sati na licu mjesta u ulici broj radi sprovođenja rješenja broj gornji od koje je određeno zaključkom od a radi sprovođenja ročišta o neposrednoj pogodbi pokretnih stvari izvršenika, datum izvršene pljenidbe, popisa nepotrebno ispušten.

Na licu mjesta prisutni :

Tražilac izvršenja : punomoćnik

Izvršenik : punomoćnik

Na licu mjesta pristupili ponuđači (kupci), koji su dokaz o položenom depozitu u iznosu od 10% od procijenjene vrijednosti dostavili na licu mjesta (uplatnice u zapisniku).

1.	B. L. K.	potpis
2.	B. L. K.	potpis
3.	B. L. K.	potpis
4.	B. L. K.	potpis
5.	B. L. K.	potpis

Predmet neposredne pogodbe su sljedeće pokretne :

1.		procijenjene vrijednosti		KM
2.		procijenjene vrijednosti		KM
3.		procijenjene vrijednosti		KM
4.		procijenjene vrijednosti		KM
5.		procijenjene vrijednosti		KM

Lica koja učestvuju u neposrednoj pogodbi upozorena da se stvari koje su predmet prodaje na prvom ročištu ne mogu prodati ispod 1/2 procijenjene vrijednosti, odnosno na drugom ispod 1/3.

Nakon što su ispunjeni svi uslovi za održavanje neposredne pogodbe pristupilo se istoj:

Pokretna stvar pod rednim brojem 1. _____

Procijenjene vrijednosti _____ KM

Konstatovano je da je ponuđač (kupac) pod rednim brojem _____ ponudio iznos. _____ KM, koja ponuda u neposrednoj pogodbi je u najvišem iznosu data za ovu pokretnu stvar i kao takva prihvaćena.

Sudski izvršilac preuzeo novac od ponuđača (kupca) da ne
Pokretnina odmah predata ponuđaču (kupcu) da ne

(Potpis ponuđača kupca)

Pokretna stvar pod rednim brojem 2. _____

Procijenjene vrijednosti _____ KM

Konstatovano je da je ponuđač (kupac) pod rednim brojem _____ ponudio iznos. _____ KM, koja ponuda u neposrednoj pogodbi je u najvišem iznosu data za ovu pokretnu stvar i kao takva prihvaćena.

Sudski izvršilac preuzeo novac od ponuđača (kupca) da ne
Pokretnina odmah predata ponuđaču (kupcu) da ne

(Potpis ponuđača kupca)

Pokretna stvar pod rednim brojem 3. _____

Procijenjene vrijednosti _____ KM

Konstatovano je da je ponuđač (kupac) pod rednim brojem [redacted] ponudio iznos. [redacted] KM, koja ponuda u neposrednoj pogodbi je u najvišem iznosu data za ovu pokretnu stvar i kao takva prihvaćena.

Sudski izvršilac preuzeo novac od ponuđača (kupca) da ne
Pokretnina odmah predata ponuđaču (kupcu) da ne

(Potpis ponuđača kupca)

[redacted]

Pokretna stvar pod rednim brojem 4. [redacted]

Procijenjene vrijednosti [redacted] KM

Konstatovano je da je ponuđač (kupac) pod rednim brojem [redacted] ponudio iznos. [redacted] KM, koja ponuda u neposrednoj pogodbi je u najvišem iznosu data za ovu pokretnu stvar i kao takva prihvaćena.

Sudski izvršilac preuzeo novac od ponuđača (kupca) da ne
Pokretnina odmah predata ponuđaču (kupcu) da ne

(Potpis ponuđača kupca)

[redacted]

Pokretna stvar pod rednim brojem 5. [redacted]

Procijenjene vrijednosti [redacted] KM

Konstatovano je da je ponuđač (kupac) pod rednim brojem [redacted] ponudio iznos. [redacted] KM, koja ponuda u neposrednoj pogodbi je u najvišem iznosu data za ovu pokretnu stvar i kao takva prihvaćena.

Sudski izvršilac preuzeo novac od ponuđača (kupca) da ne
Pokretnina odmah predata ponuđaču (kupcu) da ne

(Potpis ponuđača kupca)

[redacted]

Napomena:

Pokretne stvari koje su bile predmet neposredne pogodbe a koje nisu preuzete od strane kupaca, ostaju i dalje na čuvanju _____ uz zabranu da njima raspoložu bez sudskog naloga.

Završeno u _____ sati

Potpis tražioca izvršenja, punomoćnika

SUDSKI IZVRŠILAC

Potpis izvršenika, punomoćnika

2.3 Čuvanje popisanih stvari

(član 122. ZIP-a RS; član 122. ZIP-a FBiH i član 109. ZIP-a BD)

- (1) Popisane stvari sudski izvršilac će ostaviti na čuvanje izvršeniku ako sud, na prijedlog tražioca izvršenja, nije odredio da se one predaju na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećem licu.
- (2) Rizik od uništenja ili oštećenja stvari datih na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećem licu snosi tražilac izvršenja, osim ako je uništenje ili oštećenje posljedica više sile.
- (3) Gotov novac, vrijednosni papiri i dragocjenosti predaće se u sudski depozit.
- (4) U sudski depozit predaće se i druge stvari veće vrijednosti ako su pogodne za takav način čuvanja.

Primjer 25: Zapisnik sudskog izvršioca – izvršenik traži vještačenje ovlaštenog lica

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I-101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Hasana Kikića broj 23 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxxxx

2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić L.K. xxxxxx

3. Svjedok: Mirsad Mirsadović L.K. xxxxxx

4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Tomo Tomić L.K. xxxxxx

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug sudske troškove i kamate.	
	Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje kako nije u mogućnosti izmiriti predmetno	
	potraživanje, sudske troškove i kamate. Izvršenik predlaže kako	
	predmetno potraživanje može izmiriti u tri jednake rate.	
	Kako se tražilac izvršenja nije složio sa prijedlogom izvršenika, pristupio sam	
	popisu pokretnih stvari izvršenika:	
	Ulaskom u stan izvršenika zatekao sam sljedeće stvari koje mogu biti	
	predmet popisa:	
1	Mašina za obradu metala (INOX-a) digital 148TW PM 145 PV	2800,00 KM
2	Digitalna mašina za poliranje (INOX-a) serijski broj 8785FG PM 146 PV	3300,00 KM
	Zaključno sa rednim brojem dva (2)	
	Izvršenik nema drugih stvari koje mogu biti predmet popisa.	
	Izvršenik izjavljuje da nije saglasan sa procjenom zaplijenjenih stvari te	
	predlaže da se angažuje ovlašćena osoba za procjenu. Izvršenik je upozoren	
	da snosi troškove vještačenja shodno članu 126 ZIP-a.	
	Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim stvarima bez sudskog	
	naloga.	
	Tražilac izvršenja upoznat da snosi rizik od oštećenja ili uništenja zaplijenje-	
	nih stvari koje ostaju na čuvanju izvršeniku.	

Tražilac izvršenja:

Mara Marić

Izvršenik:

Mujo Mujić

Svjedok:

Mirsad Mirsadović

Sudski izvršilac:

Sanjin Sanjinović

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Jav. prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

2.4 Procjena

(član 126. ZIP-a RS; član 126. ZIP-a FBiH i član 113. ZIP-a BD)

- (1) Istovremeno s pljenidbenim popisom obaviće se i procjena vrijednosti pokretnih stvari.
- (2) Procjenu obavlja sudski izvršilac, ako sud nije odredio da je obavi sudski procjenilac ili posebni vještak.
- (3) Stranka može predložiti da procjenu obavi vještak iako to sud nije odredio. Ako sud prihvati taj prijedlog, troškove vještačenja dužan je predujmiti predlagač u roku koji sud odredi. Ako predujam ne bude plaćen u roku, smatraće se da je predlagač odustao od svog prijedloga.
- (4) O prijedlogu iz stava 3. ovog člana sud odlučuje zaključkom.
- (5) Troškove vještačenja iz stava 3. ovog člana snosi predlagač, bez obzira na ishod izvršnog postupka.
- (6) Stranka može u roku od tri dana od obavljene procjene predložiti sudu utvrđivanje niže, odnosno više vrijednosti zaplijenjenih pokretnih stvari od procijenjene ili određivanje nove procjene, izuzev ukoliko procjenu nije obavio vještak. O prijedlogu sud odlučuje zaključkom.

Primjer 26: Zapisnik sudskog izvršioca – tražilac
mijenja sredstvo izvršenja

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010.god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	<i>Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove.</i>	
	<i>Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje kako predmetno potraživanje nije u mogućnosti izmiriti.</i>	
	<i>Shodno tome pristupio sam ulasku u kuću izvršenika radi popisa pokretnih stvari:</i>	
	<i>Detaljnim pregledom svih prostorija u kući konstatovao sam kako izvršenik nema stvari koje mogu biti predmet popisa.</i>	
	<i>Stvari koje su zatečene ne mogu biti predmet popisa i zapljene, shodno članu 117. ZIP-a.</i>	
	<i>Tražilac izvršenja Mara Marić izjavljuje da odustaje od pljenidbe pokretnih stvari kao sredstva izvršenja, te predlaže novo, o čemu će se sud naknadno obavijestiti.</i>	

Tražilac izvršenja:
Mara Marić

Izvršenik:
Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Lazo Lazić

*Odselio
Nepoznat*

*Umro
Naplaćen dug*

*Izvršen popis
Nema stvari za popis*

*Nagodba
Javna prodaja
Stvari popisane u drug. pr.*

2.5 Ograničenje sredstava i predmeta izvršenja

(član 8. ZIP-a RS; član 8. ZIP-a FBiH i član 8. ZIP-a BD)

- 1) Sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu.
- 2) Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja, sud može ograničiti izvršenje samo na neko od tih sredstava ili predmeta ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja.
- 3) Ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može sprovesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja, o čemu će sud odlučiti rješenjem.

Primjer 27: Zapisnik sudskog izvršioca – izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti i drugo lice

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Dolina broj 2 uz asistenciju policije **da** ne radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxx
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić L.K. xxxxx
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Radnici za izvođenje radova

	Pozvao sam izvršenika da postupi po nalogu suda, odnosno da premjesti predmetnu ogradu u ukupnoj dužini 4,7 metara, kako je određeno ovim zaključkom.	
	Izvršenik izjavljuje kako nije u mogućnosti postupiti po nalogu suda, s obzirom da je neophodna upotreba mašina za izvođenje radova. Kako je tražilac izvršenja po nalogu suda na licu mjesta obezbijedio radnu snagu i mašine za izvođenje radova, naloženo je da se pristupi uklanjanju predmetne ograde u dužini od 4,7 metara.	
	Tražilac izvršenja u cijelosti je uklonio predmetnu ogradu o svom trošku a na teret izvršenika.	
	Rješenje sprovedeno u pogledu uklanjanja predmetne ograde, troškove vezano za izvođenje radova tražilac će naknadno dostavi sudu.	

Tražilac izvršenja:
Mara Marić

Izvršenik:
Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Sanjin Sanjinović

Odselio
Nepoznat

Umro
Naplaćen dug

Izvršen popis
Nema stvari za popis

Nagodba
Javna prodaja
Stvari popisane u drug. pr.

2.6 Izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti i drugo lice

(član 208. ZIP-a RS; član 208. ZIP-a FBiH i član 199. ZIP-a BD)

(1) Izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti i drugo lice sprovodi se tako da sud ovlašćuje tražioca izvršenja da na trošak izvršenika povjeri drugom licu da tu radnju obavi ili da je obavi on sam.

(2) U prijedlogu za izvršenje tražilac izvršenja može predložiti da sud rješenjem naloži izvršeniku da unaprijed položi određeni iznos kod suda potreban za podmirenje troškova koji će nastati obavljanjem radnje od drugog lica ili tražioca izvršenja. Visinu iznosa sud određuje po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir, po mogućnosti, troškovnik lica ovlašćenog za obavljanje takve radnje koji, uz prijedlog za izvršenje, priloži tražilac izvršenja.

(3) Konačno rješenje o visini troškova iz stava 2. ovog člana sud donosi na prijedlog tražioca izvršenja, odnosno izvršenika.

(4) Ako se naknadno pokaže da je na osnovu rješenja iz stava 2. ovog člana pribavljeno od izvršenika više sredstava nego što je bilo potrebno za pokriće troškova, obavljanja radnje i troškova izvršnog postupka, sud će, na izvršenikov prijedlog, razliku vratiti izvršeniku ako on raspolaže sredstvima pribavljenim od izvršenika, odnosno naložiće tražiocu izvršenja da u određenom roku tu razliku vrati ako je njemu stavljena na raspolaganje.

Primjer 28: Zapisnik sudskog izvršioca – vještak
vrši procjenu

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010.god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Hasana Kikića broj 43 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxxx

2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić L.K. xxxxx

3. Svjedok: Mirsad Mirsadović L.K. xxxxx

4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Tomo Tomić L.K. xxxxx

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug, sudske troškove i kamate.	
	Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje kako nije u mogućnosti izmiriti predmetno	
	Potraživanje, sudske troškove i kamate. Izvršenik predlaže kako predmetno	
	potraživanje može izmiriti u tri jednake rate.	
	Kako se tražilac izvršenja nije složio sa prijedlogom izvršenika, pristupio sam	izvršenika:
	popisu pokretnih stvari	
	Ulaskom u stan izvršenika zatekao sam sljedeće stvari koje mogu biti	
	predmet popisa:	
1	Mašina za obradu metala (INOX-a) digital 148TW PM 145	
2	Digitalna mašina za poliranje (INOX-a) serijski broj 8785FG P	146
	Zaključno sa rednim brojem dva (2)	
	Izvršenik nema drugih stvari koje mogu biti predmet popisa.	
	Kako se radi o složenim mašinama, nisam u mogućnosti izvršiti procjenu	
	istih.	
	Tražilac izvršenja predlaže da procjenu obavi vještak, na trošak tražioca	
	izvršenja.	
	Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim stvarima bez sudskog	
	naloga. Tražilac izvršenja upoznat da snosi rizik od oštećenja ili uništenja	
	zaplijenjenih stvari koje ostaju na čuvanju izvršeniku.	

Tražilac izvršenja:

Mara Marić

Izvršenik:

Mujo Mujić

Svjedok:

Tomić Nikola

Sudski izvršilac:

Lazo Lazić

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 29: Zapisnik sudskog izvršioca –
nenadležnost suda

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Bjelašnička broj 20 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Nije prisutan
2. Izvršenik: (punomoćnik) Nije zatečen
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Na datoj adresi zatekao sam Simić Ratka L.K. ZZT4569T, isti izjavljuje	
	da je izvršenik Mujo Mujić odselio u Kiseljak.	
	Ovu izjavu potvrdio mi je rejonski poštar koji je zatečen na licu mjesta.	
	Kako je izvršenik odselio sa adrese iz prijedloga a nova adresa	
	nije u nadležnosti ovog suda, to Vam se isto dostavlja	na
	daljnje postupanje shodno članu 116 ZIP-a.	

Tražilac izvršenja:

Izvršenik:

Svjedok:

Sudski izvršilac:

Sanjin Sanjinović

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

2.7 Dostava rješenja o izvršenju na daljnje sprovođenje

(član 116. ZIP-a RS; član 116. ZIP-a FBiH)

Ukoliko je sud odredio izvršenje na pokretnim stvarima na području tog ili drugog suda, po okončanju izvršenja na pokretnim stvarima na svom području rješenje o izvršenju će dostaviti drugom sudu na daljnje sprovođenje do potpunog namirenja tražioca izvršenja.

Primjer 30: Zapisnik sudskog izvršioca – ostvarivanje kontakta

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić

2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić

3. Centar za socijalni rad: Radmila Radmilović

4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da postupa po nalogu suda, odnosno da preda tražiocu izvršenja (majci) dvoje malodobne djece mldb. Mujić Gorana i Mujić Vanju, radi viđanja svakog ponedjeljka u periodu od 10 do 16 sati.	
	Izvršenik je predao mldb. Mujić Gorana i Mujić Vanju zakonskoj zastupnici (majci) radi viđanja,	
	Tražiocu izvršenja Marić Mari naloženo je da do 16,00 sati vrati mldb. Mujić Gorana i Mujić Vanju izvršeniku na datoj adresi, o čemu će se napraviti zapisnik, uz prisustvo centra za socijalni rad.	
	Dana 07.07.2010. god. u 16 sati na licu mjesta zakonska zastupnica (majka) u prisustvu predstavnika centra za socijalni rad predala je izvršeniku mldb. Marić Gorana i Marić Vanju, čime je rješenje o izvršenju u ovom dijelu sprovedeno u cijelosti.	

Tražilac izvršenja: Mara Marić	Izvršenik: Mujo Mujić	Svjedok:	Sudski izvršilac: Sanjin Sanjinović
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Javna prodaja Stvari popisane u drug. pr.

Primjer 31: Zapisnik sudskog izvršioca –
deložacija, iseljenje

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Općinski Sud Sarajevo
Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Lazo Lazić

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Dalmatinska broj 5 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxxx
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić L.K. xxxxx
3. Svjedok: Mirsad Mirsadović L.K. xxxxx
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Tomo Tomić L.K. xxxxx

	Na licu mjesta pored stranaka u postupku zatečena su treća lica. Kako se radi o licima koja nisu stranke u postupku, naloženo im je da napuste mjesto izvršenja, kako ne bi ometali tok izvršenja.			
	Kako treća lica nisu postupila po nalogu suda, naloženo je sudskoj policiji da ih prisilno ukloni. Nakon što su ispunjeni uslovi za nesmetano sprovođenje pozvao sam izvršenika da postupi po zaključku od 15.05.2010. god, odnosno da oslobodi predmetni stan od lica i stvari te da izmiri sudske troškove.			
	Izvršenik izjavljuje kako neće postupiti po nalogu suda s obzirom da nema alternativni smještaj, isti je zaključao predmetni stan i napustio lice mjesta.			
	Shodno tome naložio sam bravaru da pristupi prisilnom otvaranju vrata uz prisustvo svjedoka Tome Tomića.			
	Nako što su ulazna vrata otvorena zatečene su sljedeće stvari:			
1	Drveni stalak			
2	Trosjed (koža)	procijenjene vrijednosti	PM 148	540,00 KM
3	Dvosjed (koža)	procijenjene vrijednosti	PM 149	380,00 KM
4	Fotelja (koža)	procijenjene vrijednosti	PM 150	150,00 KM
5	LCD TV JVC 8874	procijenjene vrijednosti	PM 151	670,00 KM

2.8 Način sprovođenja izvršenja

(član 203. ZIP-a RS; član 203. ZIP-a FBiH i član 195. ZIP-a BD)

- (1) Izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti sprovodi se tako da sudski izvršilac, nakon što udalji lice i ukloni stvari s nepokretnosti, predaje nepokretnost u posjed tražioca izvršenja.
- (2) Ispražnjenju i predaji nepokretnosti može se pristupiti nakon isteka osam dana od dana dostave rješenja o izvršenju, ako prigovor nije izjavljen, odnosno dostave rješenja kojim je prigovor izvršenika odbijen.
- (3) Ako je to potrebno, sud će protiv lica koja ometaju sprovođenje izvršenja izreći novčane kazne iz člana 17. ovog zakona.
- (4) Na zahtjev suda, policija i organ socijalnog staranja dužni su da pruže svu potrebnu pomoć u sprovođenju radnji iz stava 1. ovog člana.
- (5) Potrebnu radnu snagu i prevozna sredstva radi sprovođenja izvršenja dužan je osigurati tražilac izvršenja na zahtjev sudskog izvršioca, što tražiocu izvršenja mora biti saopšteno najkasnije osam dana prije sprovođenja izvršenja.

2.9. Uklanjanje pokretnih stvari

(član 204. ZIP-a RS; član 204. ZIP-a FBiH i član 196. ZIP-a BD)

- (1) Pokretne stvari koje su uklonjene s nepokretnosti predaju se izvršeniku, a ako on nije prisutan, odraslom članu njegovog domaćinstva ili njegovom punomoćniku.
- (2) Ako pri preduzimanju izvršnih radnji nije prisutno nijedno od lica kojima se stvari mogu predati, ili ih ta lica neće da prime, stvari se predaju na čuvanje drugom licu na trošak izvršenika. Tražilac izvršenja je dužan osigurati drugo lice kojem će se predati uklonjene stvari. Tražilac izvršenja može sam preuzeti stvari izvršenika na čuvanje.
- (3) Uklonjene stvari predaje na čuvanje drugom licu ili tražiocu izvršenja sudski izvršilac. Radnju sudskog izvršioca potvrđuje sud zaključkom. Sud može naknadno zaključkom odrediti da se stvari povjere nekom trećem licu umjesto onom kome su predate.
- (4) O predaji drugom licu i o troškovima čuvanja sud obavještava izvršenika, ako je to moguće, ostavljajući mu primjeren rok u kojem može zatražiti predaju stvari nakon što nadoknadi troškove čuvanja.
- (5) Uz obavještenje iz stava 4. ovog člana sud će upozoriti izvršenika da će, nakon isteka određenog roka, stvari biti prodane i da će se iz prodajne cijene namiriti troškovi čuvanja i prodaje stvari.

Primjer 32: Zapisnik sudskog izvršioca – ometanje izvršioca u radu

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Pastrma broj 59 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. Tražilac izvršenja: (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxxx

2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić odbio predati L.K. radi identifikacije

3. Svjedok: Marko Marković L.K. xxxxx

4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Tomo Tomić L.K. xxxxx

	Pozvao sam izvršenika da postupi po zaključku suda, odnosno da preda tražiocu izvršenja predmetnu mašinu za obradu metala oznake SQ45 koja je označena kao predmet izvršenja u ovom zaključku.	
	Izvršenik izjavljuje da neće dobrovoljno predati mašinu. Izvršenik je tom prilikom zaključao ulazna vrata kuće i fizički napao tražioca izvršenja, nakon čega je sudska policija intervenisala i po nalogu suda udaljila izvršenika sa lica mjesta.	
	Kako sud nije imao slobodan pristup mašini koja je predmet izvršenja, pristupilo se prisilnom otvaranju izvršenikovih prostorija uz prisustvo svjedoka shodno članu 43. ZIP-a.	
	Ulaskom u prostorije izvršenika konstatovao sam kako pored mašine nema drugih stvari u prostorijama. Naloženo je tražiocu izvršenja da pristupi preuzimanju mašine.	
	Nakon što je mašina preuzeta od strane tražioca izvršenja, ulazna vrata koja su prisilno otvorena ponovo su obezbijeđena, odnosno postavljena je nova brava, u vratima je ostavljeno obavještenje da izvršenik može preuzeti ključeve u sudu u terminu od 08 do 16 sati svakim radnim danom.	
	Tražilac izvršenja je odustao od naplate sudskih troškova, čime je ovaj zaključak sproveden u cijelosti.	

Tražilac izvršenja:	Izvršenik:	Svjedok:	Lice za prinudno otvaranje:	Sudski izvršilac:
Mara Marić	Mujo Mujić	Marko Marković	Tomo Tomić	Sanjin Sanjinović
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba	Javna prodaja
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Stvari popisane u drug. pr.	

2.10 Ometanje sudskog izvršioca u radu

(član 44. ZIP-a RS; član 44. ZIP-a FBiH i član 43. ZIP-a BD)

- (1) Sudski izvršilac je ovlašćen da udalji lice koje ometa sprovođenje izvršenja.
- (2) Prilikom sprovođenja prisilnih radnji predviđenih ovim zakonom te radnje moraju biti nužne u postupku izvršenja a upotrijebljena sila ili prinuda proporcionalna okolnostima slučaja.
- (3) U toku postupka izvršenja predviđenog ovim zakonom policija je dužna da pruži sudskom izvršiocu svu pomoć neophodnu za sprovođenje izvršenja. Sudski izvršilac može, po potrebi, naložiti i upotrebu sile prema licu koje ometa izvršenje.
- (4) Pri postupanju policije po nalogu sudskog izvršioca na odgovarajući način se primjenjuju propisi o unutrašnjim poslovima, odnosno sudskoj policiji.
- (5) U slučaju nepostupanja policije po zahtjevu sudskog izvršioca za pružanje pomoći u sprovođenju izvršenja, sud je dužan o tome obavijestiti ministarstvo unutrašnjih poslova kantona putem kantonalnog ministarstva pravde.

Pored navedenih ovlašćenja, odredbama ovog člana je propisano da prisilne radnje predviđene ovim zakonom moraju biti nužne, a upotrijebljena sila ili prinuda proporcionalna okolnostima slučaja, te je jasno određeno da sudski izvršilac ima ovlašćenje da zatraži pomoć policije i po potrebi naloži i upotrebu sile prema licima koja ometaju izvršenje, a da je u ovakvom slučaju policija dužna pružiti pomoć i na odgovarajući način postupati po propisima o sudskoj policiji.

U slučaju nepostupanja policije po zahtjevu sudskog izvršioca za pružanje pomoći u sprovođenju izvršenja, sud je dužan o tome obavijestiti ministarstvo unutrašnjih poslova kantona putem kantonalnog ministarstva pravde (odnosno sudsku policiju putem ministarstva pravde).

Neophodno je da sudski izvršilac prilikom uručenja obavještenja izvršeniku (ili druge radnje) ujedno izvrši i procjenu situacije na terenu i konstatuje eventualne prijetnje koje bi mogle bitno uticati na sam tok izvršenja. Takav zapisnik dostavlja se izvršnom sudiji i sudskoj policiji (po potrebi, MUP-u) radi preduzimanja preventivnih mjera kako bi se osiguralo nesmetano sprovođenje izvršenja, odnosno kako bi se zaštitili sudski izvršilac i stranke u postupku.

Ukoliko se sprovodi rješenje koje u ranoj fazi okarakterisano kao rizično u smislu bezbjednosti za sudske izvršioce i stranke, neophodno je odmah po dolasku na lice mjesta ukloniti sva lica koja nisu stranke u postupku. Ako sudski izvršilac ocijeni da bi prisustvo tražioca izvršenja na licu mjesta moglo uzrokovati fizičke napade od strane izvršenika, u takvoj situaciji sudski izvršilac će tražioca izvršenja radi lične zaštite udaljiti iz neposredne blizine, sve dok njegovo prisustvo nije neophodno (primjer koji se u praksi pokazao vrlo efikasan kada su u pitanju deložacije).

2.11 Nepravilnosti pri sprovođenju izvršenja

(član 45. ZIP-a RS; član 45. ZIP-a FBiH i član 44. ZIP-a BD)

Stranka ili učesnik mogu podneskom tražiti od suda da otkloni nepravilnost koju je sudski izvršilac učinio u sprovođenju izvršenja.

Sud može zaključkom ukinuti nezakonite i nepravilne radnje sudskog izvršioca.

Izvršne radnje kao faktičke redovno vrši sudski izvršilac, po nalogu, uputstvima i pod nadzorom sudije, to je tzv. posredno izvršenje, odnosno izvršenje koje ne sprovodi sudija.

Sve preduzete radnje od strane sudskog izvršioca redovno kontroliše sudija tako što se zapisnici o postupanju redovno ulažu u spis.

Podnesak kojim se traži otklanjanje nepravilnosti nakon sprovođenja postupka javne prodaje i predaje stvari kupcu, koji preuzimanjem postaje njen vlasnik, bio bi bezuspješan u odnosu na isticanje nepravilnosti učinjenih prilikom procjene i prodaje stvari, na šta ukazuje i sudska praksa, a što opet upućuje i na zaključak da se navedeni zahtjevi moraju isticati neposredno po učinjenoj povredi, dakle po izvršenom popisu i procjeni, u toku postupka prodaje, ali i prije predaje stvari kupcu, jer sa predajom stvari kupac postaje njen vlasnik

Sve nepravilnosti za koje sud utvrdi da je sudski izvršilac učinio ukidaju se u formi rješenja.

Kad sud utvrdi postojanje nepravilnosti u radu sudskog izvršioca, preduzeće određene mjere da ih otkloni, kao što su upozorenje službenom licu, pokretanje disciplinskog postupka ili preduzimanje drugih Zakonom predviđenih mjera i radnji ukoliko ima elemenata prekršajne ili krivične odgovornosti. Sud može konstatovati određene nepravilnosti u radu sudskog izvršioca i istovremeno konstatovati, nakon izvršene procjene o uticaju predmetne radnje na samo izvršenje, da ista nije bitno uticala i ne utiče na sprovođenje izvršenja.

Najčešći prigovori na rad sudskog izvršioca:

- Istinitost naznačene adrese,
- Procjena stvari (niža, viša),
- Nedovoljno popisano stvari radi namirenja potraživanja,
- Nisu popisane stvari koje mogu biti predmet popisa.

Primjer 33: Zapisnik sudskog izvršioca – odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

Rb. 1

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Jovana Bijelića broj 2 uz asistenciju policije da **ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

- 1. Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić
2. Izvršenik: (punomoćnik) Mujo Mujić
3. Svjedok: Nije prisutan
4 Lice za prinudno otvaranje: (bravar) Nije prisutan

	Pozvao sam izvršenika da izmiri predmetni dug i sudske troškove.	
	Izvršenik Mujo Mujić izjavljuje da dug sudske troškove i kamate u ukupnom iznosu od 2500,00 KM može izmiriti u 4 jednake rate.	
	Tražilac izvršenja Mara Marić saglasna je sa prijedlogom izvršenika, odnosno odlaže sprovođenje ovog zaključka za četiri (4) mjeseca, s tim ukoliko izvršenik ne ispoštuje ostavljeni rok, tražilac izvršenja je dužan najkasnije u roku od 30 dana po isteku datog roka obavijestiti sud o nastavku izvršnog postupka shodno čl. 60. i 61. ZIP-a.	

Tražilac izvršenja:
Mara Marić

Izvršenik:
Mujo Mujić

Svjedok:

Sudski izvršilac:
Sanjin Sanjinović

Odselio

Umro

Izvršen popis

Nagodba

Javna prodaja

Nepoznat

Naplaćen dug

Nema stvari za popis

Stvari popisane u drug. pr.

2.12 Odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja

(član 60. ZIP-a RS; član 60. ZIP-a FBiH i član 54. ZIP-a BD)

(1) Ako zakonom nije drukčije određeno, izvršenje se može odložiti potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražioca izvršenja ako sprovođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje.

(2) Ako je sprovođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se u roku koji mu je sud odredio izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje.

(3) Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku.

2.13 Vrijeme za koje se izvršenje odlaže

(član 61. ZIP-a RS; član 61. ZIP-a FBiH i član 55. ZIP-a BD)

(1) Sud će odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja odredio ili na vrijeme koje, prema okolnostima slučaja, smatra opravdanim.

(2) Ako je tražilac izvršenja podnio prijedlog za odlaganje izvršenja u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se izvršenje ima tražiti u određenom roku, izvršenje se ne može odložiti za vrijeme duže od tog roka.

2.14 Nastavljanje odloženog postupka

(član 62. ZIP-a RS; član 62. ZIP-a FBiH i član 56. ZIP-a BD)

Odloženo izvršenje nastavlja se na prijedlog tražioca izvršenja i prije isteka roka za koji je odloženo. Ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti postupak.

Prema ZIP-u BD BiH odloženo izvršenje se nastavlja po službenoj dužnosti, po isteku vremena za koje je odloženo.

Primjer 34: Zapisnik sudskog izvršioca – predaja djeteta

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Kanton Sarajevo
 Općinski Sud Sarajevo
 Izvršni odjel:
Služba sudskih izvršilaca

Općinski sud
u Sarajevu

Broj predmeta I- 101752/10

Zapisnik sudskog izvršioca

SUDSKI IZVRŠILAC Sanjin Sanjinović

Rb. 1

Dana 07.07.2010. god. u 11 sati izašao sam na adresu izvršenika u ulicu Banjalučka broj 6 uz asistenciju policije **da ne** radi: postupanja po zaključku od 15.05.2010. god.

Na licu mjesta prisutni:

1. **Tražilac izvršenja:** (punomoćnik) Mara Marić L.K. xxxxxx
2. **Izvršenik:** (punomoćnik) Mujo Mujić xxxxx
3. **Svjedok:** Nije prisutan
4. **Lice za prinudno otvaranje:** (bravar) Nije prisutan
5. **Centar za socijalni rad:** Branka Branković L.K. xxxxx

	Na licu mjesta u stanu izvršenika pored gore navedenih stranaka postupku zatekao sam mldb. Nermina Mujića koga zastupa zakonski zastupnik Mara Marić (majka).	
	Pozvao sam izvršenika da mirnim putem preda mldb. Nermina Mujića zakonskom zastupniku. Izvršenik izjavljuje kako je saglasan da zakonski zastupnik preuzme mldb. Nermina Mujića ukoliko on želi.	
	Naložio sam tražiocu izvršenja da preuzme mldb. Nermina Mujića tom prilikom mldb. histerično je odbio preuzimanje, nako toga sam prekinuo sprovođenja u cilju zaštite interesa djeteta.	
	Naložio sam svim strankama koje se nalazile u prostoriji da je napuste, kako bi mldb. Nermin Mujić i zakonski zastupnik (majka) Mara Marić razgovarali bez prisustva ostalih učesnika.	
	Nako 30 minuta zakonska zastupnica mirnim putem je preuzela mldb. Nermina Mujića. Tražilac izvršenja izjavljuje kako odustaje od v troškova, čime je zaključak od 15.05.2010. god. sproveden u cijelosti.	

Tražilac izvršenja:	Izvršenik:	Centar za socijalni rad	Svjedok	Sudski izvršilac:
Mara Marić	Mujo Mujić	Branka Branković		Sanjin Sanjinović
Odselio	Umro	Izvršen popis	Nagodba	Javna prodaja
Nepoznat	Naplaćen dug	Nema stvari za popis	Stvari popisane u drug. pr.	

II - POSEBNI POSTUPCI

1. Izvršenje na nepokretnostima

1.1 Mjesna nadležnost

Zakon o izvršnom postupku sadrži posebne odredbe o izvršenju na nepokretnostima. Prema odredbi člana 67. Zakona o izvršnom postupku FBiH i Republike Srpske, a člana 5. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta, za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na nepokretnosti i sprovođenju rješenja o izvršenju nadležan je sud na čijem se području nepokretnost nalazi.

1.2 Izvršne radnje

Izvršenje na nepokretnosti sprovodi se zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nepokretnosti, prodajom nepokretnosti i namirenjem tražilaca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom. Prednje izvršne radnje prema okolnostima slučaja sprovodi sudija ili po njegovom ovlaštenju stručni saradnik.

1.3 Nepokretnost kao predmet izvršenja

U Zakonu su precizno određeni uslovi u pogledu svojstva nepokretnosti kao predmeta izvršenja, pa je propisano da:

- predmet izvršenja može biti samo nepokretnost kao cjelina,
- suvlasnički dio nepokretnosti može biti samostalan predmet izvršenja,
- da će sud u rješenju o izvršenju odrediti da se na prodaju ponude kako cjelokupna nepokretnost tako i suvlasnički dio koji je predmet izvršenja,
- da će sud odrediti prodaju cjelokupne nepokretnosti postupajući kao da se radi o zahtjevu suvlasnika za diobu fizički nedjeljive stvari kako je to predviđeno propisima koji uređuju suvlasničke odnose,
- da suvlasnici koji nisu izvršenici imaju pravo na namirenje u visini svojih suvlasničkih dijelova iz iznosa dobijenog prodajom stvari, a imaju i pravo zahtijevati da im se stvar koja je predmet izvršenja ustupi, ako polože iznos koji odgovara vrijednosti izvršenikovog udjela u toj stvari,
- da će sud uputiti na parnicu suvlasnika koji nije izvršenik, a kojem je osporen udio u stvari koja je predmet izvršenja,
- da se navedene odredbe na odgovarajući način primjenjuju i na vlasnike zajedničke imovine (zajedničari).

Ne može biti predmet izvršenja poljoprivredno zemljište zemljoradnika u površini od 5.000 kvadratnih metara. Ovo izuzimanje od izvršenja ne odnosi se na izvršenje radi ostvarenja novčanih potraživanja osiguranih hipotekom.

1.4 Dokaz o vlasništvu

Tražilac izvršenja je uz prijedlog za izvršenje dužan podnijeti dokaz o vlasništvu izvršenika - podnijeti izvod iz zemljišne knjige kao dokaz da je nepokretnost upisana kao vlasništvo izvršenika. U slučaju da je nepokretnost upisana u zemljišnoj knjizi na drugo lice, prijedlogu se može udovoljiti samo ako su po utvrđenju izvršenikove imovine u skladu sa odredbom člana 37. Zakona o izvršnom postupku FBiH i Republike Srpske (ovu odredbu ne sadrži Zakon o izvršnom postupku Distrikt Brčko) ispunjeni uslovi za promjenu zemljišnoknjižnog stanja.

Članom 63. stav 2. Zakona o izvršnom postupku Distrikta Brčko određeno je da, ako je pravo na nepokretnosti upisano u zemljišnoj knjizi na drugo lice, a ne na izvršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako tražilac izvršenja podnese ispravu koja je odgovarajuća za upis izvršenikovog prava.

1.5 Zabilježba izvršenja

Čim donese rješenje o izvršenju, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba izvršenja, kojom tražilac izvršenja stiče pravo da svoje potraživanje namiri iz nepokretnosti. Promjena vlasnika nepokretnosti tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika.

Nakon upisa zabilježbe izvršenja u zemljišne knjige ne može se za namirenje drugog potraživanja istog ili drugog tražioca izvršenja na toj nepokretnosti sprovesti poseban izvršni postupak. Tražilac izvršenja za čije je potraživanje kasnije određeno izvršenje na istoj nepokretnosti, može pokrenutom izvršnom postupku pristupiti do donošenja zaključka o prodaji nepokretnosti najpovoljnijem ponuđaču.

Stvarne služnosti, stvarni tereti i prava građana na nepokretnosti ne prestaju prodajom nepokretnosti. Prodajom nepokretnosti ne prestaju ni lične služnosti koje su u zemljišnoj knjizi upisane prije prava radi čijeg se namirenja izvršenje sprovodi. Ostale lične služnosti prestaju sprovođenjem rješenja o dosudi.

U pogledu ugovora o zakupu i najmu na nepokretnosti koja je prodana u izvršnom postupku oni ne prestaju njenom prodajom ako su sklopljeni i upisani u zemljišne knjige prije sticanja založnog prava, a koji nisu upisani u zemljišnu knjigu prije sticanja založnog prava ili prava namirenja radi čijeg se ostvarenja nemirenje traži, prestaju pravosnažnošću rješenja o dosudi.

1.6 Promjena predmeta izvršenja

U izvršnom postupku kod izvršenja na nepokretnostima dozvoljena je promjena predmeta izvršenja i isto je regulisano članom 71. Zakona o izvršnom postupku FBiH i Republike Srpske, a članom 64. Brčko Distrikta.

Izvršenik može u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja o izvršenju predložiti da se izvršenje odredi na drugom predmetu izvršenja, pod uslovom da uz prijedlog podnese dokaz o svom pravu na drugom predmetu na osnovu kojeg je moguće odrediti izvršenje protiv izvršenika.

Sud dostavlja prijedlog tražiocu izvršenja koji se može izjasniti o prijedlogu izvršenika u roku od tri dana. O prijedlogu sud odlučuje rješenjem u roku od osam dana od dana prijema odgovora tražioca izvršenja. Sud će odbiti prijedlog za promjenu predmeta ako ocijeni da bi se izvršenje znatnije odužilo ili otežalo. Protiv ovog rješenja nije dozvoljen pravni lijek.

Ako sud usvoji prijedlog, u rješenju o promjeni predmeta izvršenja određuje izvršenje na drugom predmetu, ali zabilješka izvršenja na nepokretnosti ostaje na snazi sve do namirenja potraživanja tražioca izvršenja.

1.7 Utvrđivanje vrijednosti nepokretnosti

O načinu utvrđivanja vrijednosti nepokretnosti odlučuje sud zaključkom odmah nakon što donese rješenje o izvršenju. Sud može održati i ročište sa strankama, a utvrđivanju vrijednosti nekretnine pristupiće se nakon što rješenje o izvršenju postane izvršno, ali i prije toga ako tražilac izvršenja to predloži.

Vrijednost nepokretnosti utvrđuje se na osnovu procjene nalaza vještaka i drugih činjenica u visini njene tržišne cijene na dan procjene. Pri utvrđivanju vrijednosti nekretnine treba se voditi računa i o tome koliko ona manje vrijedi zbog toga što na njoj ostaju određena prava i poslije prodaje. Utvrđivanje vrijednosti nepokretnosti sud može zatražiti od nadležnog organa poreske uprave umjesto procjene vještaka.

U pogledu suvlasničkog dijela nekretnine, cijena treba da sadrži utvrđenu vrijednost za cjelokupnu nekretninu i za suvlasnički dio, te vrijednost suvlasničkog dijela koja bi se dobila u slučaju prodaje cjelokupne nekretnine.

Prethodna pravila o utvrđivanju nepokretnosti neće se primjenjivati ukoliko stranke i druga lica koji se u izvršnom postupku namiruju postignu sporazum o vrijednosti nekretnine.

1.8 Uslovi prodaje

Kad je postupak za utvrđivanje vrijednosti nekretnine završen, sud donosi zaključak o njenoj prodaji.

Uslovi prodaje unose se u zaključak o prodaji, koji mora da sadrži:

- 1) bliži opis nepokretnosti s pripadcima,
- 2) naznačenje prava trećih lica koja ne prestaju prodajom,
- 3) naznačenje da li je nepokretnost slobodna od lica i stvari ili se koristi i po kom pravnom osnovu,
- 4) vrijednost nepokretnosti, cijenu po kojoj se nepokretnost može prodati i ko je dužan platiti poreze i takse u vezi sa prodajom,
- 5) rok u kojem je kupac dužan položiti cijenu,
- 6) način prodaje, iznos osiguranja i rok u kojem mora biti dato, rok u kojem je kupac dužan položiti cijenu.

Ako se postupak izvršenja sprovodi na suvlasničkom dijelu, onda u zaključku moraju biti obuhvaćeni uslovi prodaje kako cjelokupne nepokretnosti tako i suvlasničkog dijela koji je predmet izvršenja.

Zaključak o prodaji objavljuje se na sudskoj oglasnoj tabli i dostavlja se strankama. Od objavljivanja zaključka na oglasnoj tabli do dana prodaje mora proteći najmanje 30 dana.

Prodaja nepokretnosti obavlja se putem usmenog javnog nadmetanja.

Ročište za prodaju nepokretnosti održava se u sudskoj zgradi, ako sud nije drugačije odredio.

Ročište za prodaju održava se pred sudijom pojedincem ili stručnim saradnikom kojeg on odredi.

Stranke i založni povjerioci istog ranga namirenja mogu se sporazumjeti u pismenoj formi da se prodaja nepokretnosti izvrši u određenom roku neposrednom pogodbom preko lica ovlašćenog za promet nekretnina. Ugovor o neposrednoj pogodbi u ime i za račun izvršenika zaključuje lice kojem je povjerena prodaja na osnovu zaključka suda, a potpisi lica koja zaključuju ugovor moraju biti ovjereni kod nadležnog organa. Ugovor o neposrednoj pogodbi proizvodi djelovanje od dana donošenja rješenja o dosudi.

1.9 Razgledanje nepokretnosti

Sud zaključkom određuje način i vrijeme kada lice zainteresovano za kupovinu nepokretnosti može razgledati nepokretnost. Ako izvršenik ili drugo lice sprečava ili ometa razgledanje nepokretnosti, sud će zaključkom odrediti da se izvršenik ili drugo lice udalje s nepokretnosti za vrijeme razgledanja ako sprečavaju ili ometaju razgledanje nepokretnosti.

Ovu izvršnu radnju prema zaključku suda preduzima i sprovodi sudski izvršilac po pravilima Zakona o izvršnom postupku (odredbe čl. 42., 43., 44. i 45. ZIP-a FBiH/RS, odnosno odredbe čl. 41., 42. 43. i 44. BD), a o obavljenju izvršnoj radnji sačinjava zapisnik.

U cilju sprečavanja oštećenja nepokretnosti, a na prijedlog tražioca izvršenja, sud može zaključkom:

- odrediti da se izvršenik ili drugo lice privremeno udalje sa nepokretnosti,
- povjeriti nepokretnost na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećem licu i odrediti druge mjere potrebne radi njene zaštite.

Sredstva potrebna za zaštitu dužan je unaprijed osigurati tražilac izvršenja. Ovu izvršnu radnju prema zaključku suda sprovodi sudski izvršilac po pravilima Zakona o izvršnom postupku o izvršenju ispražnjenjem i predajom nepokretnosti, a o obavljenju izvršnoj radnji sačinjava zapisnik.

1.10 Prigovor nedostatka pokrića

Svako lice koje ima pravo da bude namireno iz prodajne cijene nepokretnosti, a koje po redu prvenstva dolazi ispred tražioca izvršenja, može predložiti da se izvršenje obustavi ako utvrđena vrijednost nepokretnosti ne pokriva ni djelimično iznos potraživanja tražioca izvršenja. Prijedlog za obustavu izvršenja može se podnijeti u roku od osam dana od dana dostavljanja zaključka o prodaji. Ako sud nađe da su ispunjeni navedeni uslovi, rješenjem će obustaviti postupak izvršenja, a troškove postupka u ovom slučaju snosi tražilac izvršenja koji je pokrenuo izvršenje. Ovakav prijedlog u zakonu se oslovljava kao prigovor nedostatka pokrića.

1.11 Pravo preče kupovine

Lice koje ima zakonsko ili ugovoreno pravo preče kupovine upisano u zemljišnoj knjizi ima prednost pred najpovoljnijim ponuđačem ako odmah po zaključenju nadmetanja izjavi da nepokretnost kupuje uz iste uslove (pravo preče kupovine).

Međutim, ako je nepokretnost prodana neposrednom pogodbom, sud će pozvati nosioca uknjiženog prava preče kupovine, odnosno zakonskog prava preče kupovine da se pod prijetnjom gubitka prava u određenom roku izjasni hoće li tim pravom koristiti.

1.12 Ročište za nadmetanje, prodajna cijena i dosuda nepokretnosti

Kao što je već rečeno, zaključkom se određuju uslovi prodaje, pa prema tome i prodajna cijena, u zavisnosti od toga o kojem se ročištu za javno nadmetanje radi.

Na prvom ročištu za javno nadmetanje ne može se nepokretnost prodati ispod 1/2 utvrđene vrijednosti, na drugom ročištu ispod 1/3 utvrđene vrijednosti, dok na trećem ročištu za javno nadmetanje nepokretnost može biti prodana bez ograničenja najniže cijene u odnosu na utvrđenu vrijednost (član 89. Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS).

Međutim, Zakon o izvršnom postupku BD sadrži nešto drugačiju regulativu, pa shodno odredbi člana 82. ovog Zakona, na prvom ročištu za javno nadmetanje ne može se nepokretnost prodati ispod 4/5 utvrđene vrijednosti, a na drugom ročištu nepokretnost se može prodati ispod 4/5 utvrđene vrijednosti, ali ne ispod polovine te vrijednosti.

U javnom nadmetanju kao kupci mogu učestvovati samo lica koja su prethodno dala osiguranje, koje iznosi 1/10 određene vrijednosti nepokretnosti, s tim što prema odredbama Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS davanje obezbjeđenja ne može iznositi više od 10.000,00 KM. Navedeno ograničenje u ovom novčanom iznosu ne propisuje isti zakon BD. Osiguranje nisu dužni dati tražilac izvršenja na čiji je prijedlog određeno izvršenje i nosioci prava upisanih u zemljišnoj knjizi, koja prestaju prodajom nepokretnosti, ako njihova potraživanja dostižu iznos osiguranja i ako bi se, a s obzirom na njihov prvenstveni red i utvrđenu vrijednost nepokretnosti, taj iznos mogao namiriti iz kupovne cijene.

Na ročištu koje se održava pred sudijom pojedincem ili stručnim saradnikom kojeg on odredi, nakon što sud utvrdi da je udovoljeno uslovima za održavanje ročišta za javno nadmetanje, sud objavljuje da se pristupa nadmetanju. Nadmetanje se zaključuje nakon isteka deset minuta neposredno nakon stavljanja najpovoljnije ponude.

Nakon zaključenja nadmetanja utvrđuje se lista ponuđača koji su ponudili cijenu iznad minimuma i utvrđuje se da je nepokretnost prodana najpovoljnijem ponuđaču.

O ročištu za prodaju vodi se zapisnik, a o prodaji nepokretnosti najpovoljnijem ponuđaču sud donosi pisani zaključak, koji se objavljuje na sudskoj tabli.

Ponuđač sa najvišom ponudom plaća ukupnu prodajnu cijenu umanjenu za položeno osiguranje u roku koji sud odredi zaključkom, a koji ne može biti duži od 30 dana od dana objavljivanja zaključka na sudskoj tabli da je nepokretnost prodana najpovoljnijem ponuđaču.

Ukoliko ponuđač sa najvećom ponudom ne deponuje cijenu u predviđenom roku, sud će zaključkom proglasiti prodaju tom ponuđaču nevaljanom, a novim zaključkom odrediti da je

nekretnina prodana drugom po redu ponuđaču, te ako drugi ponuđač ne uplati cijenu u predviđenom roku, sud primjenjuje ova pravila i na trećeg ponuđača.

U slučaju da sva tri ponuđača sa najvišom ponudom ne ispune svoje obaveze plaćanja prodajne cijene u određenim rokovima, sud može oglasiti da ovo ročište nije uspjelo (npr. prva prodaja) i zakazati novo ročište.

Iz položenog osiguranja prvog ponuđača kome je prodana imovina i koji u predviđenom roku nije uplatio prodajnu cijenu pokrivaju se troškovi neuspjelog ročišta, a narednog ročišta pokrivaju se iz osiguranja ponuđača kojima je nekretnina prodana, a koji cijenu nisu uplatili u određenom roku. Preostali iznos osiguranja (obezbjedenja) vratiće se davaocu osiguranja.

Ako ponuđač sa najvišom ponudom položi ukupnu prodajnu cijenu u ostavljenom roku, sud nakon polaganja cijene donosi rješenje o dosudi nepokretnosti kupcu - rješenje o dosudi.

Položeno osiguranje preostalih ponuđača u ovom slučaju vraća se ponuđačima čija ponuda nije prihvaćena u roku od tri dana nakon uplate cijene sudu najpovoljnijeg ponuđača.

Rješenjem o dosudi sud određuje da se nepokretnost preda kupcu, a zemljišnoknjižnom sudu da se izvrši promjena prava vlasništva te brišu prava trećih za koje je to rješenjem određeno.

Protiv rješenja o dosudi nije dozvoljen prigovor, ali se može izjaviti žalba.

1.13. Namirenje tražioca izvršenja i ročište za diobu

Sud pristupa namirenju tražioca izvršenja odmah nakon donošenja rješenja o dosudi. Određuje ročište za diobu cijene (iznosa dobijenog prodajom) ako ima više od jednog tražioca izvršenja ili trećih lica koja imaju pravo na namirenje. Na ročište sud poziva pored stranaka i lica koja prema stanju spisa i prema podacima iz zemljišne knjige polažu pravo da se namire iz tog iznosa. Na ročištu se raspravlja o namirenju tražioca izvršenja i drugih lica koja postavljaju zahtjev za namirenje.

Lice koje se namiruje iz prodajne cijene može na ročištu za diobu drugom takvom licu osporiti postojanje potraživanja, njegovu visinu i red namirenja. Sud će lice koje je osporilo potraživanje uputiti da u određenom roku pokrene parnicu, osim ako lice koje osporava potraživanje to osporavanje potkrepljuje pravosnažnom presudom, javnom ili prema zakonu ovjerenom ispravom. U tom slučaju sud će o osporavanju odlučiti u izvršnom postupku.

Međutim, ako lice koje je osporilo potraživanje učini vjerovatnim postojanje razloga za osporavanje, sud će zaključkom na parnicu uputiti lice čije je potraživanje osporeno, a donošenje rješenja o namirenju lica čije je potraživanje osporeno odgoditi do završetka parnice.

Iz prodajne cijene namiruju se tražioci izvršenja na čiji je prijedlog određeno izvršenje, založni povjerioci i kad nisu prijavili svoja potraživanja i lica koja imaju pravo na naknadu za lične služnosti.

Iz iznosa dobijenog prodajom namiruju se prvenstveno, i to redom:

- 1) troškovi izvršnog postupka,

- 2) potraživanja založnih povjerilaca koji se po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja,
- 3) potraživanja tražioca izvršenja po čijem je prijedlogu određeno izvršenje,
- 4) potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju poslije tražioca izvršenja,
- 5) naknada za lične služnosti koje se prodajom gase.

Ako izvršenik, pored glavnog potraživanja, duguje i kamatu, ona se namiruje prije iznosa glavnog potraživanja. Više lica unutar istog reda namiruju se po redu sticanja založnog prava i prava na namirenje tražilaca izvršenja koji su predložili izvršenje, odnosno po redu sticanja ličnih služnosti. Više potraživanja koja imaju isti red namirenja namiruje se srazmjerno svojoj visini ako iznos dobijen prodajom nije dovoljan za potpuno namirenje.

Navedena pravila se na odgovarajući način primjenjuju i na namirenje podzaložnih prava (nathipoteka) i drugih prava koja su teret prava koja se namiruju. Troškovi i kamate određeni izvršnom ispravom namiruju se za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nepokretnosti kupcu, po istom redoslijedu kao i glavno potraživanje.

Zakon o izvršnom postupku sadrži posebne odredbe o načinu namirenja za: nedospjelo potraživanje, nedospjelo potraživanje povremenih davanja i potraživanja uz uslov.

Sud će na ročištu za diobu obavijestiti prisutna lica o datumu donošenja rješenja o namirenju, nakon čega će se na odgovarajući način primjenjivati opće odredbe o dostavi, uključujući i pretpostavke i posljedice propuštanja preuzimanja rješenja.

Ako nužnost održavanja ročišta za diobu nije propisana zakonom, sud će rješenje o namirenju objaviti na oglasnoj tabli. Pri donošenju rješenja o namirenju sud će uzeti u obzir samo ona potraživanja po kojim je rješenje o izvršenju postalo izvršno najkasnije na dan ročišta za diobu. Ali ako ima potraživanja u odnosu na koje rješenje o izvršenju nije postalo izvršno najkasnije na dan ročišta za diobu, ta će se potraživanja namiriti nakon izvršnosti rješenja o izvršenju iz preostalog iznosa prodajne cijene ako je ima, a ostatak će se vratiti izvršeniku. Navedeno se ne odnosi na potraživanja osigurana založnim pravom ili zemljišnim dugom.

Potraživanje založnog povjerioca koje nije dospjelo do dana donošenja rješenja o namirenju za koje nisu ugovorene kamate isplatiće se nakon odbitka iznosa koji odgovara zakonskim zateznim kamatama od dana donošenja rješenja o namirenju do dana dospijeća tog potraživanja. Nedospjelo potraživanje založnog povjerioca za koje su ugovorene kamate isplatiće se zajedno sa iznosom ugovorenih kamata obračunatih do dana donošenja rješenja o namirenju.

Izvršenju rješenja o namirenju pristupiće se nakon što istekne rok za izjavu žalbe ovlašćenih lica. Protiv rješenja o namirenju nije dozvoljen prigovor, ali se može izjaviti žalba.

Ako žalba na rješenje o namirenju bude izjavljena u roku, dostaviće se strankama i ostalim učesnicima u postupku, a rješenje izvršiti ako tražilac izvršenja u roku od tri dana od prijema žalbe ne predloži odlaganje izvršenja do odluke drugostepenog suda po žalbi.

Po izvršenju rješenja o namirenju, višak prodajne cijene koji preostane nakon namirenja tražilaca izvršenja i drugih lica kojima pripada pravo na namirenje, predaće se izvršeniku, ako za to nema smetnji.

1.14 Predaja nepokretnosti kupcu i iseljenje izvršenika

Prodajom nepokretnosti izvršenik gubi pravo posjeda nepokretnosti i dužan je da preda kupcu odmah nakon dostave rješenja o dosudi nepokretnosti, ako zakonom ili u sporazumu s kupcem nije drugačije određeno.

Na zahtjev kupca, sud će nakon što donese rješenje o dosudi nepokretnosti, naložiti zaključkom izvršeniku da se nepokretnost isprazni i preda kupcu. Ovo izvršenje sprovodi se prema pravilima Zakona o izvršnom postupku o izvršenju ispražnjenjem i predajom nepokretnosti, a u ovom postupku kupac stiče položaj tražioca izvršenja podnošenjem prijedloga. Ove izvršene radnje sud zaključkom nalaže da sprovede sudski izvršilac u skladu sa postupkom o izvršenju ispražnjenjem i predajom nepokretnosti, a o obavljaju ovih izvršnih radnji, sudski izvršilac sastavlja zapisnik.

Sud će na prijedlog kupca, nakon donošenja rješenja o dosudi nepokretnosti, rješenjem narediti drugim licima koja ne raspolažu valjanim pisanim pravnim osnovom za korišćenje nepokretnosti, da je, bez odgađanja, predaju kupcu i u istom rješenju odrediti protiv tih lica izvršenje ispražnjenjem i predajom nepokretnosti.

Sprovođenju ovog izvršenja pristupa se odmah po donošenju rješenja i izvršenje se sprovodi prema pravilima Zakona o izvršnom postupku o izvršenju ispražnjenjem i predajom nepokretnosti. U ovom postupku kupac ima položaj tražioca izvršenja. Navedene izvršene radnje sud zaključkom nalaže da sprovede sudski izvršilac u skladu sa postupkom o izvršenju ispražnjenjem i predajom nepokretnosti, a o obavljaju izvršnih radnji ispražnjenja i predaje nepokretnosti kupcu sudski izvršilac sastavlja zapisnik.

1.15 Izvršenje u slučaju kad nepokretnost nije upisana u zemljišne knjige

Članom 113. Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS propisan je postupak izvršenja na nepokretnostima koje nisu upisane u zemljišne knjige, dok ovakvu regulativu ne sadrži Zakon o izvršnom postupku BD.

U slučaju da nepokretnost nije upisana u zemljišne knjige, a tražilac izvršenja je uz prijedlog za izvršenje podnio sudu dokaz da je izvršenik njen vlasnik, pa ako bi njen upis u zemljišne knjige bio u suprotnosti sa zakonom, prema Zakonu o izvršnom postupku FBiH/RS, prema članu 113. stav 6, sud će obaviti pljenidbeni popis nepokretnosti za koju je predloženo izvršenje i na ročište za pljenidbeni popis pozvati tražioca izvršenja, izvršenika i lica sa čijim nepokretnostima graniči ta nepokretnost.

Ročište sud zakazuje zaključkom, a radnju pljenidbenog popisa prema okolnostima slučaja preduzima sudija ili je može povjeriti stručnom saradniku kojeg on odredi ili sudskom izvršiocu, uz sudjelovanje vještaka geodetske struke (geometra) radi identifikacije nekretnine. O obavljenoj radnji pljenidbenog popisa nekretnine sačinjava se zapisnik. Zapisnik o pljenidbenom popisu objavljuje se na sudskoj tabli, a o obavljenom pljenidbenom popisu sud će u službenim glasilima FBiH/RS i u najmanje dva dnevna lista koja se distribuiraju na teritoriji FBiH/RS objaviti oglas, u kojem će navesti podatke: broj predmeta, ime i adresu stranaka, podatke o nepokretnosti na kojoj se izvršenje sprovodi, te obavještenje o tome gdje je i kada održano ročište na kojem je nepokretnost popisana i kad je zapisnik o pljenidbenom popisu istaknut na sudskoj tabli. Ovim oglasom sud će pozvati sva zainteresirana lica da pismeno ili usmeno obavijeste sud o razlozima zbog kojih se izvršenje ne može sprovesti na toj nepokretnosti.

Dalje postupanje suda u procjeni vrijednosti, prodaji nepokretnosti i namirenju sprovodi se po pravilima opisanim za izvršenje nad nepokretnosti.

2. Izvršenje na pokretnim stvarima

U zakonima o izvršnom postupku entiteta i Brčko Distrikta BiH sadržane su posebne odredbe o izvršenju na pokretnim stvarima.

Članom 135. ZIP RS/FBiH propisano je da će se odredbe ovog zakona o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja prodajom nepokretnosti primjenjivati na odgovarajući način i u postupku izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja prodajom pokretnih stvari. Ova zakonska odredba koja upućuje na shodnu primjenu odredaba o prodaji nepokretnosti i kod izvršenja na pokretnim stvarima izuzima od ovakve shodne primjene odredaba o izvršenju na nepokretnostima - član 71. ovog zakona, kojim je propisana promjena predmeta izvršenja i koja se primjenjuje samo kod prodaje nepokretnosti.

U ZIP-u Brčko Distrikta je takođe propisano u članu 122. da se odredbe ovog zakona o izvršenju na nepokretnostima primjenjuju na odgovarajući način i u postupku izvršenja na pokretnim stvarima, ako odredbama izvršenja na pokretnim stvarima nije drugačije određeno. U ovom zakonu je to na drugačiji način riješeno u odnosu na entitetske zakone, jer izvršenik može predložiti promjenu sredstva izvršenja kod izvršenja na pokretnim stvarima ako postoji znatna nesrazmjera između vrijednosti tog predmeta i iznosa potraživanja. U tom slučaju na odgovarajući način primjenjuju se odredbe člana 64. ZIP-a Brčko Distrikta BiH.

Prema odredbi člana 114. ZIP-a RS/FBiH za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na pokretnim stvarima i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području, prema naznaci u prijedlogu za izvršenje, one nalaze. Ovo pravilo važi i kada se izvršenje pokreće po službenoj dužnosti.

Međutim, tražilac izvršenja može predložiti da se donese rješenje o izvršenju ne označavajući mjesto gdje se nalaze pokretne stvari. U takvom slučaju za odlučivanje o prijedlogu nadležan je sud na čijem se području nalazi prebivalište ili boravište izvršenika koji je fizičko lice, odnosno sjedište izvršenika koji je pravno lice.

Izvršenik može još prije donošenja izvršne isprave da osujeti sprovođenje izvršenja na pokretnim stvarima (otuditi, sakriti itd.). Stoga tražilac izvršenja može da podnese prijedlog za izvršenje sudu na području na kome izvršenik ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, bez oznake gdje se nalaze izvršenikove pokretne stvari i da sud donese rješenje bez takvog označavanja mjesta stvari. Nakon toga tražilac izvršenja može podnijeti rješenje o izvršenju svakom sudu na području koga se nalaze izvršenikove stvari, s prijedlogom da taj sud sprovede izvršenje. Ovo stvara mogućnost tražiocu izvršenja da može ostvariti svoje novčano potraživanje i protiv nesavjesnih izvršenika koji svoje stvari kriju.

Takođe Zakonom o izvršnom postupku RS/FBiH predviđeno je da, ukoliko je sud odredio izvršenje na pokretnim stvarima na području tog ili drugog suda, po okončanju izvršenja na pokretnim stvarima na svom području rješenje o izvršenju će dostaviti drugom sudu na daljnje sprovođenje do potpunog namirenja tražioca izvršenja.

Članom 5. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH regulisano je da je osnovni sud mjesno nadležan za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na nepokretnim i pokretnim stvarima i za

spvođenje tog izvršenja, ako se te stvari nalaze na području Distrikta. Navedenim članom regulisana je mjesna nadležnost osnovnog suda i za ostala sredstva i predmete izvršenja u zavisnosti od predmeta i sredstava izvršenja, tako da odredbe o mjesnoj nadležnosti nisu sadržane u poglavljinia Zakona kao u entitetskim zakonima.

2.1 Izuzimanje od izvršenja i izvršne radnje

Prema odredbi člana 117. ZIP RS/FBiH, a člana 71. ZIP BD, ne mogu biti predmet izvršenja:

1. predmeti koji su neophodno potrebni izvršeniku i članovima njegove porodice za zadovoljavanje svakodnevnih potreba,
2. hrana i ogrev za potrebe izvršenika i članova njegovog domaćinstva za tri mjeseca,
3. gotov novac izvršenika po osnovu potraživanja koja su izuzeta ili ograničena od izvršenja, te gotov novac izvršenika koji ima stalna mjesečna primanja do mjesečnog iznosa koji je po zakonu izuzet od izvršenja proporcionalno vremenu do idućeg primanja,
4. medalje, ratne spomenice i drugo ordenje i priznanja, vjenčani prsten, lična pisma, rukopisi i drugi lični spisi izvršenika, porodične fotografije, lične i porodične isprave i porodični portreti,
5. poštanska pošiljka ili poštanska novčana doznaka upućena izvršeniku ne može biti predmet izvršenja prije uručenja.

Navedena pravila se ne odnose na izvršenje radi ostvarenja novčanih potraživanja osiguranih ugovornim založnim pravom na pokretnim stvarima.

Odredbama člana 117a. ZIP-a FBiH ne mogu biti predmet izvršenja stalna sredstva za rad Federacije, kantona, grada, opštine i javnog fonda. Ne mogu biti predmet izvršenja pokretne stvari ustanove koja se finansira u cijelosti ili djelimično iz budžeta, a koja je osnovana za vršenje djelatnosti od javnog interesa kojom se osigurava ostvarivanje prava na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, dječiju zaštitu, socijalnu zaštitu, nauku, kulturu i fizičku kulturu, ako nekretnina služi za vršenje djelatnosti te ustanove i ako cilj vršenja djelatnosti nije sticanje dobiti. Članom 117b. ZIP FBiH nadležni sud u svakom konkretnom slučaju odlučuje o ispunjenju uslova za izuzimanje od izvršenja iz prethodnog člana.

ZIP Brčko Distrikta BiH u članu 104. na identičan način kao i ZIP RS regulisao je koji predmeti su izuzeti od izvršenja, s tim što je ovim zakonom predviđeno da kao predmet izvršenja ne mogu biti pomagala koja su invalidu ili drugom licu s tjelesnim nedostacima data na osnovu propisa ili koje je sam nabavio, a nužna su za obavljanje životnih funkcija.

Izvršne radnje kojima se sprovodi izvršenje na pokretnim stvarima su zapljena, procjena i prodaja stvari, te namirenje tražioca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom.

Tražilac izvršenja može tražiti da se sprovede samo zapljena i procjena, ali u tom slučaju dužan je da u roku od tri mjeseca od dana izvršenog popisa, odnosno procjene podnijeti prijedlog za prodaju stvari. Ako to ne učini, sud će izvršenje obustaviti. Tražilac izvršenja može podnijeti novi prijedlog za izvršenje na istim stvarima.

2.2 Pljenidba, procjena i prodaja pokretnih stvari

U ZIP-u RS i FBiH je na isti način, i to čl. 119. do 132., regulisan postupak pljenidbe, procjene i prodaje pokretnih stvari.

ZIP Brčko Distrikta BiH je odredbama čl. 106. do 119. skoro na identičan način kao i entitetski zakoni regulisao postupak pljenidbe, procjene i prodaje pokretnih stvari uz male razlike koje su u ovom tekstu naglašene.

Opšte je pravilo da sudski izvršilac, prije nego što pristupi zapljeni, predaje izvršeniku rješenje o izvršenju i poziva ga da plati iznos za koji je određeno izvršenje. Ako izvršeniku rješenje o izvršenju nije moglo da se preda prilikom zapljene, dostaviće mu se naknadno, po opštim pravilima o dostavi.

Sud može odlučiti, zavisno od okolnosti svakog pojedinačnog slučaja, da uruči rješenje o izvršenju prije pokušaja popisa i zapljene izvršenikovih stvari. Izuzetno, popis i zapljena izvršenikovih stvari može se izvršiti po uručenju rješenja o izvršenju, što sud cijeni u svakom pojedinom slučaju.

O vremenu i mjestu zapljene obavijestice se tražilac izvršenja, ako je to tražio.

Odsutnost tražioca izvršenja ne sprečava sprovođenje zapljene.

O obavljenoj zapljeni obavijestice se stranka koja joj nije bila prisutna.

Zapljena se obavlja sastavljanjem popisa zapljene pokretnih stvari. Prilikom popisa sudski izvršilac treba da vodi računa da se ne popisuju stvari koje ne mogu biti predmet izvršenja. Popisati se mogu stvari koje se nalaze u posjedu izvršenika, te njegove stvari koje se nalaze u posjedu tražioca izvršenja. U posjedu izvršenika su one stvari koje on ima na sebi, odnosno koje se nalaze na ili u njegovoj nekretnini, u stanu u kome stanuje, odnosno poslovnoj prostoriji koju drži u zakupu.

Ako treća lica ne obavijeste sud o svojim pravima na pokretnoj stvari u posjedu izvršenika koja je predmet izvršenja, niti dokažu svoja prava na njima, smatra se da takva prava trećih ne postoje i da je izvršenik vlasnik stvari koja se nalazi u njegovom posjedu.

Smatra se da su bračni ili vanbračni drugovi suvlasnici u jednakim dijelovima svih pokretnih stvari koje se zateknu u njihovoj kući, stanu, poslovnoj prostoriji ili drugoj nepokretnosti.

Izvršenikove stvari koje se nalaze u posjedu trećeg lica mogu se popisati samo ako ono na to pristane. Ako treće lice ne pristane na popis, sud će zaključkom na tražioca izvršenja, na njegov prijedlog, prenijeti izvršenikovo pravo na predaju stvari radi sprovođenja izvršenja po pravilima o prenosu radi naplate. U slučaju da se stvar trećeg lica nalazi kod izvršenika, smatraće se da je to izvršenikova stvar ako treće lice ne obavijesti sud o svojim pravima na toj stvari i to ne dokaže.

Popisuje se onoliko stvari koliko je potrebno za namirenje tražioca izvršenja i troškova izvršenja. Prvenstveno se popisuju stvari u odnosu na koje nema primjedbi izvršenika i trećih lica o postojanju prava koja bi sprečavala dalji tok izvršenja, kao i one stvari koje se mogu najlakše unovčiti.

U ZIP-u Brčko Distrikta BiH članom 108. stav 3. propisano je da sud može, na prijedlog izvršenika, naknadno odrediti izvršenje na drugom predmetu, a ne na onom koji je na prijedlog tražioca izvršenja popisan, ako postoji znatna nesrazmjera između vrijednosti tog predmeta i iznosa potraživanja. U tom slučaju se na odgovarajući način primjenjuju odredbe člana 64. ovog zakona.

Popisane stvari sudski izvršilac će ostaviti na čuvanje izvršeniku, ako sud, na prijedlog tražioca izvršenja, nije odredio da se one predaju na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećem licu. U ovakom

slučaju rizik od opasnosti uništenja ili oštećenja stvari datih na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećem licu snosi tražilac izvršenja, osim ako je uništenje ili oštećenje posljedica više sile. Primjetno je u sudskoj praksi da tražioci izvršenja rijetko koriste mogućnost da traže da se njima, odnosno trećim licima zaplijenjene stvari daju na čuvanje. Na popisanim stvarima, koje su ostavljene izvršeniku na čuvanje vidljivo će se označiti da su zaplijenjene.

Zaplijenjani gotov novac, vrijednosni papiri i dragocjenosti predaće se u sudski depozit. U sudski depozit predaće se i druge stvari veće vrijednosti ako su pogodne za takav način čuvanja.

Svim licima koja posjeduju ili imaju kontrolu nad popisanim stvarima zabranjuje se da njima raspolažu bez sudskog naloga.

Ako su zaplijenjene stvari ostavljene izvršeniku na čuvanje, on ih može upotrebljavati ali tako da se ne umanju njihova vrijednost. Ne smije tim stvarima raspolagati (otuđivati ih, davati u zakup ili na poslugu), niti mijenjati njihovu namjenu. Korisno je upozorenje na krivičnopravne posljedice postupanja protivno takvoj zabrani (krivično djelo oštećenja tuđih prava). Zabrana raspolaganja odnosi se i na druga lica kod kojih su stvari ostavljene.

U članu 110. Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH propisano je da se izvršeniku zabranjuje raspolaganje zaplijenjenim stvarima i da se u rješenju o izvršenju unosi ta zabrana uz upozorenje izvršeniku na kaznenopravne posljedice postupanja protivno zabrani, dok je u entitetskim zakonima određena zabrana raspolaganja popisanim stvarima i drugim licima bez sudskog naloga.

Tražilac izvršenja stiče popisom zapljene založno pravo na popisanim pokretnim stvarima (ručna zaloga), tj. pravo da se iz založene pokretne stvari namiri prodajom pokretne stvari.

Ako je popis obavljen u korist više tražilaca izvršenja, prvenstveni red založnog prava određuje se prema danu kada je prijedlog za izvršenje primljen u sud, a ako su prijedlozi primljeni istog dana, njihova založna prava imaju isti prvenstveni red. Ako je prijedlog za izvršenje upućen poštom preporučenom pošiljkom, dan predaje pošti smatra se kao dan prijema u sudu.

Za slučaj da sudski izvršilac ne nađe pokretne stvari za popis ili nađe samo stvari koje su izuzete od izvršenja, neće se sačinjavati zapisnik o popisu, već će se sastaviti zabilježba o tome. O tome će se obavijestiti tražilac izvršenja koji nije bio prisutan pokušaju popisa stvari.

U roku od tri mjeseca od dana dostave obavještenja, odnosno od dana pokušane zapljene kojoj je bio prisutan tražilac izvršenja može predložiti da se zapljena ponovo sprovede.

U obavještenju će se upozoriti da, ako ne predloži ponovnu zapljenu u tom roku, sud će obustaviti izvršenje. Izvršenje će se obustaviti i ako se pri ponovnoj zapljenu ne nađu stvari koje mogu biti predmet izvršenja.

U slučaju da je tražilac izvršenja prisutan pokušaju popisa, upozoriće se na mogućnost da u roku od tri mjeseca predloži ponovni popis i na posljedice koje će nastupiti ako tako ne postupi. O tome će se sastaviti zabilježba.

Istovremeno s popisom zapljene obaviće se i procjena vrijednosti pokretnih stvari. Procjenu obavlja sudski izvršilac, ako sud nije odredio da je obavi sudski procjenilac ili posebni vještak.

Stranka može predložiti da procjenu obavi vještak iako to sud nije odredio. Ako sud prihvati taj prijedlog, troškove vještačenja dužan je predujmiti predlagač u roku koji sud odredi. Ako predujam ne bude plaćen u roku, smatraće se da je predlagač odustao od svog prijedloga. O ovom prijedlogu sud odlučuje zaključkom. Troškove vještačenja snosi predlagač, bez obzira na ishod izvršnog postupka.

Stranka može u roku od tri dana od obavljene procjene predložiti sudu utvrđivanje niže, odnosno više vrijednosti zaplijenjenih pokretnih stvari od procijenjene ili određivanje nove procjene, izuzev ukoliko procjenu nije obavio vještak. O prijedlogu sud odlučuje zaključkom.

O pljenidbenom popisu i procjeni sastavlja se zapisnik, u kome se označavaju zaplijenjene pokretne stvari sa njihovom procijenjenom vrijednošću. Zapisnik se sastavlja na propisanom obrascu. Treba da sadrži podatke o strankama, oznaku rješenja o izvršenju, opis stvari (marka, tip, veličina, godina proizvodnje i sl.), ko je prisutan od stranaka i eventualno trećih lica, da li je i kome uručeno rješenje o izvršenju, kod koga su stvari ostavljene na čuvanje, kao i eventualne izjave trećih lica o pravima na stvarima koje su predmet popisa. Posebno će se unijeti u zapisnik upozorenje izvršeniku i tražiocu izvršenja na prava, odnosno obaveze povodom popisa i procjene. Zapisnik o pljenidbenom popisu tražilac izvršenja može o svom trošku objaviti u sredstvima javnog informisanja.

Ako se nakon popisa zapljene odredi izvršenje na zaplijenjenim stvarima radi naplate drugog potraživanja istog tražioca izvršenja ili potraživanja drugog tražioca izvršenja, neće se obaviti ponovni popis i procjena tih pokretnih stvari, nego će se u nastavku zapisnika samo zabilježiti podaci iz kasnijeg rješenja o izvršenju, podaci o strankama, visina novog potraživanja i dr.

Prodaja zaplijenjenih stvari može se sprovesti tek nakon isteka 15 dana od dana popisa zapljene. Međutim moguće je prodaju odrediti i prije toga i to ako izvršenik pristane da se prodaja obavi prije toga, ili ako su u pitanju stvari koje su podložne brzom kvarenju, ili ako postoji opasnost od znatnog pada njihove cijene, ili ako tražilac izvršenja da obezbjeđenje za štetu koju bi bio dužan nadoknaditi izvršeniku u slučaju da rješenje o izvršenju ne postane izvršno (član 129. ZIP RS/FBiH).

U članu 116. stav. 1 ZIP-a Brčko Distrikta BiH propisano je da se prodaja zaplijenjenih stvari može sprovesti tek nakon pravosnažnosti rješenja o izvršenju, osim ako izvršenik ne pristane da se prodaja obavi prije toga, ili ako su u pitanju stvari koje su podložne brzom kvarenju, ili ako postoji opasnost od znatnog pada njihove cijene, ili ako tražilac izvršenja da obezbjeđenje za štetu koju bi bio dužan nadoknaditi izvršeniku u slučaju da rješenje o izvršenju ne postane pravosnažno.

Prodaja stvari se vrši putem usmenog javnog nadmetanja ili neposrednom pogodbom. Način prodaje određuje zaključkom sud, pazeći na to da se postigne najpovoljnije unovčenje stvari. Javno nadmetanje sprovodi sudski izvršilac ili drugo lice određeno od suda.

Prodaja neposrednom pogodbom obavlja se između kupca, s jedne strane, i sudskog izvršioca ili lica koje obavlja komisione poslove, s druge strane. Sudski izvršilac pokretne stvari prodaje, u ime i za račun izvršenika, a lice koje obavlja komisione poslove u svoje ime, a za račun izvršenika.

Prodaja javnim nadmetanjem odrediće se ako su u pitanju stvari veće vrijednosti, a može se očekivati da će se prodati po većoj cijeni od procijenjene vrijednosti.

Prodaja stvari objaviće se blagovremeno na oglasnoj tabli suda, a može se objaviti i na način predviđen za objavljivanje prodaje nepokretnosti (u lokalnim medijima i na drugi način). Tražilac izvršenja i izvršenik obavijestiće se o mjestu, danu i satu prodaje.

Bez pristanka lica koja se u izvršnom postupku po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja pokretna stvar se na javnom nadmetanju ne može prodati po cijeni koja ne pokriva ni djelimično iznos potraživanja tražioca izvršenja.

Na prvom ročištu za javno nadmetanje ne može se pokretna stvar prodati ispod polovine utvrđene vrijednosti. Početne ponude za prvo ročište na iznose manje od jedne polovine utvrđene vrijednosti neće biti razmatrane.

Nakon zaključenja nadmetanja utvrđuje se lista ponuđača koji su ponudili cijenu iznad minimuma i da je nepokretnost prodana najpovoljnijem ponuđaču ukoliko su ispunjeni ostali uslovi. O prodaji nepokretnosti najpovoljnijem ponuđaču sud donosi pisani zaključak, koji se objavljuje na oglasnoj tabli suda.

Ponuđač sa najvećom ponudom platiće cijenu za pokretnu stvar odmah nakon objavljivanja rezultata ako sud zaključkom ne odluči drukčije. Ukoliko ponuđač ne plati odmah po pozivu suda, drugi ponuđač će biti proglašen kupcem i platiće onu cijenu koju je on ponudio i tako redom.

U slučaju da ni jedan od ponuđača sa odgovarajućom ponudom ne uplati cijenu odmah po pozivu suda, sud će na zahtjev jedne od stranaka oglasiti da prvo ročište nije uspjelo. Zahtjev sudu za zakazivanje novog ročišta stranka može podnijeti u roku osam dana od održavanja neuspjelog ročišta. Sud će obustaviti izvršni postupak ako se u tom roku ne stavi takav prijedlog.

Ako je zakazano drugo ročište za javno nadmetanje, sud će ga sprovesti po pravilima koja važe za prvo ročište, ali se stvari mogu prodati bez ograničenja u pogledu utvrđene cijene. U slučaju da se stvari ne prodaju na drugom ročištu za javno nadmetanje, sud će obustaviti postupak. Isto tako sud će obustaviti postupak ako se stvari ne uspiju prodati neposrednom pogodbom. Ako se stvari prodaju neposrednom pogodbom, ne mogu se prodati ispod jedne trećine procijenjene vrijednosti.

ZIP Brčko Distrikta BiH je propisao u odnosu na entitetske zakone drugačiji način određivanja najniže cijene za koju se može prodati pokretna stvar na prvom i drugom javnom nadmetanju. Takođe je drugačije riješen rok u kojem stranka može podnijeti prijedlog za drugo nadmetanje ili za prodaju neposrednom pogodbom od dana održavanja prvog javnog nadmetanja.

Članom 118. stav. 1. ZIP-a Brčko Distrikta BiH regulisano je da se na prvom javnom nadmetanju stvari ne mogu prodati ispod dvije trećine procijenjene vrijednosti, a na novom javnom nadmetanju stvari se ne mogu prodati ispod jedene trećine procijenjene vrijednosti. Ovo pravilo važi i za slučaj da je sud odredio da se stvari prodaju neposrednom pogodbom.

Prijedlog za drugo nadmetanje ili za prodaju neposrednom pogodbom prema članu 118. stav. 4. ZIP-a Brčko Distrikta BiH stranka može podnijeti u roku od petnaest dana od dana prvog nadmetanja, odnosno od dana protoka roka koji je sud odredio za prodaju neposrednom pogodbom.

Zakon o izvršnom postupku ovlašćuje sudskog izvršioca da preda stvari kupcu i ako nije položio cijenu, ako na to, na svoj rizik, pristanu tražilac izvršenja i učesnici koji imaju pravo prvenstva kod namirenja u granicama iznosa koji bi im pripali iz postignute cijene.

U takvom slučaju odrediće se rok u kome će kupac platiti cijenu, a ako to ne učini, tražilac izvršenja i eventualno drugi učesnici postupka mogu od suda tražiti da donese rješenje kojim će se kupac obavezati da plati cijenu. Na osnovu tog rješenja, nakon što postane pravosnažno i izvršno, može tražiti izvršenje. Ova pravila o prodaji stvari prije plaćanja očigledno vode nepotrebnom odugovlačenju postupka ako kupac ne plati cijenu.

2.3 Namirenje tražioca izvršenja

ZIP-om RS/FBiH predviđena su pravila za namirenje jednog, odnosno više tražilaca izvršenja iz dobijene cijene. Na isti način je riješeno i u ZIP-u Brčko Distrikta BiH

Sud pristupa namirenju tražioca izvršenja odmah nakon donošenja rješenja o dosudi.

Ako se iz prodajne cijene stvari namiruje samo jedan tražilac izvršenja, sud će, bez održavanja ročišta, rješenjem odrediti da se iz iznosa dobijenog prodajom stvari i oduzetog novca namire redom: troškovi postupka, troškovi određeni u izvršnoj ispravi, kamate do dana unovčenja stvari i glavno potraživanje. Ako nakon podmirenja preostanu novčana sredstva, ona će se predati izvršeniku.

U slučaju da se namiruje više tražilaca izvršenja, odnosno ako se pored tražioca izvršenja namiruju i lica čija prava prestaju prodajom stvari, oni se namiruju redom po kome su stekli založno pravo ili drugo pravo koje prodajom prestaje, ako zakonom nije određen drukčiji red namirenja.

Tražioc i izvršenja istog reda koji se iz prodajne cijene ne mogu potpuno namiriti namiruju se srazmjerno iznosima svojih potraživanja.

U slučaju namirenja više tražilaca izvršenja, donosi se rješenje o namirenju nakon održanog ročišta. Na ročište za diobu cijene pozivaju se svi tražioc i izvršenja, izvršenik i eventualno druga lica čija prava prestaju prodajom stvari, te se raspravlja o namirenju tražioca izvršenja i drugih lica koja postavljaju zahtjev za namirenje. Lice koje se namiruje iz prodajne cijene može na ročištu za diobu drugom takvom licu osporiti postojanje potraživanja, njegovu visinu i red namirenja. Sud će lice koje je osporilo potraživanje uputiti da u određenom roku pokrene parnicu, osim ako lice koje osporava potraživanje to osporavanje potkrepljuje pravosnažnom presudom, javnom ili prema zakonu ovjerenom privatnom ispravom. U tom slučaju sud će o osporavanju odlučiti u izvršnom postupku. Međutim, ako lice koje je osporilo potraživanje učini vjerovratnim postojanje razloga za osporavanje, sud će zaključkom na parnicu uputiti lice čije je potraživanje osporeno, a donošenje rješenja o namirenju lica čije je potraživanje osporeno odgoditi do završetka parnice. Pri donošenju rješenja o namirenju sud će uzeti u obzir samo ona potraživanja za koja je rješenje o izvršenju postalo izvršno do dana donošenja rješenja o namirenju.

Iz prodajne cijene namiruju se tražioc i izvršenja na čiji je prijedlog određeno izvršenje, založni povjerioci i kad nisu prijavili svoja potraživanja i lica koja imaju pravo na naknadu za lične služnosti. I u ovom slučaju, ako nakon podmirenja preostanu novčana sredstva, ona će se predati izvršeniku.

Iz iznosa dobijenog prodajom namiruju se prvenstveno, i to redom: troškovi izvršnog postupka, potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja, potraživanja tražioca izvršenja po čijem je prijedlogu određeno izvršenje, potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju poslije tražioca izvršenja, naknada za lične služnosti koje se prodajom gase. Ako izvršenik pored glavnog potraživanja duguje i kamatu, ona se namiruje prije iznosa glavnog potraživanja.

Više lica unutar istog reda namiruju se po redu sticanja založnog prava i prava na namirenje tražilaca izvršenja koji su predložili izvršenje, odnosno po redu sticanja ličnih služnosti. Više potraživanja koja imaju isti red namirenja namiruju se srazmjerno svojoj visini ako iznos dobijen prodajom nije dovoljan za potpuno namirenje.

Protiv rješenja o namirenju nije dozvoljen prigovor, ali se može izjaviti žalba.

Ako nužnost održavanja ročišta za diobu nije propisana ovim zakonom, sud će rješenje o namirenju objaviti na oglasnoj tabli. Istekom trećeg dana od dana isticanja na oglasnoj tabli smatra se da je rješenje dostavljeno svim licima koja imaju pravo da se iz prodajne cijene namire.

Izvršenju rješenja o namirenju pristupiće se nakon što istekne rok za izjavu žalbe ovlašćenih lica. Ako žalba na rješenje o namirenju bude izjavljena u roku, dostaviće se strankama i ostalim učesnicima u postupku, a rješenje izvršiti ako tražilac izvršenja u roku od tri dana od prijema žalbe ne predloži odlaganje izvršenja do odluke drugostepenog suda po žalbi.

Prodajom pokretne stvari izvršenik gubi pravo posjeda pokretne stvari i dužan je da je preda kupcu odmah nakon dostave rješenja o dosudi, ako zakonom ili u sporazumu s kupcem nije drukčije određeno.

3. Izvršenje na osnovu Zakona o registrovanoj zalozi na pokretnim stvarima

Okvirni Zakon o zalozi („Službeni glasnik BiH”, broj 28/04) sadrži posebne odredbe o izvršenju prava iz ugovora kojim je zasnovano strano pravo u obliku zaloga.

Za postupak izvršenja iz ovog zakona nadležni su izvršni sudovi koji su nadležni za izvršenje prema zakonima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt).

Na pitanje izvršenja koja nisu uređena ovim zakonom na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona entiteta i Brčko Distrikta kojima se uređuje izvršni postupak, ukoliko nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Protiv rješenja izvršnog suda donesenog na osnovu povrede prava iz ugovora o zalogu nije dopušten pravni lijek, osim u slučajevima predviđenim u članu 27. stav 1. ovog zakona.

Podnošenje zahtjeva u skladu sa članom 27. stav 1. ovog zakona nema uticaja na izvršenje i jedino rješenje izdato od strane izvršnog suda u skladu sa članom 27. stav 2. ovog zakona ima uticaja na izvršenje.

Stranka koja smatra da je oštećena u postupku izvršenja, prema ovom zakonu, zaštitu svojih prava vrši tužbom u parničnom postupku. Pokretanje parničnog postupka nema uticaja na postupak izvršenja u skladu sa ovim zakonom.

Postupak izvršenja pokreće se na zahtjev založnog povjerioca nakon što založni dužnik povrijedi obaveze iz ugovora o zalogu. Izvršenje je moguće samo ukoliko založni povjerilac dostavi izvršnom sudu ugovor o zalogu i Potvrdu o registraciji. Navedena potvrda o registraciji je izvršni naslov.

U svom prijedlogu za izvršenje založni povjerilac mora predložiti jedno od sljedećeg:

- a) da sudski izvršilac oduzme obezbjeđenje u cilju njegove prodaje od strane založnog povjerioca; ili
- b) da sudski izvršilac oduzme i proda obezbjeđenje.

U slučaju povrede obaveze iz ugovora o zalogu od strane založnog dužnika, založni povjerilac može oduzeti obezbjeđenje lično i bez pomoći sudskog izvršioца, ali samo nakon što je

založni dužnik dao pismeni pristanak na to. Za valjanost ovog pristanka nije potrebna notarska obrada, odnosno ovjera, niti ovjera kod suda ili opštinske službe.

Kada založni povjerilac podnese izvršnom sudu prijedlog za izvršenje, sud mora izdati rješenje u roku od osam dana od dana podnošenja prijedloga. Ovo rješenje o izvršenju uputiće sudskog izvršioca da oduzme obezbjeđenje koje je opisano u ugovoru o zalogu i preda ga založnom povjeriocu ili od njega ovlašćenom licu u cilju prodaje obezbjeđenja.

Kada založni povjerilac podnese izvršnom sudu prijedlog za izvršenje, sud mora izdati rješenje u roku od osam dana od dana podnošenja prijedloga. Ovo rješenje o izvršenju uputiće sudskog izvršioca da oduzme i proda obezbjeđenje koje je opisano u ugovoru o zalogu.

Sudski izvršilac mora da oduzme obezbjeđenje u roku koji ne može biti duži od osam dana od dana donošenja rješenja, bez obzira na to da li je pravni lijek uložen. Sudski izvršilac mora dostaviti založnom dužniku rješenje o izvršenju u momentu oduzimanja obezbjeđenja i nije obavezan da da prethodno obavještenje o oduzimanju bilo kom licu, uključujući i založnog dužnika.

Sudski izvršilac je u cilju sticanja posjeda nad obezbjeđenjem ovlašćen ući u svaki prostor (zatvoren ili otvoren) gdje se ono nalazi.

Najkasnije u roku od osam dana od dana kada je stekao posjed nad obezbjeđenjem u skladu sa bilo kojom odredbom ovog člana, založni povjerilac mora dostaviti obavještenje o sticanju posjeda založnom dužniku, kao i svakom licu koje je navedeno kao založni povjerilac u svakoj registraciji koja se odnosi na isto obezbjeđenje, a koje je uneseno u bazu podataka registra zaloga prije dana davanja obavještenja.

Samo nakon oduzimanja obezbjeđenja, lice čija su prava uključena ili pogođena izvršenjem založnog prava može se obratiti izvršnom sudu (član 27. ovog zakona) sa zahtjevom da:

- a) obustavi izvršni postupak na osnovu činjenice da založni dužnik nije povrijedio obaveze iz ugovora o zalogu i naloži vraćanje obezbjeđenja založnom dužniku;
- b) privremeno ili trajno stavi van snage pravo založnog povjerioca da proda obezbjeđenje;
- c) založnom povjeriocu da uputstvo o bilo kom pitanju u vezi sa izvršenjem založnog prava i naloži da se ponaša u skladu s jednim ili više proceduralnih pravila određenih ovim zakonom;
- d) oslobodi neko lice poštivanja jednog ili više proceduralnih pravila određenih ovim zakonom, ukoliko je poštivanje tih pravila postalo nesvršishodno;
- e) produži bilo koji rok iz Glave V ovog zakona kojeg se založni povjerilac mora pridržavati;
- f) od nekog lica zahtijeva da nadoknadi drugom licu troškove koje je to lice pretrpjelo usljed pokretanja neosnovanog postupka pred sudom;
- g) ili izmijeni diobu novca dobijenog prodajom obezbjeđenja u odnosu na predloženu diobu navedenu u obavještenju iz člana 32. stav. 1. ovog zakona.

Izvršni sud izdaće traženo rješenje u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva lica čija su prava uključena ili pogođena izvršenjem založnog prava.

Kada je obezbjeđenje u vidu potraživanja, založni povjerilac ima pravo dati obavještenje dužniku iz potraživanja da izvrši plaćanje založnom povjeriocu. U tom slučaju dužnik potraživanja mora izvršiti plaćanja iznosa potraživanja založnom povjeriocu.

Najmanje 15 dana prije prodaje obezbjeđenja lice kojem je rješenjem o izvršenju određeno da proda obezbjeđenje mora dati obavještenje o prodaji založnom dužniku, svakom licu za koje zna da ima pravo na tom obezbjeđenju, kao i svakom licu koje je prije izdavanja obavještenja u valjanoj registraciji o prodaji označeno kao založni povjerilac.

Obavještenje o prodaji mora sadržavati opis obezbjeđenja, neplaćeni iznos obaveze obezbijedene zalogom, iznos pripadajućih troškova ili, ukoliko iznos troškova još nije poznat, njihovu realnu procjenu, obavještenje o pravu da se obezbjeđenje iskupi kako je određeno ovim zakonom, obavještenje da će obezbjeđenje biti prodato ukoliko ne bude bilo iskupljeno i datum, mjesto i vrijeme prodaje putem javne aukcije ili mjesta gdje će zatvorene ponude za tender biti dostavljene i datum nakon kojeg ponude za tender neće biti prihvaćene.

Obavještenje o prodaji nije potrebno u slučaju kada bi obezbjeđenje značajno izgubilo na vrijednosti ukoliko se odmah ne proda, kada su troškovi vezani za održavanje i uskladištenje obezbjeđenja nesrazmjerno visoki u odnosu na njegovu vrijednost, ili kada je izvršni sud odredio da obavještenje nije potrebno.

Obezbjeđenje može biti prodato kao cjelina ili u utrživim jedinicama na javnoj prodaji, uključujući aukciju ili zatvoreni tender, od strane sudskog izvršioca ili od strane od strane založnog povjerioca ili putem neposredne pogodbe od strane založnog povjerioca, ukoliko ugovor o zalogu predviđa neposrednu pogodbu kao način prodaje ili je ona određena od strane izvršnog suda.

Založni povjerilac, odnosno sudski izvršilac koji je prodao obezbjeđenje položiće iznos novca koji je preostao nakon odbitka troškova preuzimanja posjeda, održavanja i prodaje obezbjeđenja, na poseban depozitni račun otvoren u banci BiH u skladu s Pravilnikom o zalozima.

Novčani iznos koji predstavlja troškove preuzimanja posjeda, održavanja i prodaje obezbjeđenja biće bez odgađanja isplaćen licu koje je snosilo te troškove.

Savjestan kupac, koji u dobroj vjeri kupi stvar na prodaji i stekne posjed stvari, pribavlja svojину na stvari oslobođeno od bilo kakvih tereta, bez obzira da li je prodavac ispunio uslove uređene ovim zakonom.

U roku od osam dana od dana prodaje obezbjeđenja založni povjerilac ili sudski izvršilac mora založnom dužniku, svakom licu za koje zna da ima pravo na tom obezbjeđenju, kao i svakom licu koje je prije izdavanja obavještenja u valjanoj registraciji označeno kao založni povjerilac dati obavještenje koje sadrži iznos novca dobijen prodajom obezbjeđenja, kao i naziv i mjesto banke u koju je novac deponovan, iznos koji je utrošen na podmirenje troškova preuzimanja posjeda, održavanja i prodaje obezbjeđenja, način na koji će novac dobijen prodajom biti raspodijeljen i da će, ukoliko sudu ne bude podnesen zahtjev izmjene diobe novca dobijenog prodajom obezbjeđenja, u roku od 15 dana od dana davanja obavještenja, novac dobijen prodajom biti raspodijeljen onako kako je navedeno u obavještenju. Iznos novca dobijen prodajom obezbjeđenja mora se raspodijeliti u skladu sa odredbama ovog zakona koje uređuju prava prvenstva.

Ukoliko izvršni sud ne odredi drugačije, u skladu sa članom 27. stav 2. ovog zakona, založni povjerilac, koji novac dobijen prodajom obezbjeđenja ne raspodijeli na navedeni način (poštujući prava prvenstva) dužnik je svakog lica koje je uložilo zahtjev za izmjenu diobe novca dobijenog prodajom obezbjeđenja u odnosu na preloženu diobu navedenu u obavještenju iz člana 32. stav 1. ovog zakona i koje je pretrpjelo štetu izazvanu propuštanjem od strane založnog povjerioca.

U bilo koje vrijeme prije prodaje obezbjeđenja založni dužnik ili lice sa nižim pravom prvenstva mogu dovesti do prestanka zaloga ispunjenjem neizmirenog dijela obaveze koja je obezbijedena tim zalogom.

4. Izvršenje na novčanom potraživanju izvršenika

4.1 Mjesna nadležnost

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na novčanom potraživanju i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište izvršenika, a ako izvršenik nema prebivalište u FBiH/RS/BD, nadležan je sud na čijem se području nalazi izvršenikovo boravište.

Ako izvršenik nema u FBiH/RS/BD ni boraviše, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište izvršenikova dužnika, a ako ovaj nema prebivalište u FBiH/RS/BD, nadležan je sud na čijem se području nalazi boravište izvršenikova dužnika.

Navedena pravila o mjesnoj nadležnosti odnose se na prebivalište fizičkog lica i na odgovarajući se način primjenjuju i na sjedište pravnog lica.

Izuzetak od navedenih pravila je kod zakonskog izdržavanja, gdje tražilac izvršenja zakonskog izdržavanja može podnijeti prijedlog za izvršenje i sudu na čijem području ima prebivalište ili boraviše.

4.2 Izuzimanje od izvršenja i ograničenje izvršenja

Prema Zakonu o izvršnom postupku FBiH/RS, član 137., izuzeta su od izvršenja primanja izvršenika po osnovu zakonskog izdržavanja ukoliko se ne radi o potraživanjima iste vrste, a zakonom je propisano da predmet izvršenja ne mogu ni biti potraživanja po osnovu poreza, taksi i doprinosa propisanih zakonom.

Prema članu 123. Zakona o izvršnom postupku BD, izuzeta su od izvršenja:

- primanja po osnovu zakonskog izdržavanja,
- nadoknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i nadoknade štete za izgubljeno izdržavanje zbog smrti davaoca izdržavanja,
- primanja po osnovu nadoknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
- primanja po osnovu socijalne pomoći,
- primanja po osnovu privremene nezaposlenosti, primanja po osnovu dodatka na djecu,
- primanja po osnovu stipendije i pomoći učenicima i studentima,
- nadoknada za rad osuđenika, osim za potraživanja po osnovi zakonskog izdržavanja, te za potraživanja nadoknade štete prouzrokovane krivičnim djelom osuđenika.

Izuzeta potraživanja su apsolutno izuzeta bez obzira na vrstu tražiočevog potraživanja.

Zakon o izvršnom postupku je popisao ograničenje izvršenja na plati, nadoknadi umjesto plate, nadoknadi za skraćeno radno vrijeme i nadoknadi zbog umanjenja plate i penzije, primanja po osnovu nadoknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, primanja po osnovu dodatka na djecu, primanja po osnovu stipendije i pomoći

učenicima i studentima i nadoknada za rad osuđenika, pa se izvršenje na ovim novčanim primanjima izvršenika može sprovesti do iznosa od 1/2.

Navedena ograničenja na novčanim primanjima izvršenika primjenjuju se samo ako potraživanja ne prelaze iznos od 1.000,00 KM mjesečno. Na dijelu ovih potraživanja koji prelazi iznos 1.000,00 KM mjesečno izvršenje se može sprovesti do iznosa od 2/3 potraživanja.

Ovim pravilima štiti se izvršenik koji je fizičko lice. Propisano ograničenje izvršenja na potraživanju dužnika, koje inače može biti predmet izvršenja, utvrđeno je prema visini, vrsti i namjeni potraživanja koje je predmet izvršenja (izvršenikovo), odnosno potraživanja koje se namiruje (tražiočevo).

4.3 Izvršne radnje i vrste prenosa

Izvršenje na novčanom potraživanju sprovodi se zapljenom i prenosom, ako Zakonom o izvršnom postupku za pojedine slučajeve nije drugačije određeno.

Primjećujemo da se ovo izvršenje u praktičnom pravnom životu najviše sprovodi na plati izvršenika ili drugim stalnim novčanim primanjima izvršenika, tako da su ova specijalna pravila više razrađena i čine samostalnu cjelinu u zakonu.

Pljenidbom se u suštini nalaže izvršeniku u izvršnom postupku i njegovom dužniku da se uzdrže od svih akata kojim bi spriječili ili umanjili izgleda tražioca da se na tom potraživanju namiri. Izvršenikovom dužniku se zabranjuje da izvršeniku ispuni novčano potraživanje, a izvršeniku se zabranjuje da to potraživanje naplati ili da inače raspolaže njim i zalogom koji je dat za njegovo osiguranje.

Pljenidba je sprovedena danom dostave rješenja o izvršenju izvršenikovom dužniku, a tražilac izvršenja pljenidbom stiče založno pravo na izvršenikovom potraživanju.

Prvenstveni red založnih prava više tražilaca izvršenja određuje se prema danu prijema izvršnog prijedloga. Ako je izvršni prijedlog upućen poštom preporučenom pošiljkom, dan predaje pošti smatra se kao dan predaju sudu. Ako su izvršni prijedlozi više tražilaca izvršenja primljeni u sudu istog dana, založna prava imaju isti prvenstveni rad. Potraživanja s istim redom prvenstva namiruju se srazmjerno ako se ne mogu namiriti u cijelosti. Založno pravo stečeno na potraživanje po kojem teku kamate odnosi se i na kamate koje dospijevaju nakon pljenidbe.

Prenosom potraživanja tražilac se dovodi u poziciju da se na tom potraživanju namiri (prenos radi naplate, čl. 151. i 152. ZIP-a FBiH/RS, a član 140. BD) ili se samim prenosom namiruje (prenos umjesto isplate, član 157. ZIP-a FBiH/RS, a član 146. BD).

Zakonom utvrđena ovlašćenja tražioca da odredi vrstu prenosa ne mogu preći na druge subjekte. Zato sve dok ne odredi vrstu prenosa ne može se uzeti da je tražilac stavio prijedlog radi prenosa potraživanja. Zaplijenjeno potraživanje prenosi se na tražioca izvršenja u skladu sa njegovim prijedlogom radi naplate ili umjesto isplate.

Pljenidba i prenos novčanog potraživanja mogu se odrediti i sprovesti samo u iznosu koji je potreban za namirenje potraživanja tražioca izvršenja, osim ako je u pitanju nedjeljivo potraživanje. Ako više tražilaca izvršenja traži izvršenje na istom potraživanju koje je

djeljivo, pljenidba i prenos određuju se u odgovarajućim iznosima, posebno u korist svakog tražioca izvršenja.

Kada je riječ o pljenidbi novčanog potraživanja zasnovanog na vrijednosnom papiru, ona se obavlja oduzimanjem papira od izvršenika i njegovom predajom sudu, a pravne radnje potrebne za očuvanje ili ostvarivanje prava iz vrijednosnog papira obavlja u izvršenikovo ime sudski izvršilac na osnovu zaključka suda (član 142. ZIP-a FBiH/R.S, a član 128. BD).

Pravne radnje potrebne za očuvanje ili vršenje prava iz hartije (akcept, avaliranje, protest, davanje podataka za registar hartija i drugo), po zaključku suda vrši sudski izvršilac u ime izvršenika. Sud je ex lege ovlašćen da preduzima navedene pravne radnje povodom hartija od vrijednosti i ne treba tome pridavati značaj što sudski izvršilac radnje preduzima u ime izvršenika jer, štaviše, radnje se vrše za račun tražioca izvršenja. Hartija od vrijednosti (vrijednosni papir) je pismena isprava kojom se njen izdavalac obavezuje da ispuni obavezu upisanu na toj ispravi njenom zakonitom imaocu (vidjeti odredbe čl. 234-261. Zakona o obligacionim odnosima). Ne smije izmaći pažnji da se po pravilima obligacionog prava založno pravo povjerioca odnosi na potraživanje iz hartije od vrijednosti (vidjeti član 990. ZOO), mada se ne može isključiti založno pravo na hartiji po pravilima izvršnog postupka za sprovođenje izvršenja na pokretnim stvarima.

Ako je potraživanje osigurano založnim pravom upisanim u javni registar, pljenidba se sprovodi upisom u taj registar, koji se obavlja po službenoj dužnosti uz naznaku da je pljenidba, na osnovu koje je na potraživanju stečeno založno pravo, određena radi namirenja potraživanja tražioca izvršenja (član 145. ZIP-a FBiH/RS).

Ako ima više tražilaca izvršenja, prvenstveni red njihovih potraživanja određuje se prema vremenu upisa u registar. Npr. novčano potraživanje dužnika koje je predmet izvršenja može biti obezbijedeno založnim pravom upisanim u zemljišne ili druge javne knjige u kojima se vode prava na nepokretnostima. Takvo založno pravo dužnika kao stvarno pravo, snagom pravila o publicitetu upisa u zemljišne ili druge javne knjige djeluje prema svim trećim licima.

Zabrana potraživanja obezbijedenog hipotekom i sticanje hipotekarnih prava ostvaruju se upisom rješenja o zabrani potraživanja u zemljišne knjige. Po prijedlogu sud donosi rješenje o zabrani i odmah, po službenoj dužnosti, naređuje uknjiženje nathipoteke u korist izvršnog povjerioca - tražioca izvršenja. Nathipotekom povjerilac - tražilac izvršenja stiče pravo da se po prenosu potraživanja naplati prije dužnika - izvršenika kao hipotekarnog povjerioca i po njegovom rangu naspram drugih hipotekarnih povjerilaca, a dužnikov dužnik obavezu da potraživanje plati povjeriocu - tražiocu izvršenja kao titularu nathipoteke. Ovim je povjerilac obezbijeden da dužnik ne naplati potraživanje od svog dužnika i povjerilac stiče položaj i rang nathipotekarnog povjerioca koji ima i dužnik naspram hipotekarnog dužnika i drugih hipotekarnih povjerilaca.

4.4 Izvršenje na plati i drugim stalnim novčanim primanjima

Plata i druga stalna novčana primanja izvršenika po svojoj prirodi dozvoljavaju jednostavniju pravnu tehniku ostvarivanja novčanog potraživanja povjerioca, koje ipak obezbjeđuje efikasno i pouzdano namirenje. Ali ne samo to. Takva potraživanja su u sadašnjim uslovima života najbrojniji vid novčanih potraživanja pojedinaca, pa mnogo puta i jedini. Zato se ova potraživanja redovno pojavljuju kao predmet izvršenja u namirenju novčanog i nekih drugih potraživanja tražilaca izvršenja.

Sve to opredjeljuje, pored primjene opštih odredbi izvršenja na novčanom potraživanju izvršenika, i posebnu normativu u sprovođenju izvršenja na plati i drugim stalnim novčanim primanjima izvršenika.

Rješenjem o izvršenju na plati određuje se pljenidba određenog dijela plate i nalaže se poslodavcu koji izvršeniku isplaćuje platu da novčani iznos za koji je određeno izvršenje isplati, odnosno isplaćuje tražiocu izvršenja nakon izvršnosti rješenja o izvršenju, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Zapljenjuju se dijelovi plate po osnovu rada i povećanja te plate koja nastanu poslije dostavljanja izvršeniku rješenja o izvršenju.

Poslodavac nema pravo prigovora i žalbe protiv rješenja.

Dejstva pljenidbe su prema onom ko isplaćuje platu da taj dio plate ne isplati ili ne isplaćuje izvršeniku ili drugom licu, a izvršeniku da u ovom dijelu na primi isplatu plate i da tim dijelom ne raspolaže. Tražilac izvršenja stiče založno pravo na zabranjenom dijelu plate u trenutku kada se ostvari pravo izvršenika na platu (zabrana i založno pravo nastaju permanentno).

Red prvenstva više založnih povjerilaca - tražilaca izvršenja koji konkurišu radi namirenja na istom novčanom potraživanju određen je prema danu prijema prijedloga za izvršenje u sudu, odnosno pošti. Prijedlozi radi izvršenja više povjerilaca na istom predmetu, koji su primljeni jednog dana zasnivaju istorodno založno pravo, ako se ne mogu namiriti u cjelini, namiruju se srazmjerno. Takav red založnih prava i prvenstva u naplati dovodi u pitanje namirenje drugih povjerilaca. To onda ako je potraživanje koje se namiruje po pravu prvenstva trajnije, a dužnikova plata nije dovoljna da se namire sva potraživanja (to su obično potraživanja iz izdržavanja, stambeni krediti i dr.). I pored toga se u izvršnom postupku ostaje pri ovom redu prvenstva. Ipak, izuzetak je ovdje učinjen za dva privilegovana potraživanja: iz zakonskog izdržavanja i pravo na rentu za izgubljeno izdržavanje zbog smrti davaoca izdržavanja (član 160. ZIP-a FBiH/RS, a član 149. BD). Ta potraživanja su u namirenju trajnija i iste važnosti kao i druga takva potraživanja, pa je stoga nepravično samo jednim od njih obezbijediti prednost u naplati po redu prvenstva ako plata ili drugo stalno primanje izvršenika nisu dovoljni da se namire sva ovakva potraživanja. Zato je u zakonu propisano da se za potraživanje više tražilaca izvršenja iz osnova zakonskog izdržavanja ili naknade - rente za izgubljeno izdržavanje usljed smrti davaoca izdržavanja, ako zbir njihovih potraživanja prelazi dio plate koji je predmet izvršenja, izvršenje određuje i sprovodi u korist svakog od tih povjerilaca srazmjerno visini potraživanja (član 160. ZIP-a FBiH/RS, a član 149. BD).

Na isti način se postupa ako se po započetom izvršenju podese novi prijedlog za izvršenje radi namirenja ovakvog potraživanja, a dozvoljeni dio plate nije dovoljan za potpuno namirenje svih tražilaca. Sud će tada izmijeniti prethodno rješenje o izvršenju i novim rješenjem odrediti srazmjerno namirenje potraživanja za svakog pojedinog tražioca izvršenja.

Sprovođenje izvršenja započinje danom dostavljanja rješenja o izvršenju subjektu isplate – poslodavcu.

Odredbe o mjestu isplate sadržane su u članu 161. ZIP-a FBiH/RS, a u članu 150. BD, prema kojim se potraživanja na koja nije propisano bezgotovinsko plaćanje naplaćuju neposredno na blagajni na kojoj se izvršeniku isplaćuje plata, a tražilac može zahtijevati da mu se obustavljeni iznos isplaćuje poštom ili na računu kod banke uz odbijanje troškova doznake. Rješenje o izvršenju adresovano je na subjekta isplate plate - poslodavca. Međutim, ako je

izvršeniku radni odnos prestao, tada rješenje o izvršenju djeluje i prema drugom poslodavcu kod kojeg dužnik stupa na rad, i to od dana kad je tom poslodavcu dostavljeno rješenje o izvršenju (član 162. ZIP-a FBiH/RS, a član 151. BD). Prijašnji poslodavac izvršenika dužan je bez odgađanja, preporučenom pošiljkom s povratnicom dostaviti rješenje o izvršenju novom poslodavcu i o tome obavijestiti sud. Dužan je obavijestiti sud o prestanku rada izvršenika bez odlaganja, te obavijestiti sud i ako mu novi poslodavac izvršenika nije poznat. U tom slučaju sud će obavijestiti tražioca izvršenja određujući mu rok radi pribavljanja podataka o novom poslodavcu izvršenika, te ako tražilac izvršenja ne obavijesti sud o novom poslodavcu u roku koji mu je određen, sud će obustaviti izvršenje.

Prema odredbama Zakona o izvršnom postupku (član 163. ZIP-a FBiH/RS, a član 152. BD), tražilac izvršenja može u izvršnom postupku da postigne obeštećenje ako usljed propusta poslodavca - subjekta isplate plate ma i dijelom nije namireno njegovo potraživanje. Tražilac izvršenja je shodno navedenoj zakonskoj odredbi ovlašćen da predloži naplatu ovih iznosa na teret poslodavca, predloži da sud u izvršnom postupku donese rješenje i naloži poslodavcu da mu isplati sve rate koje je propustio da isplati obustavom prema rješenju o izvršenju.

U izvršenje na novčanom potraživanju izvršenika prema odredbi člana 164. ZIP-a FBiH/RS, a člana 153. BD, potpada i vid izvršenja - zapljena po pristanku dužnika. Dužnik može ovjerenom ispravom dati pristanak da se radi naplate potraživanja povjerioca zaplijeni dio njegove plate i da se isplati direktno povjeriocu i da takva isprava ima dejstvo rješenja o izvršenju, te da navedenu ispravu sa dejstvima dostave rješenja o izvršenju poslodavcu dostavlja povjerilac preporučenom pošiljkom sa povratnicom. Npr. ovdje je najznačajnija naplata potraživanja nastalih iz potrošačkih kredita, koje građanima odobravaju banke ili druge organizacije na to ovlašćene.

4.5 Izvršenje na potraživanju po računu kod banke

Izvršenje radi ostvarenja novčanog potraživanja prema izvršeniku može se sprovesti na svim sredstvima na njegovim računima kod banke, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Rješenjem o izvršenju na novčanim sredstvima koja se vode na transakcionom računu izvršenika nalaže se banci da novčani iznos za koji je izvršenje određeno prenese s transakcionog računa izvršenika na transakcioni račun tražioca izvršenja, a za potraživanja za koja nije propisana naplata preko žiro računa da isplati taj iznos u gotovu ili sa štednih ili deviznih uloga kod banke.

Sud rješenjem o izvršenju obavezuje banku da dostavi izvještaj o svim promjenama na računu izvršenika ako sredstava na računu nema ili su ona nedovoljna za namirenje potraživanja određenih rješenjem o izvršenju. Izvještaj obuhvata promjene od 30 dana.

Svi ugovori o štednom ulogu i svakom drugom depozitu se raskidaju po sili zakona danom izvršnosti rješenja o izvršenju, a po namirenju potraživanja primijeniće se ugovorne odredbe o raskidu ovih ugovora.

Banka naplatu obavlja redom, prema vremenu dostave rješenja o izvršenju ako zakonom nije drugačije određeno. Vodi posebnu evidenciju redosljeda rješenja o izvršenju po danu i vremenu dostave, evidenciju rješenja o izvršenju kojim su naložena buduća povremena plaćanja i izdaje tražiocu izvršenja na njegov zahtjev potvrdu o mjestu njegovog potraživanja u tom redosljedu.

Zakon propisuje i postupanje banke u slučaju kad nema sredstava na računu naznačenom u rješenju o izvršenju. Tada će banka: izvršiti prenos sa drugih izvršenikovih računa, držati rješenje o izvršenju u posebnoj evidenciji i po njemu obavljati prenos kad sredstva pristignu na račun i obavijestiti sud bez odlaganja o tome da nema sredstava na računu.

Ako banka smatra da postoje zakonske ili druge smetnje za izvršenje, zadržaće rješenje o izvršenju, izvršiće pljenidbu sredstava izvršenika i o smetnjama obavijestiti sud. Ako se radi o smetnjama trajnije prirode, sud će obustaviti postupak, a u slučaju drugih razloga obavijestiće tražioca izvršenja i banku o daljem postupanju.

U slučaju izvršenja prema solidarnom izvršeniku (član 171. ZIP-a FBiH/RS, a član 183. BD) sud će na prijedlog tražioca izvršenja protiv njih donijeti jedno rješenje o izvršenju kojim se vrši pljenidba računa u iznosima određenim rješenjem o izvršenju, a tražilac izvršenja može odrediti redoslijed naplate od pojedinih izvršenika. Ta naplata vrši se onim redom kojim su navedeni u prijedlogu, tako da banka koja nema dovoljno sredstava na računima izvršenika dostavlja rješenje o izvršenju na sprovođenje banci navedenog izvršenika uz izvještaj o do tada sprovedenom izvršenju, o čemu izvještava sud bez odlaganja. Ukoliko izvršenik ima novčana sredstva na više računa kod jedne ili više banka, shodno se primjenjuju odredbe o izvršenju prema solidarnom izvršeniku. Ako se radi o izvršenju nad sredstvima na deviznom računu, tada se sredstva sa deviznog računa preračunavaju u ta sredstva po kursu koji se obavlja na zahtjev izvršenika, a isplata se obavlja po pravilima o isplatama sa računa koji se vodi u tim sredstvima.

Izvršenje radi naplate potraživanja u stranoj valuti sprovodi se tako da se banci kod koje se vodi devizni račun izvršenika rješenjem nalaže da prenese odgovarajući iznos u stranoj valuti sa računa izvršenika na račun tražioca izvršenja ili da isplatu u stranoj valuti izvrši na neki drugi način, kao i da tražilac izvršenja može zahtijevati da se izvršenje odredi i sprovede na drugim računima i predmetima izvršenika kao izvršenje radi naplate novčanog potraživanja regulisano Zakonom o izvršnom postupku, odredbama čl. 65 - 135. FBiH/RS, a čl. 59 - 122. BD), u iznosu koji je potreban da bi se kupila dužna devizna sredstva.

Ako je izvršenje određeno na drugim predmetima izvršenika, pojedine radnje, u zavisnosti od toga da li se sprovode na pokretnim ili nepokretnim stvarima, mogu biti povjerene sudskom izvršiocu i izvršne radnje sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima (ili nepokretnostima).

U zakonu o izvršnom postupku posebno je naglašena odgovornost banke jer je ona subjekat koji drži sredstva na transakcionim računima svojih klijenata - izvršenika, pa se po odredbi člana 175. ZIP-a FBiH/RS, a člana 157. BD, propisuje i njena odgovornost za štetu prouzrokovanu tražiocu izvršenja ako ne postupi u skladu sa rješenjem o izvršenju.

5. Izvršenje na potraživanju da se prodaju ili isporuče pokretne stvari ili da se preda nepokretnost

Za odlučivanje o izvršnom prijedlogu na izvršenikovom potraživanju da mu se preda određena pokretna ili nepokretna stvar ili da mu se isporuči određena količina pokretnih stvari i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području nalaze te stvari.

Izvršenje na izvršenikovom potraživanju da se predaju ili isporuče pokretne stvari ili da se preda nepokretnost sprovodi se zapljenom tog potraživanja, njegovim prenosom na tražioca izvršenja i prodajom stvari.

Prenos zaplijenjenog izvršenikovog potraživanja ima djelovanje prenosa novčanog potraživanja radi naplate. Ako izvršenikovo potraživanje još nije dospjelo, sud će naložiti izvršenikovom dužniku predaju stvari nakon dospijeca. Protiv izvršenikovog dužnika koji nije voljan da preda stvari tražilac izvršenja može tužbom tražiti predaju, ako o obavezi predaje nema izvršnu ispravu.

Isto kao što se izvršenje radi namirenja novčanog potraživanja povjerioca sprovodi na gotovinskim novčanim sredstvima izvršenika ili na njegovom potraživanju na određenu novčanu svotu, tako se sprovodi i izvršenje na stvarima izvršenika ili na njegovom potraživanju na stvari koje ima prema trećem licu. Odredbama čl. 177 - 186. ZIP-a FBiH/RS, a čl. 160 - 167. BD) normirano je izvršenje na potraživanju izvršenika na predaju stvari prema trećem licu, radi njihove prodaje i namirenja novčanog potraživanja tražioca (zato ovaj način izvršenja spada u pomoćno izvršenje). Druga je pravna situacija kada se traži isporuka stvari radi ostvarenja povjeriočevih svojinskih obligacionih (državinskih) prava na tim sredstvima (ne radi prodaje i namirenja novčanog potraživanja).

Potraživanje izvršnog dužnika može glasiti bilo na predaju određene pokretne stvari ili jedne količine pokretnih stvari (stvari određene po rodu), bilo na predaju nepokretne stvari. Za izvršenje na potraživanju izvršenika na predaju ili isporuku stvari bitno je da bar postoji pretenzija da izvršenik postane sopstvenik te stvari ili da je on već titular tog prava. Ako izvršenikovo potraživanje prema trećem ne vodi sticanju prava svojine ili vindikaciji, odnosno vraćanju stvari koja je već u njegovoj svojini, onda se ovim putem ne može tražiti izvršenje. Cilj ovog izvršenja je da izvršenik stekne svojinu ili da se uspostavi njegova svojina, da bi se stvar prodala i iz postignutih sredstava namirio tražilac. To se ne može postići ako izvršenik nema pravno ovlašćenje na sticanje svojine ili ako nije sopstvenik stvari koja je u svojini izvršenika (nema smisla da se ovim putem prenosi izvršenikovo potraživanje na stvar nad kojom on ne stiče ili nema pravo svojine).

Pravila o izvršenju na potraživanju dužnika da se predaju ili isporuče pokretne stvari ili da se preda nepokretnost čine jednu kombinaciju pravila o izvršenju na novčanom potraživanju dužnika i pravila o izvršenju na pokretnim i nepokretnim stvarima radi namirenja novčanog potraživanja povjerioca, uz intervenciju odredbi specifičnih za ovo izvršenje. Pravila čl. 177 - 186. ZIP-a FBiH/RS, a čl. 160 - 167. BD, zajednička su (opšta) za izvršenje ovim sredstvom izvršenja.

Izvršenje na potraživanju dužnika da se predaju ili isporuče pokretne stvari ili da se preda nepokretnost ostvaruje se u tri faze:

- zapljenom tog potraživanja,
- njegovim prenosom na tražioca izvršenja i
- prodajom stvari.

Na zapljenu i prenos primjenjuju se pravila o izvršenju na novčanom potraživanju dužnika (odredbe čl. 140. - 157. ZIP-a FBiH/RS, a čl. 126 - 146. BD). Pljenidba i prenos novčanog potraživanja mogu se odrediti i sprovesti samo u iznosu koji je potreban za namirenje potraživanja tražioca izvršenja.

Kod pokretnih stvari pljenidba se sprovodi dostavom izvršenikovom dužniku rješenja o izvršenju kojim se izvršenikovom dužniku nalaže da pokretne stvari na koje se to potraživanje

odnosi sam čuva, ako na to pristane, odnosno preda službenom licu ili drugom licu na čuvanje. Rješenje o prenosu potraživanja na stvarima, za razliku od prenosa novčanog potraživanja kod kojeg se potraživanje prenosi na povjerioca da traži naplatu, ovdje sadrži nalog dužnikovom dužniku da stvari preda službenom licu, povjeriocu ili nekom trećem (član 183. ZIP-a FBiH/RS, a član 164. BD).

U ovom dijelu dolazi postupanje i rad sudskog izvršioce po ovlaštenju suda i navedene izvršne radnje sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Sudski izvršilac će, po zaključku suda, popisati pokretne stvari koje su predmet pljenidbe. Istovremeno s pljenidbenim popisom obaviće i procjenu vrijednosti pokretnih stvari, ako sud nije odredio da je obavi sudski procjenilac ili posebni vještak. O pljenidbenom popisu i procjeni sudski izvršilac sastavlja zapisnik, u kojem uz ostalo pojedinačno naznačava zaplijenjene stvari s njihovom procjenom vrijednosti i unosi izjave stranaka i učesnika u postupku. Na popisanim stvarima će se na odgovarajući način naznačiti da su zaplijenjene.

Popisane stvari sudski izvršilac će ostaviti na čuvanje izvršenikovom dužniku ako on na to pristane. Ovu izjavu izvršenikovog dužnika sudski izvršilac unosi u zapisnik. Ako izvršenikov dužnik ne pristane na čuvanje stvari, sudski izvršilac će stvari, ako su veće vrijednosti ili ako su pogodne za čuvanje u sudskom depozitu, predati u sudski depozit (npr. srebro, zlato...).

Ako stvari nisu pogodne za čuvanje u sudskom depozitu, s obzirom da sudovi ne raspolažu prostorima za čuvanje istih, sudski izvršilac će pokretne stvari predati na čuvanje trećem licu predloženom od strane tražioca izvršenja ili tražiocu izvršenja. Zato, i kad je zaključkom suda naloženo da se stvari predaju tražiocu izvršenja ili nekom trećem, to nije smetnja sudu da dužnikov dužnik preda stvari službenom licu (sudskom izvršiocu) uz zapisnik o popisu neposredno ili uz njegovo prisustvo, a nakon toga da sudski izvršilac uz neposredno sačinjavanje zapisnika predaju tih stvari izvrši tražiocu izvršenja ili trećem licu. To je česta situacija koja se pojavljuje u sprovođenju ovog izvršenja na terenu u radu sudskog izvršioce, a razlog istog je što predajom ili isporukom pokretne stvari dužnikov dužnik izvršava svoju obavezu iz pravnog odnosa sa dužnikom - izvršenikom, pa se osjeća sigurnijim da svoju obavezu ispuni predajom na navedeni način. Rizik od uništenja ili oštećenja stvari, osim ako je uništenje ili oštećenje posljedica više sile, nezavisno od toga kome je stvar predana ili isporučena, snosi tražilac izvršenja.

Sudski izvršilac će u zapisnik unijeti i zabranu raspolaganja popisanim stvarima svim licima koja posjeduju ili imaju kontrolu nad popisanim stvarima i zabranu da njima raspolažu bez sudskog naloga.

Po završetku navedenih radnji, sudski izvršilac će pozvati stranke i treća lica da potpišu zapisnik. Ako neko od učesnika odbije da potpiše zapisnik, sudski izvršilac će to naznačiti u zapisniku i naznačiti razloge odbijanja ako ih je neko od učesnika koji odbija isti potpisati naveo. Prodaja pokretnih stvari ostavljenih na čuvanje izvršenikovom dužniku ili predatih na čuvanje trećem licu, odnosno predatih na čuvanje u sudski depozit, te namirenje tražioca izvršenja obavljaju se prema odredbama Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima (odredbe čl. 129 - 135. ZIP-a FBiH/RS, a čl. 116 - 122. Brčko BD), pa će sudski izvršilac u izvršenju izvršnih radnji datih u zaključku suda postupati u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku koje se odnose na izvršenje na pokretnim stvarima, a te izvršne radnje i postupanje sudskog izvršioce u sprovođenju istih su objašnjene u poglavlju izvršenja na pokretnim stvarima.

Kod nepokretnosti pljenidba se sprovodi dostavom izvršenikovom dužniku rješenja o izvršenju, kojim se izvršenikovom dužniku nalaže da nepokretnosti na koje se to potraživanje odnosi preda tražiocu izvršenja.

Rješenje o prenosu potraživanja na stvarima, za razliku od prenosa novčanog potraživanja kod kojeg se potraživanje prenosi na povjerioca da traži naplatu, ovdje sadrži nalog dužnikovom dužniku da nepokretnost preda tražiocu izvršenja (član 183. ZIP-a FBiH/RS, a član 166. BD). Dužnikov dužnik je obavezan da preda nepokretnost, a ako nije voljan da to učini, tražiocu stoji na raspolaganju tužba radi predaje ili ako već postoji izvršna isprava o toj obavezi dužnikovog dužnika, prijedlog radi izvršenja predajom nepokretnosti. Potraživanje se može prenijeti na tražioca samo radi naplate.

U zakonu nije propisano da se naloži predaja nepokretnosti službenom licu ili drugom licu. Predaja nepokretnosti kao izvršna radnja sadržana je u rješenju kojim se određuje prenos izvršenikoveg potraživanja. Ako dužnikov dužnik nakon uručenja rješenja na poziv sudskog izvršioca ne izvrši dobrovoljno predaju iste, sudski izvršilac će to konstatovati sačinjavanjem zapisnika ili službene zabilješke, te isto dostaviti uredujućem sudiji.

Po zaključku suda, koji će uslijediti samo ako nije bilo dobrovoljne predaje prilikom uručenja rješenja, sudski izvršilac će sprovesti izvršnu radnju naloženu u zaključku - predaja nekretnine tražiocu izvršenja po pravilima Zakona o izvršnom postupku koji regulišu izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretne stvari.

O navedenoj izvršnoj radnji sudski izvršilac sačinjava zapisnik, jer treba naglasiti da ova primopredaja nije u svemu privatna stvar stranaka. Ako ko od učesnika odbije da potpiše zapisnik, sudski izvršilac će to naznačiti u zapisniku i naznačiti razloge odbijanja ako ih je ko od učesnika koji odbija da potpiše naveo.

Tražilac izvršenja nakon predaje upravlja nekretninom u ime i za račun izvršenika do dana prodaje. Plodove ubira tražilac i o tome podnosi račun sudu, a vrijednost plodova upotrijebiće se za namirenje tražiočevog potraživanja. Tražilac izvršenja može radi namirenja svog potraživanja u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana kad mu je nepokretnost predata predložiti sudu prodaju te nepokretnosti. Ako tražilac izvršenja ne predloži blagovremeno prodaju, sud će obustaviti izvršenje i ukinuti sve sprovedene izvršne radnje. Ako prijedlog bude blagovremeno podnesen sudu, nepokretnost se prodaje i tražilac izvršenja namiruje, prema odredbama Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na nepokretnostima.

6. Izvršenje na dionici i ostalim registrovanim vrijednosnim papirima, te na članskom udjelu u pravnom licu

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na dionici i ostalim registrovanim vrijednosnim papirima, te osnivačkom ili drugom udjelu u pravnom licu i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište, odnosno sjedište izvršenika kao vlasnika dionice ili udjela. U slučaju da izvršenik nema prebivalište, odnosno boravište ili sjedište na području BiH, mjesno je nadležan sud prema mjestu sjedišta emitenta vrijednosnih papira, odnosno sjedišta pravnog lica u kojem izvršenik ima udio.

Ako drugi dioničari imaju pravo preče kupovine zasnovano na zakonu, ugovoru ili pravilima pravnog lica, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe člana 83. Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS, a člana 76. BD.

6.1 Izvršenje na dionici i ostalim registrovanim vrijednosnim papirima

Na dionici se izvršenje sprovodi pljenidbom dionice, njezinom procjenom i prodajom, te namirenjem tražioca izvršenja. Izuzetno, dionica se, na prijedlog tražioca izvršenja, a uz saglasnost izvršenika može prenijeti na tražioca izvršenja u nominalnoj vrijednosti umjesto isplate. Navedene izvršne radnje sprovode se i kad je ugovorom ili pravilima pravnog lica ograničeno ili zabranjeno raspolaganje dionicama.

Pljenidba dionice obavlja se dostavom rješenja o izvršenju Registru vrijednosnih papira, kada tražilac izvršenja stiče založno pravo na dionici, a dostavlja se istovremeno depozitaru i emitentu dionice. Od strane Registra upisuje se u registar založno pravo u korist tražioca izvršenja, a o smetnjama za zasnivanje založnog prava Registar obavještava sud bez odlaganja.

Izvršeniku se zabranjuje raspolaganje zaplijenjenom dionicom, a Registar nakon upisa pljenidbe ne smije obavljati u registru bilo koji upis na osnovu raspolaganja izvršenika u odnosu na zaplijenjene dionice. Dionice koje se prema zakonu i propisima za vrijednosne papire obavezno uvrštavaju u promet na berzi i drugim uređenim javnim tržištima prodaju se u skladu sa Zakonom o vrijednosnim papirima, uz posredovanje brokera kojeg sud odabere nakon izvršnosti rješenja o izvršenju. Namirenje lica u postupku izvršenja obavlja se uz odgovarajuću primjenu odredbi Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima.

Dionice koje se prema zakonu i propisima komisije za vrijednosne papire obavezno ne uvrštavaju u promet na berzi i drugim uređenim javnim tržištima prodaju se na javnom nadmetanju ili neposrednom pogodbom. Ako se dionice prodaju na javnom nadmetanju ili neposrednom pogodbom, procjena, utvrđivanje prodajne cijene i prodaja dionica, te namirenje tražioca izvršenja obavljaju se uz odgovarajuću primjenu odredbi Zakona o izvršnom postupku o izvršenju nad pokretnim stvarima.

Neposrednom pogodbom dionice prodaje sudski izvršilac ili lice ovlašćeno za prodaju dionica kojem je sud povjerio prodaju. Sudski izvršilac ili lice ovlašćeno za prodaju dionica sklapaju ugovor o prodaji dionica u ime izvršenika na osnovu zaključka suda koji ih na to ovlašćuje. Izvršne radnje - prodaja dionica neposrednom pogodbom sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima, a izvršnu radnju zaključenja ugovora u skladu sa odredbama člana 190. navedenog zakona FBiH/RS, a člana 170. BD. Namirenje tražioca izvršenja obavlja se uz odgovarajuću primjenu odredbi glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima.

6.2 Izvršenje na članskom udjelu u pravnom licu

Na udjelu u pravnom licu izvršenje se sprovodi pljenidbom udjela, njegovom procjenom, te namirenjem tražioca izvršenja. Ove izvršne radnje se sprovode i kad je ugovorom ili pravilima pravnog lica ograničeno ili zabranjeno raspolaganje udjelima.

Zapljena osnivačkog ili drugog udjela vrši se dostavljanjem rješenja o izvršenju registarskom sudu, odnosno drugom nadležnom registarskom organu radi zabilježbe založnog prava. Ako drugi suosnivači ili sunosioci udjela imaju pravo preče kupovine zasnovano na zakonu, ugovoru ili pravilima pravnog lica, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe člana 83. Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS, a člana 76. BD. Zabilježbom, tražilac izvršenja stiče založno pravo da svoje potraživanje namiri iz osnivačkog uloga izvršenika. O smetanju za zasnivanje založnog prava Registar obavještava sud bez odlaganja. U rješenju o izvršenju

izvršeniku zabranjuje se raspolaganje zaplijenjenim udjelom, a Registar nakon upisa pljenidbe ne smije obavljati u registru bilo koji upis na osnovu raspolaganja izvršenika u odnosu na zaplijenjeni ulog. Lice koje bi nakon te zabilježbe izvršenja, protivno navedenom, steklo određena prava nad udjelom, dužno je trpjeti prvenstveno ostvarenje prava na namirenje tražioca izvršenja stečenog tom zabilježbom. Dakle, jasno se uočava da se istovremeno s pljenidbom ne vrši i procjena vrijednosti udjela.

Utvrđivanju vrijednosti udjela - procjeni sud će pristupiti nakon što rješenje o izvršenju postane izvršno, ali i prije toga ako tražilac izvršenja to predloži, unaprijed osigura za to potrebna sredstva i izjavi da će snositi troškove utvrđivanja vrijednosti i u slučaju da izvršenje bude obustavljeno.

Procjenu rijetko obavlja sudski izvršilac, samo ako sud nije odredio da je obavi sudski procjenilac ili poseban vještak.

U praksi se vrijednost udjela utvrđuje na osnovu procjene vještaka i drugih činjenica u visini tržišne cijene na dan procjene, a u stvarnom životu ne nalaze se podaci iz sudske prakse da je procjena od strane suda povjerena sudskom izvršiocu kod ovog predmeta izvršenja. Kako se na ovo izvršenje primjenjuju odredbe Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima, ispravno je tumačenje da suvlasnički udio u društvu može biti samostalan predmet izvršenja u pogledu kojeg se na odgovarajući način primjenjuju pravila ovog zakona o izvršenju na pokretnim stvarima, pa stoga ne bi bilo mjesta primjeni odredbe člana 69. stav 4. Zakona o izvršnom postupku FBiH/RS (ovu odredbu ne sadrži ZIP BD).

Nakon sprovođenja postupka za utvrđivanje vrijednosti udjela sud donosi zaključak o prodaji kojim se utvrđuje vrijednost udjela, određuju način i uslovi prodaje - neposredna pogodba ili javno nadmetanje, te vrijeme i mjesto prodaje.

Neposrednom pogodbom članski udio prodaje sudski izvršilac kojem je sud zaključkom povjerio prodaju. Sudski izvršilac zaključuje ugovor o prodaji članskog udjela u ime izvršenika na osnovu zaključka suda koji ga na to ovlašćuje. Izvršne radnje - prodaja članskog udjela neposrednom pogodbom sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima, a izvršnu radnju zaključenja ugovora sprovodi u skladu sa odredbama člana 190., a u vezi sa članom 191. navedenog Zakona FBiH/RS, a čl. 171. i 172. ZIP BD. Namirenje tražioca izvršenja obavlja se uz odgovarajuću primjenu odredbi glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima.

7. Izvršenje nad drugim imovinskim pravima

Izvršenje na patentu, tehničkom unapređenju, plodouživanju i nekom sličnom izvršenikovom pravu sprovodi se pljenidbom tog prava te njegovim unovčenjem u skladu s odredbama Zakona o izvršnom postupku o izvršenju o prodaji pokretnih stvari.

Način sprovođenja izvršenja na patentu, tehničkom unapređenju i drugim sličnim pravima odvija se u dvije faze: pljenidbom (koja u sebi sadrži zabranu raspolaganja, popis i procjenu) i unovčenjem prava.

Radi boljeg razumijevanja u sprovođenju izvršnih radnji koje mogu biti povjerene sudskom izvršiocu kod ovog predmeta izvršenja, s obzirom na to da su u sudskoj praksi rijetki primjerci ovog izvršenja, daju se objašnjenja pojedinih imovinskih prava.

Pronalazak je stvaralačkim radom postignuto novo rješenje jednog tehničkog problema koje je industrijski i tehnički izvodljivo i koje se može koristiti u industrijskoj proizvodnji ili drugoj privrednoj ili neprivrednoj djelatnosti. Postignuti pronalazak daje pravo stvaraocu nad

rezultatom svog djela, uz uslov da je pronalazak registrovan kod određene institucije (patentiran).

Registrovano pravo na pronalasku je *patent*. Patentni zavod vodi registar patenata (registri su javne knjige). Prava iz *modela, uzorka, žiga i oznake porijekla* stiču se, koriste se i njima se raspolaže na isti način kao i sa patentom.

Izvršenje na ovim pravima sprovodi se zabranom dužniku da raspolaže tim pravom i njegovim unovčenjem. Zabrana raspolaganja ima značaj popisa stvari i nastaje prema izvršeniku u momentu dostavljanja rješenja o izvršenju, a tražilac izvršenja tada stiče založno pravo. Pošto su ova prava upisana u javne knjige (izuzev tehničkog unapređenja koje se evidentira kod privredne komore), treba uzeti da zabrana raspolaganja (zapljena) i založno pravo djeluju prema trećim savjesnim licima od momenta upisa u javne knjige.

Unovčenje prava postiže se prodajom prava (njegovom cesijom) ili ustupanjem ovlašćenja na upotrebu prava (davanje licence). U zakonu o izvršnom postupku se za unovčenje ovih prava upućuje na shodnu primjenu pravila o prodaji pokretnih stvari, pa shodno ovoj primjeni, prije unovčenja sud treba sprovesti radnju procjene vrijednosti ovog prava. U praksi vrijednost prava utvrđuje se na osnovu procjene vještaka i drugih činjenica u visini njene tržišne cijene na dan procjene, a u stvarnom životu ne nalaze se podaci iz sudske prakse da je procjena od strane suda povjerena sudskom izvršiocu kod ovog predmeta izvršenja.

Kako se na ovo izvršenje primjenjuju odredbe Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima, nakon sprovođenja postupka za utvrđivanje vrijednosti prava, sud donosi zaključak o prodaji kojim se utvrđuje vrijednost, određuje način i uslovi prodaje - neposredna pogodba ili javno nadmetanje, te vrijeme i mjesto prodaje.

Neposrednom pogodbom pravo npr. na patent prodaje sudski izvršilac kojem je sud zaključkom povjerio prodaju. Izvršne radnje - prodaja neposrednom pogodbom, sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima. Namirenje tražioca izvršenja obavlja sud uz odgovarajuću primjenu odredbi glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju nad pokretnim stvarima. U praksi rijetki su primjeri izvršenja na drugim imovinskim pravima.

8. Izvršenje radi ostvarenja nenovčanog potraživanja

8.1 Sudski penali

Sudski penali su instrument presije na neurednog izvršenika. Izražavaju se novčanom sankcijom određenom od suda u cilju da se na izvršenika utiče da izvrši svoju nenovčanu obavezu utvrđenu pravosnažnom sudskom odlukom.

Da se odrede penali potrebno je da već postoji pravosnažna sudska odluka, kojom je utvrđena obaveza izvršenika i naloženo njeno izvršenje. Ako izvršenik ne izvrši u roku neku svoju nenovčanu obavezu utvrđenu izvršnom ispravom, sud koji bi bio nadležan da odredi izvršenje na nenovčanom potraživanju u izvršnom postupku, na prijedlog tražioca izvršenja, rješenjem će odrediti izvršeniku naknadni primjereni rok i izreći izvršeniku da će, ako svoju obavezu ne ispuni u tom roku, biti dužan isplatiti tražiocu izvršenja određeni iznos novca za svaki dan zakašnjenja ili koju drugu jedinicu vremena (sudski penali) u smislu pravila o obligacionim odnosima, počev od isteka tog roka. Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba u roku od osam dana, ali žalba ne odlaže izvršenje. Naknadno određen primjeren rok počinje teći od dostave

izvršeniku prvostepenog rješenja kojim je taj rok određen. Žalba ne utiče na tok tog roka. Plaćanje sudskih penala može se tražiti sve dok se na osnovu izvršne isprave ne predloži izvršenje radi ostvarenja nenovčanog potraživanja.

Na osnovu pravosnažnog rješenja o plaćanju sudskih penala, sud će u istom izvršnom postupku u kojem je donio to rješenje, na prijedlog tražioca izvršenja donijeti rješenje o izvršenju radi prinudne naplate dosuđenih penala. Stavljanjem ovog prijedloga, tražilac izvršenja gubi pravo da traži određivanje plaćanja penala i pravo na daljnju naplatu penala, i to bilo da stavi prijedlog za izvršenje sudske odluke ili bilo da stavi prijedlog za izvršenje rješenja kojim je određeno plaćanje penala. Ovdje je bitno i treba da se naglasi, da se prinudno izvršenje naplate penala ne može kvalifikovati kao ispunjenje obaveze izvršenika iz izvršne isprave. Zavisno od predmeta na kojem je predloženo izvršenje za naplatu penala, od istog zavisi da li će sudski izvršilac kod ovog izvršenja radi naplate dosuđenih penala sprovesti izvršne radnje. Ako je npr. izvršenje radi naplate dosuđenih penala predloženo na pokretnim stvarima, na odgovarajući način se u sprovođenju istog primjenjuju odredbe Zakona o izvršnom postupku o izvršenju nad pokretnim stvarima.

Sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda izvršne radnje u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima, a namirenje tražioca izvršenja za dosuđeni iznos penala obavlja sud uz odgovarajuću primjenu odredbi glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju nad pokretnim stvarima.

Izvršenik prema zakonu ima pravo da sudu podnese pismeni prijedlog za smanjenje sudskih penala u roku od osam dana od dana ispunjenja svoje obaveze, shodno odredbi člana 194. stav 4. ZIP-a FBiH/ RS, a člana 188. stav 3. BD, a o kojem prijedlogu odluku donosi sud. Sud ovdje odlučuje po slobodnoj ocjeni, uzimajući prvenstveno u obzir razloge koji su opredijelili određenu visinu penala i postignute efekte te sankcije. Podnošenje ovog zahtjeva izvršenika je bez uticaja na određivanje i sprovođenje izvršenja na osnovu pravosnažnog rješenja o plaćanju sudskih penala i to sudski izvršilac treba imati u vidu kod sprovođenja izvršnih radnji kod ovog izvršenja.

8.2 Izvršenje radi predaje i isporuke pokretnih stvari

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje radi predaje jedne ili više određenih stvari ili radi isporuke određene količine zamjenjivih stvari, te za sprovođenje izvršenja nadležan je sud na čijem se području nalaze stvari.

Izvršenje radi predaje jedne ili više određenih stvari koje se nalaze kod izvršenika sprovodi se tako što sudski izvršilac oduzima te stvari od izvršenika i predaje iz uz potvrdu tražiocu izvršenja.

Izvršenjem radi predaje jedne ili više određenih stvari ostvaruje se dispozicija izrečena u izvršnoj ispravi kojom je izvršeniku naloženo da tražiocu preda određene stvari. Dakle sprovođenje ovog izvršenja obuhvata dvije radnje: oduzimanje stvari od izvršenika i predaja istih tražiocu izvršenja.

Sprovođenje navedenih izvršnih radnji sudija povjerava sudskom izvršiocu i sudski izvršilac iste sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku. Sud u zaključku ili sudski izvršilac pismenim obavještenjem izvještava tražioca izvršenja o vremenu kada će se sprovesti izvršenje, a zbog važnosti tražiočevog prisustva izvršenju (ovdje nije važno da li je on tražio da se obavijesti o tome).

O sprovođenju izvršene radnje sudski izvršilac istovremeno sačinjava zapisnik, u koji unosi pored ostalog, poimenično stvari koje su oduzete od izvršenika, te istovremeno vrši predaju istih tražiocu izvršenja i u zapisniku naznačava da su ove radnje izvršene. Po završetku navedenih radnji, sudski izvršilac će pozvati stranke da potpišu zapisnik. Ako neko od učesnika odbije da potpiše zapisnik, sudski izvršilac će to naznačiti u zapisniku i naznačiti razloge odbijanja ako ih je ko od učesnika koji odbijaju da isti potpišu naveo. Umjesto sačinjavanja posebne potvrde o predaji stvari tražiocu izvršenja, sudski izvršilac može predati prepis zapisnika, koji ima dejstvo potvrde da je predaja izvršena.

Na isti način izvršenje će se sprovesti i kad se stvar nalazi kod trećeg lica koje ih je voljno predati sudskom izvršiocu. Ako pak treće lice nije voljno predati stvari, tražilac izvršenja može sudu predložiti da na njega prenese izvršenikovo potraživanje prema trećem licu na predaju stvari, pa se u ovom slučaju na postupak primjenjuju odredbe glave XIII Zakona o izvršnom postupku, kojim je regulisano izvršenje na potraživanju da se predaju ili isporuče pokretne stvari, što je kod ovog vida izvršenja i objašnjeno.

Sudski izvršilac koji sprovodi izvršne radnje oduzimanja stvari koje se nalaze kod izvršenika ili trećeg lica i predaju uz potvrdu tražiocu izvršenja, ako ne nađe stvari koje treba oduzeti kod izvršenika niti kod trećeg lica, dužan je sačiniti zapisnik u kojem će to konstatovati, te pozvati stranke da isti potpišu. U zapisnik će unijeti i izjave koje su stranke o tome dale. Zapisnik dostavlja u sudski spis.

Kad stvari nisu nađene kod izvršenika niti kod trećeg lica, sud će u istom postupku, na prijedlog tražioca izvršenja, kojeg tražilac može sudu podnijeti u roku od tri dana od dana obavještenja da stvari nisu nađene, procijeniti vrijednost tih stvari i rješenjem naložiti izvršeniku da tražiocu izvršenja u određenom roku isplati iznos te vrijednosti. Međutim, ako tražilac izvršenja ne podnese ovaj prijedlog, sud će obustaviti izvršenje. Ako prijedlog bude podnesen u roku i sud donese rješenje, na osnovu ovog rješenja, tražilac izvršenja može sudu predložiti u istom postupku izvršenje radi naplate dosuđenog iznosa, a ovaj prijedlog sudu mora podnijeti u roku od osam dana od donošenja rješenja o isplati iznosa vrijednosti stvari koje nisu nađene.

Ovaj prijedlog tražilac izvršenja sudu može staviti istovremeno i zajedno sa prijedlogom za procjenu vrijednosti tih stvari. Ako ovaj prijedlog u roku ne bude podnesen, sud će obustaviti izvršenje. Sud može odrediti izvršenje radi naplate dosuđenog iznosa, ali bi prije ovog rješenja, da to ne bi činio naknadno, trebalo da donese rješenje kojim utvrđuje da se izvršenje radi predaje određenih stvari koje se nalaze kod izvršenika ili trećeg lica nije moglo sprovesti, a osnov ovog donošenja rješenja jeste upravo navedeni zapisnik sudskog izvršioca koji je u sprovođenju izvršne radnje izlaskom na lice mjesta utvrdio da stvari čije se oduzimanje i prodaja traži nisu nađene kod izvršenika niti kod trećeg lica.

Od predmeta na kojem je predloženo izvršenje za naplatu utvrđenog iznosa vrijednosti stvari zavisi da li će sudski izvršilac kod ovog izvršenja radi naplate dosuđenog iznosa sprovoditi pojedine izvršne radnje. Ako je npr. izvršenje radi naplate dosuđenog iznosa (vrijednosti) predloženo nad pokretnim stvarima, na odgovarajući način se u sprovođenju istog primjenjuju odredbe Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na pokretnim stvarima. Sudski izvršilac tada sprovodi po zaključku suda izvršne radnje u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na pokretnim stvarima, a namirenje tražioca izvršenja za dosuđeni iznos vrijednosti obavlja sud uz odgovarajuću primjenu odredbi glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju nad pokretnim stvarima.

Ako je izvršnom ispravom utvrđena obaveza na isporuku određene količine zamjenjivih stvari koje se nalaze kod izvršenika ili trećeg lica, izvršenje se sprovodi na način propisan za predaju određenih stvari.

Rješenjem o izvršenju nalaže se izvršeniku da te stvari isporuči, te ako to ne učini, pristupa se prinudi i oduzimanju stvari. Sprovođenje ovog izvršenja obuhvata dvije radnje: oduzimanje određene količine zamjenjivih stvari od izvršenika i predaja istih tražiocu izvršenja.

U ovom dijelu navedene izvršne radnje sudski izvršilac sprovodi po zaključku suda u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku. Sud ili sudski izvršilac izvještava tražioca izvršenja o vremenu kada će se sprovesti izvršenje, a zbog važnosti tražiočevog prisustva izvršenju ovdje nije važno da li je on tražio da se obavijesti o tome.

O sprovođenju izvršene radnje sudski izvršilac istovremeno sačinjava zapisnik, u koji unosi pored ostalog, količinu zamjenjivih stvari koje su oduzete od izvršenika. Istovremeno vrši predaju stari tražiocu izvršenja i to naznačava u zapisnik. Po završetku ovih radnji, sudski izvršilac će pozvati stranke da potpišu zapisnik. Ako neko od učesnika odbije da potpiše zapisnik, sudski izvršilac će to naznačiti u zapisniku i naznačiti razloge odbijanja ako ih je ko od učesnika koji odbija da potpiše naveo. Umjesto sačinjavanja posebne potvrde o predaji zamjenjivih stvari tražiocu izvršenja, sudski izvršilac može predati prepis zapisnika, koji ima dejstvo potvrde da je predaja izvršena.

Na isti način izvršenje će se sprovesti i kad se stvar nalazi kod trećeg lica koje ih je voljno predati sudskom izvršiocu. Ako pak treće lice nije voljno predati stvari, tražilac izvršenja može sudu predložiti da na njega prenese izvršenikovo potraživanje prema trećem licu na predaju stvari, pa se u ovom slučaju na postupak primjenjuju odredbe glave XIII Zakona o izvršnom postupku, kojim je regulisano izvršenje na potraživanju da se predaju ili isporuče pokretne stvari, što je kod ovog vida izvršenja i objašnjeno.

Ako stvari nisu nađene kod izvršenika, niti kod trećeg lica, izvršenje će se sprovesti uz odgovarajuću primjenu odredbi člana 198. Zakona o izvršnom postupku zakona FBiH/RS, a člana 191. BD, kojim je regulisano izvršenje radi predaje određenih stvari koje se nisu mogle naći kod izvršenika niti kod trećeg lica.

8.3 Izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području nepokretnost nalazi.

Izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti sprovodi se tako da sudski izvršilac, nakon što udalji lice i ukloni stvari s nepokretnosti, predaje nepokretnost tražiocu izvršenja.

Ispražnjenju i predaji nepokretnosti može se pristupiti nakon isteka osam dana od dana dostave rješenja o izvršenju, ako prigovor nije izjavljen, odnosno dostave rješenja kojim je prigovor izvršenika odbijen.

Izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti redovno se sastoji iz dvije radnje: uklanjanje stvari i udaljavanje lica i predaja nepokretne stvari u posjed tražioca. Obaveza ispražnjenja i predaje nepokretnosti odnosi se na izvršenika i protiv njega se usmjerava izvršenje. Izvršenje se, međutim, odnosi i na lica (i na njihove stvari) koja nemaju državninu, već se po državinskom pravu izvršenika koriste ili nalaze na nepokretnosti (članovi porodice,

gosti) ili spadaju u krug drugih lica za koja se smatra da imaju samo priteženje (radnici, posluga). Za lica koje ima sudržavninu treba da je u izvršnoj ispravi ustanovljena obaveza na ispražnjenje i predaju nepokretnosti. Plodouživalac, stanar (ne i podstanar), zakupac (ne i podzakupac) i druga lica koja su po osnovu pravnog posla stekla neposrednu državninu, a nisu označeni u izvršnoj ispravi kao dužnici (obveznici), ne mogu se u postupku protiv izvršenika lišiti državnine da bi se uspostavila državina povjerioca. Tada se tražiocu nepokretnost predaje u posrednu državninu, a u posebnom sudskom postupku po tužbi tražioca izvršenja odlučuje se o njegovom pravu na neposrednu državninu. Predaja nepokretnosti u posrednu državninu sastoji se u uvođenju tražioca izvršenja u posjed, saopštenju neposrednom držaocu o promjeni posrednog držaoca.

Izvršenik se obavještava o danu kada će se pristupiti sprovođenju izvršenja dostavljanjem zaključka suda, bilo prilikom sprovođenja same izvršne radnje ili prije sprovođenja iste, mada odsustvo izvršenika ili njegovog punomoćnika ne sprečava izvršenje. U pravilu, potrebno je da tražilac ili njegov punomoćnik prisustvuju izvršenju da bi se nepokretnost predala u neposrednu državninu, pa se zbog toga i tražilac obavještava dostavljanjem zaključka o danu kada će se pristupiti sprovođenju izvršenja.

Izvršne radnje sprovodi sudski izvršilac po nalogu suda datom u zaključku.

Ispražnjenje nepokretnosti, pored udaljavanja lica, sastoji se u uklanjanju pokretnih stvari koje se tamo zateku. Te stvari su u sferi državnine izvršenika i predaju su odraslom članu izvršenikovog domaćinstva ili njegovom punomoćniku. Tako se postupa i kad je izvršenik prisutan, ali odbija da primi stvari.

Sudski izvršilac je ovlašćen da udalji lica koje ometa sprovođenje izvršenja. Na zahtjev sudskog izvršioca, policija, organ socijalnog staranja, zdravstvena ustanova, vatrogasna služba dužni su da pruže svu potrebnu pomoć sudskom izvršiocu u sprovođenju izvrših radnji.

Kad izvršenju nije prisutan izvršenik, njegov punomoćnik ili članovi njegovog domaćinstava ili oni odbijaju da stvari prime, sudski izvršilac će stvari ukloniti sa nepokretnosti i predati ih na čuvanje drugom licu na teret izvršenika (na njegov trošak i rizik). Potrebnu radnu snagu i prevozna sredstva radi sprovođenja prednje izvršne radnje dužan je osigurati tražilac izvršenja na zahtjev sudskog izvršioca, koji tražiocu izvršenja mora biti saopćen najkasnije osam dana prije sprovođenja izvršenja. Tražilac izvršenja je dužan osigurati drugo lice kojem će predati sve uklonjene stvari, ali može i sam preuzeti stvari izvršenika na čuvanje. Sud može naknadno zaključkom odrediti, na prijedlog tražioca izvršenja, da se stvari povjere na čuvanje nekom trećem licu umjesto onom kome su predate. Sud će zaključkom obavijestiti izvršenika o predaji stvari na čuvanje sa naznakom gdje su i kod koga stvari smještene, o troškovima čuvanja i roku (primjerenom) u kojem može tražiti da mu se stvari vrate uz prethodnu isplatu troškova čuvanja. Istim zaključkom izvršenik se upozorava da će se stvari po proteku ovog roka prodati i da će se iz postignute cijene izmiriti troškovi čuvanja i prodaje. Stvari predate na čuvanje pri ispražnjenju nepokretnosti izvršenik može da preuzme u određenom roku, uz plaćanje troškova čuvanja. Propusti li dužnik da to učini na vrijeme, sud će po službenoj dužnosti narediti prodaju stvari.

Prodaja stvari se određuje i sprovodi po pravilima za prodaju pokretnih stvari kod izvršenja na pokretnim stvarima radi namirenja novčanog potraživanja (shodna primjena odredbi glave XI ovog zakona o izvršenju na pokretnim stvarima radi naplate novčanog potraživanja). Treba uvažiti spremnost izvršenika da stvari preuzme uz plaćanje troškova čuvanja i u vrijeme pripreme za prodaju, sve do trenutka dok se ne pristupi javnoj prodaji ili stvar ne proda neposrednom pogodbom. Iz prodajne cijene naplaćuju se troškovi čuvanja i prodaje stvari, a

ostatak se polaže u sudski depozit u korist izvršenika - u zakonu nije propisano da se vraća izvršeniku ako on to ne zatraži. O svim izvršnim radnjama sudski izvršilac sačinjava zapisnik.

Kod ovog izvršenja treba napomenuti da tražilac izvršenja može uz prijedlog za izvršenje radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti zatražiti da se zajedno sa izvršenjem odredi izvršenje na izvršenikovim pokretnim stvarima koje treba ukloniti s nepokretnosti radi naplate troškova izvršnog postupka. Navedeno izvršenje određuje se i sprovodi prema pravilima glave XI Zakona o izvršnom postupku o izvršenju na izvršenikovim pokretnim stvarima radi naplate novčanog potraživanja, a na prijedlog tražioca izvršenja. Sud rješenjem određuje izvršenje. Sudski izvršilac sprovodi izvršne radnje po nalogu suda datom u zaključku po pravilima za izvršenje na pokretnim stvarima izvršenika radi namirenja novčanog potraživanja.

9. Izvršenje radi ostvarenja potraživanja na radnju trpljenje ili nečinjenje

Ako je izvršenik dužan da po izvršnoj ispravi obavi određenu radnju ili trpi određene radnje ili da se suzdrži od određene radnje, za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje i za sprovođenje izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem području izvršenik treba ispuniti obavezu po izvršnoj ispravi.

9.1 Izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti i drugo lice

Izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti i drugo lice sprovodi se tako da sud ovlašćuje tražioca izvršenja da na trošak izvršenika povjeri drugom licu da tu radnju obavi ili da je obavi on sam.

U prijedlogu za izvršenje tražilac izvršenja može predložiti da sud rješenjem naloži izvršeniku da unaprijed položi određeni iznos kod suda potreban za podmirenje troškova koji će nastati obavljanjem radnje od drugog lica ili tražioca izvršenja. Visinu iznosa sud određuje po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir, po mogućnosti, troškovnik ovlašćenog lica za obavljanje takve radnje, koji uz prijedlog za izvršenje priloži tražilac izvršenja.

Dakle, u ovom postupku sprovodi se izvršenje onih radnji koje može učiniti i drugo lice tako da se i takvim vršenjem radnje postigne očekivani efekat obligacije - zamjenjive radnje. Prijedlogom za izvršenje traži se ovlašćenje da tražilac putem drugog lica ili sam učini tu radnju na teret izvršenika. Nije potrebno da se u prijedlogu, odnosno rješenju o izvršenju, označi drugo lice. Drugo lice koje se angažuje da izvrši radnju nije učesnik u postupku. Ono je u ugovornom odnosu sa tražiocem izvršenja i na njegov položaj ne utiče vođenje izvršnog postupka. Tražilac izvršenja odgovara za pravilan izbor drugog lica. Stoga, ako je postupio savjesno i sa dužnom pažnjom, neuspjeh ili nedostaci u efektima izvršne radnje padaju ne teret izvršenika. Za ovo je odgovoran izvršenik pošto je svojim postupcima doveo da se njegova obaveza izvršava na taj način. Od momenta kada je sa drugim licem zaključen ugovor o vršenju radnje ili kada je tražilac započeo sa izvršavanjem radnje, izvršenik nije ovlašćen da jednostranim aktom - izvršenjem radnje ispuni svoju obavezu i tako spriječi dalje vođenje izvršenja. Disciplina u ispunjavanju obaveza i procesni red bili bi ugroženi ako bi se izvršeniku dozvolilo da i poslije ovog trenutka, po svojoj volji, izvrši radnju. Do tada je imao dovoljno vremena da radnju izvrši i sada ima da snosi posljedice toga (izuzev ako se tražilac sa tim saglasi).

Tražilac izvršenja je ovlašćen da u prijedlogu za izvršenje stavi zahtjev da sud naloži izvršeniku da unaprijed položi iznos u sudski depozit iz kojeg će se pokriti troškovi izvršenja. Sud o ovom zahtjevu odlučuje rješenjem i ono se donosi zajedno sa rješenjem o izvršenju.

Rješenje kojim je naređeno prethodno plaćanje troškova izvršenja radnje sprovodi se po prijedlogu tražioca izvršenja i onim sredstvom izvršenja koje je on predložio. Rješenjem o izvršenju kojim je tražilac ovlašćen da izvrši radnju sam ili putem drugog lica, određuje se rok (sudski) u kojem treba da se izvrši radnja. Ukoliko je stavljen prijedlog da se izvršenik obaveže da prethodno uplati troškove izvršenja radnje, ovaj rok počinje da teče po uplati te svote u sudski depozit. Po proteku roka da se izvrši radnja, po nalogu suda datom u zaključku, sudski izvršilac izlaskom na lice mjeste gdje je radnja trebalo da bude izvršena provjerava i utvrđuje da li je i izvršena, te o tome sačinjava zapisnik. Ovaj nalog sud sudskom izvršiocu se izdaje i u slučaju kada je tražilac izvršenja obavijestio sud da je on sam ili putem drugog lica u određenom roku izvršio radnju, a izvršenik isto spori. Umjesto izdavanja naloga sudskom izvršiocu kojim povjerava izvršenje navedene radnje, sud može da zakaže ročište na koje poziva tražioca izvršenja i izvršenika, radi utvrđenja ove činjenice.

Po izvršenju radnje sud, na prijedlog tražioca izvršenja, odnosno izvršenika, donosi konačno rješenje o visini troškova koji su bili potrebni za izvršenje radnje i koji terete izvršenika (kao i o drugim troškovima ako već nisu bili dosuđeni u rješenju o izvršenju). Ako se naknadno pokaže da je na osnovu rješenja kojim je naloženo izvršeniku da unaprijed položi određeni iznos kod suda pribavljeno od izvršenika više sredstava nego što je bilo potrebno za pokriće troškova obavljanja radnje i troškova izvršnog postupka, sud će, na izvršenikov prijedlog, razliku vratiti izvršeniku ako on raspolaže sredstvima pribavljenim od izvršenika, odnosno naložiće tražiocu izvršenja da u određenom roku tu razliku vrati ako je njemu stavljena na raspolaganje.

9.2 Izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti samo izvršenik

Ako radnju po izvršnoj ispravi može obaviti samo izvršenik, sud će rješenjem o izvršenju odrediti izvršeniku primjeren rok za ispunjenje obaveze.

Rješenjem o izvršenju sud će istovremeno zaprijetiti izvršeniku, a i odgovornim licima u izvršeniku pravnom licu, da će im izricati novčane kazne u skladu sa članom 17. ZIP FBiH/RS, a članom 200. BD, ako u određenom roku ne ispune obavezu. Ako izvršenik u roku koji mu je određen ne ispuni obavezu, sud će na prijedlog tražioca izvršenja dalje postupati prema odredbama člana 17. navedenog zakona FBiH/RS, a člana 200. BD.

Izvršenik koji je ispunio svoju obavezu u roku koji mu je sud odredio dužan je bez odlaganja o tome obavijestiti sud i uz obavještenje priložiti nesumnjive dokaze o tome. Nesumnjivim dokazom smatraće se ovjerena pisana izjava tražioca izvršenja o tome da je radnja obavljena, zapisnik sudskog izvršioca o obavljanju radnje, nalaz i mišljenje sudskog vještaka da je radnja obavljena i sl.

Sud po službenoj dužnosti pristupa izvršenju rješenja o novčanoj kazni, te određuje kojim sredstvom izvršenja će se kazna naplatiti. Pravilo je da sud pristupa naplati kazne po proteku roka za izvršenje radnje, uz utvrđenje da radnja nije izvršena. Ako sud utvrdi da radnja u ostavljenom roku nije izvršena, sud će istovremeno donijeti novo rješenje o kažnjavanju, sa istim sadržajem dispozicije kao i kod prethodnog rješenja.

9.3 Izvršenje radi ostvarenja obaveze na trpljenje i nečinjenje

Ako je izvršenik dužan trpjeti preduzimanje neke radnje ili se suzdržavati od njenog preduzimanja, sud će, na prijedlog tražioca izvršenja koji tvrdi da se izvršenik ponaša protivno svojoj obavezi, rješenjem naložiti izvršeniku da se ponaša u skladu sa svojom obavezom i zaprijetiti mu novčanom kaznom u skladu sa članom 17. ZIP FBiH/RS, a članom 201. BD, ako se tako nastavi ponašati.

Tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog da se izvršeniku izrekne novčana kazna zato što se i nakon naloga suda ponašao protivno svojoj obavezi u roku od 15 dana od saznanja za takvo ponašanje, a najkasnije u roku od jedne godine od povrede obaveze. Ako ovi rokovi bezuspješno proteknu, sud će rješenjem odbiti zahtjev za izricanje novčane kazne i obustaviti postupak, a tražilac izvršenja gubi pravo na podnošenje novog prijedloga za izvršenje na osnovu te izvršne isprave.

Dakle, izvršenje obaveze na trpljenje (da se ne protivi da tražilac izvršenja vrši određene radnje u sferi imovine izvršenika) i na nečinjenje (da se u interesu tražioca izvršenja izvršenik uzdrži od vršenja radnji koje bi inače smio da preduzima) sprovodi se po pravilima člana 209. ZIP FBiH/RS, a člana 200. BD, kojim je regulisano izvršenje radi ostvarenja na radnju koju može obaviti samo izvršenik. Izvršenje se, dakle, sprovodi izricanjem novčane kazne. Ovaj vid izvršenja susrećemo kod zaloge, službenosti, prava na državninu, obligacionopravnih odnosa ili odnosa iz drugih pravnih oblasti.

S obzirom na pravilo da sud pristupa izricanju novčane kazne samo i tek ako izvršenik do roka ostavljenog u rješenju ne uskladi svoje ponašanje sa izvršnom ispravom prema kojoj je dužan da trpi preduzimanje neke radnje tražioca izvršenja ili se on suzdrži od njenog preduzimanja, da bi prednje sud utvrdio, može zakazati ročište na koje će pozvati stranke i prednje utvrditi, ili zaključkom naložiti sudskom izvršiocu da na licu mjesta u prisustvu stranka prednje utvrdi i o tome sačini zapisnik. Nesumnjivim dokazom će se smatrati i ovjerena pisana izjava tražioca izvršenja da je izvršenik postupio po rješenju o izvršenju, nalaz i mišljenje sudskog vještaka.

Sud po službenoj dužnosti pristupa izvršenju rješenja o novčanoj kazni, te određuje kojim sredstvom izvršenja će se kazna naplatiti.

9.4 Izvršenje radi uspostavljanja prijašnjeg stanja

Ako je zbog ponašanja izvršenika protivno obavezi iz izvršne isprave nastala promjena koja nije u skladu sa pravom tražioca izvršenja, sud će ovlastiti tražioca izvršenja, na njegov prijedlog da sam, a po potrebi i uz pomoć sudskog izvršioce, uspostavi prijašnje stanje na trošak i rizik izvršenika.

U pogledu polaganja iznosa potrebnog za podmirenje troškova za uspostavljanje prijašnjeg stanja i određivanja konačne visine tih troškova primjenjuju se odredbe o troškovima za izvršenje radnje koju može pored izvršenika obaviti i drugo lice. Ako je do promjena koje nisu u skladu sa pravom tražioca izvršenja došlo nakon nastanka izvršene isprave, sud će ovlastiti tražioca izvršenja, na njegov prijedlog, da sam, a po potrebi, i uz pomoć sudskog izvršioce, uspostavi pređašnje stanje na trošak i rizik izvršenika, nakon što utvrdi da je do promjene došlo zbog ponašanja izvršenika.

Izvršenjem obaveze na trpljenje i nečinjenje izricanjem novčane kazne mnogo puta se neće postići predodređeni cilj izvršenja. Izvršenik se može uzdržati od daljnjih radnji protivnih obavezi na trpljenje i nečinjenje, a da efekti takvih njegovih radnji ostanu i da dalje ometaju ili sprečavaju ostvarivanje povjeriočevih prava (uništenje puta na kojem tražilac ima pravo prolaza, ograđivanje izvora, podizanje zida, zatvaranje izvora svjetlosti itd.).

Tražilac izvršenja ima pravo da sudu predloži izvršenje da se otkloni promjena koju je izvršenik stvorio tako da se on ovlasti da sam, a po potrebi uz pomoć sudskog izvršioca, uspostavi pređašnje stanje na teret i rizik izvršenika. Po nalogu suda datom u zaključku, sudski izvršilac izlaskom na lice mjesta gdje se vrši uspostava pređašnjeg stanja sprovodi izvršnu radnju uspostave pređašnjeg stanja, ali na način da:

- udalji lica koja ometaju sprovođenje izvršenja, a po potrebi zatraži intervenciju ministarstva unutrašnjih poslova i sudske policije,
- usmeno poziva tražioca izvršenja da pristupi vršenju radnje uspostave pređašnjeg stanja (npr. da tražilac izvršenja sam ukloni ogradu sa izvora na kojem tražilac izvršenja ima ustanovljeno pravo služnosti crpljenja vode sa istog),
- prisustvuje sprovođenju uspostave i svojom intervencijom sprečava osujećenje izvršenja,
- vodi zapisnik u koji unosi sve naznačene činjenice relevantne za uspostavu, unosi izjave stranka bitne za izvršenje, utvrđuje da li je tražilac izvršenja po ovlaštenju suda uz njegovu pomoć i u njegovom prisustvu uspostavio prijašnje stanje sam ili je za to angažovao druga lica da to učine u njegovo ime.

9.5 Ponovno smetanje posjeda

Ako je na osnovu izvršne isprave, donesene u postupku zbog smetanja posjeda, izvršenje sprovedeno ili je izvršenik dobrovoljno ispunio svoju obavezu, pa poslije toga ponovo učini smetanje posjeda, koja se u biti ne razlikuje od prijašnje, sud će na prijedlog tražioca izvršenja, na osnovu iste izvršne isprave, ako je njom zabranjeno takvo buduće ponašanje, donijeti novo rješenje o izvršenju radi uspostave prijašnjeg stanja, a ako je to potrebno, i zaprijetiti izvršeniku izricanjem novčane kazne ako ponovo počini smetanje posjeda.

U tom slučaju na odgovarajući način u sprovođenju ovog izvršenja primjenjuju se odredbe člana 209. ZIP FBiH/RS, kojim je regulisano izvršenje radi ostvarenja obaveze na radnju koju može obaviti samo izvršenik, te odredbe člana 210. istog zakona kojim je regulisano izvršenje radi ostvarenja obaveze na trpljenje i nečinjenje (odnosno odredbe čl. 200. i 201. ZIP BD).

Pravilima Zakona o izvršnom postupku nije propisan poseban postupak izvršenja rješenja o smetanju posjeda (državnine). Samo je izdvojena situacija ponovnog smetanja posjeda (državnine) i određeno je da se tada izvršenje sprovodi vraćanjem stvari u državninu tražioca izvršenja, odnosno izricanjem kazne za neizvršenje radnje koju može jedino izvršenik da učini. Pošto nema nikakvog osnova da se u izvršenju povodom ponovnog smetanja posjeda (državnine) postupa na drugi način, različit od onoga koji se primjenjuje kod prvog izvršenja rješenja o smetanju državnine (posjeda), ostaje da se zaključiti da su ta pravila relevantna za sve slučajeve izvršenja rješenja o smetanju posjeda. Prema tome ovdje se primjenjuju pravila izvršenja o predaji određenih pokretnih stvari i ispražnjenja i predaje nepokretnosti i pravila o izvršenju radnje koju može da izvrši samo izvršenik.

Pravila o predaji određenih pokretnih stvari ovdje su primjenjiva samo u dijelu kojim se određuje da službeno lice (sudski izvršilac) oduzme stvar od izvršenika (kod nepokretnosti) i

tamo je sadržano izlaganje o ovim izvršnim radnjama. Oduzimanjem se ide na uspostavu pređašnjeg stanja, vraćanjem državnine (posjeda). Navedeno izvršenje sprovodi se u situaciji kad je doneseno rješenje o smetanju posjeda (državnine) i izvršeniku naloženo da predmet državnine (posjeda stvari) vrati tražiocu izvršenja, te on stvar vrati, voljno ili pod sankcijama u izvršnom postupku.

Ukoliko on poslije toga ponovo učini akt smetanja posjeda (državnine stvari) tražioca izvršenja, koji se u suštini ne razlikuje od onoga utvrđenog u izvršnoj ispravi, tražilac tada ima pravo da na osnovu iste izvršne isprave predloži da sud donese rješenje o izvršenju i izvršeniku naloži vraćanje predmeta državnine.

10. Izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na osnovu izvršne isprave kojom je poslodavcu naloženo da zaposlenika vrati na rad i da člana organa izvršenika vrati u službu i za sprovođenje izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem je području zasnovan radni odnos.

Prijedlog za izvršenje na osnovu izvršne isprave kojom je poslodavcu naloženo da zaposlenika vrati na rad, odnosno službu može se podnijeti u roku od 30 dana od dana kada je tražilac izvršenja stekao pravo da taj prijedlog podnese. Smatra se da je radnik stekao pravo da podnese prijedlog po isteku roka za dobrovoljno izvršenje određeno u izvršnoj ispravi.

Izvršenje na osnovu izvršene isprave kojom je izvršeniku naloženo da tražioca izvršenja vrati na rad, odnosno službu određuje se i sprovodi po pravilima o izvršenju na radnju koju može izvršiti samo izvršenik - izricanjem novčane kazne. Kako radnju po izvršnoj ispravi može obaviti samo izvršenik, sud će rješenjem o izvršenju odrediti izvršeniku primjeran rok za ispunjenje obaveze. Rješenjem o izvršenju sud će istovremeno zaprijetiti izvršeniku, a i odgovornim licima u izvršeniku pravnom licu da će im izricati novčane kazne u skladu sa članom 17. ZIP FBiH/RS, ako u određenom roku ne ispune obavezu - vraćanje zaposlenog na rad, odnosno službu. Ako izvršenik u roku koji mu je određen ne ispuni obavezu, sud će na prijedlog tražioca izvršenja dalje postupati prema odredbama člana 17. navedenog zakona.

Izvršenik koji je ispunio svoju obavezu u roku koji mu je sud odredio dužan je bez odlaganja o tome obavijestiti sud i uz obavještenje priložiti nesumnjive dokaze o tome. Nesumnjivim dokazom će se smatrati ovjerena pisana izjava tražioca izvršenja o tome da je radnja obavljena, zapisnik sa ročišta zakazanog povodom utvrđivanja navedene činjenice, sačinjen od suda. Pravilo je da sud pristupa naplati kazne po proteku roka za izvršenje radnje, uz utvrđenje da radnja nije izvršena. Ako sud utvrdi da radnja u ostavljenom roku nije izvršena, istovremeno će donijeti novo rješenje o kažnjavanju sa istim sadržajem dispozicije kao i kod prethodnog rješenja. Sud po službenoj dužnosti pristupa izvršenju rješenja o novčanoj kazni, te sud određuje kojim sredstvom izvršenja će se kazna naplatiti.

Sprovođenje izvršenja radi vraćanja zaposlenog na rad, odnosno službu, dovršava se kada poslodavac donese odluku o vraćanju tražioca izvršenja u službu, na rad i omogući tražiocu da počne sa tim radom.

Istovremeno s prijedlogom za izvršenje vraćanjem zaposlenog na rad, odnosno službu ili docnije, sve do okončanja izvršnog postupka, tražilac izvršenja je ovlašćen da postavi zahtjev da sud koji sprovodi izvršenje donese rješenje kojim će odrediti da mu je izvršenik dužan isplatiti na ime plaće iznose dospjele od pravosnažnosti odluke pa dok ponovo ne bude vraćen

na posao, te odrediti izvršenje radi naplate dosuđenih iznosa, predlažući sredstvo kojim će se to izvršenje sprovesti.

Sprovođenje izvršenja po osnovu ovog rješenja ima svoj zaseban tok i zasebne izvršne radnje naspram sprovođenja izvršenja radi vraćanja zaposlenog na rad, odnosno u službu, svako od njih može i dalje da teče iako je jedno prestalo.

11. Izvršenje diobom stvari

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje diobom zajedničke stvari i za sprovođenje tog izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području nalaze stvari.

Fizičku diobu zajedničke stvari sud će odrediti ako je takva dioba predviđena izvršnom ispravom. Sud odlučuje prema propisima o vlasničkopravnim odnosima hoće li se dioba obaviti fizički ili prodajom, ako izvršnom ispravom način diobe nije određen niti su se stranke o tome sporazumjele. Dioba će obaviti se prodajom ako se u izvršnom postupku utvrdi da fizička dioba određena izvršnom ispravom nije moguća ili je moguća samo uz smanjenje vrijednosti stvari. Troškove sprovođenja izvršenja snose svi sudionici srazmjerno vrijednosti svojih udjela u zajedničkoj stvari, a stranka koja je prouzrokovala posebne troškove dužna ih je nadoknaditi onim strankama koje su ih imale.

Fizičkom diobom ukida se pravna zajednica titulara tako da svako od njih postaje isključivi vlasnik jednog određenog dijela do tada zajedničke stvari. Način diobe je u pravilu određen u izvršnoj ispravi. Ona treba da sadrži:

- predmet, uslove i način diobe,
- podatke o fizičkim dijelovima stvari i prava koja su pripala svakom od zajedničara,
- njihova prava i obaveze utvrđene diobom,
- ostvarivanje služnosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena.

Sud rješenjem o izvršenju određuje fizičku diobu saglasno dispoziciji iz izvršne isprave i odmah pristupa njegovom sprovođenju: identifikuje i izdvaja stvari koje pripadaju pojedinim zajedničarima, nalaže da se sačini diobni nacrt, utvrđuje granice, predaje stvari u državninu pojedinim zajedničarima, određuje upis u zemljišne knjige, određuje vještačenje i druge procesne radnje. U slučaju potrebe, da bi se dioba mogla izvršiti (naročito kod diobe nekretnina), sud će odrediti vještačenje.

Sud poziva učesnike da prisustvuju diobi. Pojedine radnje sprovođenja fizičke diobe preduzima prema okolnostima slučaja sudija ili po njegovom ovlaštenju stručni saradnik ili sudski izvršilac. Od navedenih izvršnih radnji sudija na sprovođenje sudskom izvršiocu uglavnom povjerava izvršnu radnju - predaju stvari u državninu (posjed) pojedinim zajedničarima. Koje izvršne radnje će biti povjerene sudskom izvršiocu uveliko zavisi od toga da li se vrši fizička dioba nekretnina ili pokretnih stvari. Ali praksa u sudovima u ovom pogledu je različita.

Pravo suda da odredi drugi način diobe, odnosno da odredi način diobe ako to nije naloženo u izvršnoj ispravi, ne dozvoljava sudu da odbije prijedlog za izvršenje ukoliko izvršna isprava ne sadrži sve što je potrebno da bi se dioba sprovela ili se fizički dioba ne može sprovesti. Bitno je da su izvršnom ispravom utvrđeni pravo na diobu, predmet diobe i svojinski udjeli zajedničara. Tada sud rješenjem o izvršenju odlučuje o ovim pitanjima, po pravilima o

vlasničkopравnim odnosima hoće li se dioba obaviti fizički ili prodajom. Ako sud rješenjem odluči da će se dioba obaviti prodajom, tada se izvršenje sprovodi primjenom pravila Zakona o izvršnom postupku kojim je regulisano izvršenje na nekretninama ili na pokretnim stvarima, u zavisnosti od toga da li su predmet diobe pokretne ili nepokretne stvari.

Iz sudske prakse: u javnom nadmetanju radi prodaje zajedničke nepokretne stvari kada nije moguća fizički dioba kao kupci mogu učestvovati obje stranke - zajedničari (tražilac i izvršenik).

12. Ostvarivanje potraživanja na davanje izjave volje i upisivanje u javne registre

12.1 Bezuslovno potraživanje

Ako je dužnik odlukom koja ima svojstvo izvršne isprave obavezan na davanje izjave volje, smatra se da je izjavu sadržine kao u izvršnoj ispravi dao momentom pravosnažnosti te odluke.

Ako je dužnik sudskim ili upravnim poravnanjem obavezan na davanje izjave volje, smatra se da je izjavu sadržine kao u poravnanju dao danom dospijeca njegove obaveze.

12.2 Uslovno potraživanje

Ako ispunjenje potraživanja na davanje izjave volje zavisi od ispunjenja neke obaveze povjerioca ili kojeg drugog uslova, smatra se da je dužnik dao izjavu volje kad povjerilac ispuni svoju obavezu ili kad bude ispunjen koji drugi uslov.

Izvršnom ispravom dužnik može biti obavezan da izvrši određenu pravnu radnju - da izjavu volje (izjava pristanka na zemljišnoknjižni upis, saglasnost na određeni pravni akt). Tada se izvršenje sprovodi po navedenim datim pravilima. Izvršenje radi davanja izjave volje ne ostvaruje se prinudnim sredstvima - Zakon o izvršnom postupku deklarirše da je izjava određena u izvršnoj ispravi u momentu pravosnažnosti sudske odluke, odnosno dospelosti takve obaveze utvrđene u poravnanju.

12.3 Upis prava u javne registre

Odredbama člana 225. ZIP FBiH/RS, a člana 210. ZIP BD, uređeno je izvršenje upisa prava u javne registre kao nastavka postupka po odredbama čl. 223. i 224. ovog zakona, odnosno čl. 217. i 218. ZIP BD (bezuslovno i uslovno potraživanje). Npr. uknjiženjem nekog od knjižnih prava na nepokretnosti (stvarnog, određenog obligacionog ili drugog) u zemljišne ili druge javne knjige.

13. Predaja djeteta

Zakonom o izvršnom postupku Republike Srpske, odredbama čl. 226 – 228, regulisano je sprovođenje izvršenje predaje djeteta.

Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ne sadrži ovu materiju, jer je zakonodavac u FBiH odlučio da tu materiju reguliše u okviru porodičnog zakona tog entiteta. Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine je takođe regulisao način sprovođenja izvršenja predaje djeteta.

Prema odredbi člana 226. ZIP-a RS, za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje odluke suda kojom se naređuje predaja djeteta roditelju ili drugom licu, odnosno organizaciji kojoj je dijete povjereno na čuvanje i vaspitanje, nadležan je sud koji je opšte mjesno nadležan za stranku koja zahtijeva izvršenje, kao i sud na čijem se području zatekne dijete.

Za sprovođenje izvršenja mjesno je nadležan sud na čijem se području zatekne dijete.

U ZIP-u Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine određeno je da je Osnovni sud nadležan ako se na području Distrikta zatekne dijete (član 5.).

Članom 227. ZIP-a RS propisano je da prilikom sprovođenja izvršenja, sud posebno vodi računa o potrebi da se u najvećoj mjeri zaštiti interes djeteta. Sud će rješenjem o izvršenju izvršeniku ostaviti rok od tri dana od dana dostavljanja rješenja da preda dijete roditelju ili drugom licu, odnosno organizaciji kojoj je dijete povjereno na čuvanje i vaspitanje, pod prijetnjom izvršenja novčane kazne.

Novčana kazna se izriče i njeno izvršenje sprovodi prema odredbama ovog zakona o izvršenju radnje koju može izvršiti samo izvršenik. Ako se izvršenje nije moglo sprovesti izricanjem i izvršenjem odluke o novčanoj kazni, izvršenje će se sprovesti oduzimanjem djeteta od lica kod kojeg se dijete nalazi i predajom djeteta roditelju, odnosno drugom licu ili organizaciji kojoj je ovo dijete povjereno na čuvanje i vaspitanje.

U postupku izvršenja sud će zahtijevati pomoć organa starateljstva.

Sud će, na prijedlog stranke kojoj je dijete povjereno, nastaviti izvršenje po istom rješenju o izvršenju, ako se dijete u toku od 60 dana od dana predaje ponovo zatekne kod lica od kojeg je oduzeto (član 227. ZIP RS).

Način sprovođenja izvršenja ZIP Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine je odredbama čl. 205 - 206. na identičan način regulisao kao ZIP RS.

O sprovođenju izvršnih radnji predaje djeteta sudski izvršilac je dužan sačiniti zapisnik. U zapisnik se unosi vrijeme početka radnje, mjesto radnje, imena prisutnih lica i u kojem svojstvu učestvuju, opis događaja i potpis svih prisutnih lica. Sudski izvršilac će po sprovedenoj izvršnoj radnji pročitati zapisnik sa lica mjesta i ovjeriti sudskim pečatom.

Na kraju izvršne radnje pozvati izvršenika da sve troškove izvršne radnje isplati odmah ili po dogovoru platiti na sudsku priznanicu. Ukoliko izvršenik ne plati troškove sprovođenja izvršenja dobrovoljnim putem, troškovi od izvršenika naplaćuju se prinudnim putem. Troškove izvršne radnje izvršenik je obavezan izmiriti, izuzev u situacijama ako tražilac izvršenja odustane od istih.

Sudski izvršilac može da upozori izvršenika da će u slučaju ometanja tražioca izvršenja nakon postupka predaje djeteta snositi krivičnu odgovornost.

U toku cijelog ovog postupka sudski izvršilac je dužan voditi računa o interesu maloljetog djeteta i o ugledu suda.

Sud će prije svega pokušati sprovesti izvršenje izricanjem novčane kazne na način određen zakonom, a u slučaju da to ne uspije, odrediće prisilno oduzimanje djeteta, s tim da treba posebno voditi računa da predaja djeteta ne bude traumatična za dijete.

Izvršenje će se sprovesti na način da se ostvari njegova svrha sa što manje negativnog uticaja na psihu djeteta, iako će nekada čak i prisilno oduzimanje biti u njegovom interesu ukoliko bi na primjer ostanak kod izvršenika po nekim aspektima ugrozio fizički i psihički integritet djeteta ili normalan razvoj.

13.1 Izvršenje radi predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti

Izvršenje radi predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti regulisano je u FBiH odredbama čl. 361 - 368. Porodičnog zakona FBiH², a izvršenje se sprovodi po pravilima izvršnog postupka regulisanog Zakonom o izvršnom postupku, dok je u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu izvršenje radi predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti regulisano Zakonom o izvršnom postupku odredbama čl. 226. i 227. ZIP RS, a odredbama čl. 205. i 206. ZIP BD.

Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje radi predaje roditelju sa kojim će živjeti mjesno je nadležan, osim suda koji je mjesno nadležan za stranku protiv koje se sprovodi izvršenje, i sud koji je opšte mjesno nadležan za stranku koja zahtijeva izvršenje, te sud na čijem se području dijete zatekne. Sud na čijem se području dijete zatekne po službenoj dužnosti će ili na zahtjev stranke preduzeti sprovođenje izvršenja oduzimanjem djeteta. Sud može odlučiti da se preduzimanje određenih radnji predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti povjeri sudu koji nije nadležan za sprovođenje izvršenja.

Na osnovu odluke suda o tome sa kojim roditeljem dijete živi može se odrediti i sprovesti izvršenje radi predaje djeteta, bez obzira na to je li tom odlukom naložena predaja djeteta. Ako u odluci suda stranci protiv koje se sprovodi izvršni postupak nije naložena predaja djeteta, ovu naredbu izreći će sud u odluci izvršenja. U tom slučaju sud će naložiti da se dijete preda u roku od 24 časa.

Odlukom o izvršenju može se naložiti predaja djeteta licu na koje se odnosi izvršna isprava, licu od čije volje zavisi predaja djeteta i svakom drugom licu kod koga se dijete nalazi u času donošenja te odluke. U odluci sud koji sprovodi izvršenje izreći će da je dijete dužno predati i svako drugo lice kod koga se dijete zatekne u času sprovođenja izvršenja.

Prijedlog za izvršenje može podnijeti roditelj sa kojim će dijete živjeti, a organ starateljstva može podnijeti prijedlog za izvršenje ako se roditelj sa kojim će dijete živjeti ne protivi pokretanju izvršnog postupka.

U toku izvršnog postupka sud je dužan štiti dijete u najvećoj mogućoj mjeri.

Sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti slučaja, odrediti izvršenje oduzimanjem djeteta ili izricanjem i sprovođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv lica koje protivno nalogu suda odbija da preda dijete ili preduzima radnje s ciljem njegovog skrivanja ili onemogućavanja sprovođenja odluke.

² Porodični zakon Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine F BiH“, br. 35/05 i 41/05

Sredstva izvršenja mogu se odrediti i sprovesti protiv lica kod koga se dijete nalazi i protiv lica od čije volje zavisi predaja djeteta. Ako se svrha izvršenja nije mogla ostvariti jednim od naprijed predloženih sredstava, sud može odrediti drugo sredstvo. U prijedlogu za izvršenje radi predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti ne mora biti naznačeno sredstvo izvršenja, a ako je naznačeno, sud nije vezan prijedlogom stranke.

Kad je odlukom suda naloženo da se dijete preda u roku od 24 časa, odluka o izvršenju mora se stranci od koje treba oduzeti dijete predati prilikom preduzimanja prve izvršne radnje. Ako ta stranka ne bude prisutna pri oduzimanju djeteta, odluka će joj se dostaviti naknadno. Odsutnost lica kome treba oduzeti dijete ne sprečava sprovođenje izvršnih radnji. Ako se izvršenje sprovodi protiv lica na koje se odnosi odluka o izvršenju, tom licu će se predati odluka o izvršenju i zapisnik o oduzimanju djeteta. Ako se izvršenje sprovodi protiv lica na koje se ne odnosi odluka ili protiv lica koje nije prisutno izvršnim radnjama, te će se radnje sprovesti u prisutnosti dvaju punoljetnih lica.

O vremenu i mjestu preduzimanja izvršnih radnji oduzimanja djeteta sud će, prema pravilima o ličnoj dostavi, obavijestiti roditelja kojem treba predati dijete, a može pozvati i organ starateljstva da bude prisutan sprovođenju izvršenja. Pri sprovođenju izvršenja vodi se računa o hitnosti postupka i pravilu da se u najvišem stepenu zaštiti ličnost djeteta.

Sredstva izvršenja su: novčana kazna protiv lica koje treba da preda dijete i oduzimanje djeteta. Pravila izvršnog postupka o izvršenju radnje koju može izvršiti samo dužnik i o izvršenju na predaju pokretnih stvari primjenjuju se ovdje u mjeri koliko to dozvoljava priroda ovog izvršenja.

13.2 Izvršenje radi ostvarivanja ličnih odnosa i neposrednih kontakata roditelja sa djetetom

Izvršenje radi ostvarivanja ličnih odnosa i neposrednih kontakata roditelja sa djetetom regulisano je u FBiH članom 369. Porodičnog zakona FBiH, a izvršenje se sprovodi po pravilima izvršnog postupka regulisanog Zakonom o izvršnom postupku. U izvršnom postupku radi održavanja ličnih odnosa djeteta i neposrednih kontakata sa roditeljem sa kojim dijete ne živi primjenjivaće se na odgovarajući način odredbe čl. 364 - 367. Porodičnog zakona FBiH.

Zakonom o izvršnom postupku Republike Srpske i Brčko Distrikta samo je regulisano izvršenje radi predaje djeteta roditelju sa kojim će živjeti, te isti zakoni ne sadrže odredbe o izvršenju radi ostvarivanja ličnih odnosa i neposrednih kontakata roditelja sa djetetom.

TREĆI DIO

ODLAGANJE, OBUSTAVA I DOVRŠENOST SUDSKOG IZVRŠNOG POSTUPKA

1.1 Odlaganje izvršenja

U Zakonu o izvršnom postupku RS/FBiH (član 60.) određeno je da se izvršenje može odložiti potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražioca izvršenja ako sprovođenje rješenja nije otpočelo. Ako više tražilaca izvršenja učestvuje u izvršnom postupku, pa samo neki od njih traže odlaganje, sud će samo u odnosu na tog tražioca izvršenja odložiti izvršenje.

Ako je sprovođenje izvršenja otpočelo, a izvršenik se, u roku koji mu je sud odredio, izjasnio protiv odlaganja, sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odgađanje.

Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odgađanje u tom roku.

ZIP RS/FBiH (član 61.) sadrži odredbu da će sud odložiti izvršenje za vrijeme koje je tražilac izvršenja odredio ili na vrijeme koje po okolnostima slučaja smatra opravdanim.

Ako je tražilac izvršenja podnio prijedlog za odlaganje izvršenja u slučaju u kome je zakonom predviđeno da se izvršenje ima tražiti u određenom roku, izvršenje se ne može odložiti za vrijeme duže od tog roka.

ZIP-om RS/FBiH (član 62.) određeno je da se odloženo izvršenje nastavlja na prijedlog tražioca izvršenja i prije isteka roka za koji je odloženo. Ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, sud će obustaviti postupak.

Pravilo da će sud odlučiti o opravdanosti prijedloga za odlaganje izvršenja, ako je izvršenje otpočelo i izvršenik se odlaganju usprotivio, može se razumjeti jedino tako da će sud takav prijedlog tražioca izvršenja za odlaganje izvršenja odbiti.

Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražilac izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje u tom roku. Radi se o predmetima koji nalažu hitnost postupka, na primjer, izvršenje rješenja o smetanju posjeda. Dakle, u takvim izvršnim stvarima krajnji rok za odlaganje izvršenja je posljednji dan paricionog roka iz izvršne isprave, ako je prijedlog za izvršenje podnesen prije toga.

ZIP Brčko Distrikta BiH (čl, 54 - 56.) na identičan način kao i entitetski zakoni regulisao je odlaganje izvršenja na prijedlog tražioca izvršenja i vrijeme za koji se izvršenje odlaže, s tim da ovim zakonom nije predviđen slučaj kada više tražilaca učestvuje u izvršnom postupku.

Prema entitetskim zakonima, odloženo izvršenje se uvijek nastavlja na prijedlog tražioca izvršenja, dok se prema ZIP-u Brčko Distrikta BiH odloženo izvršenje nastavlja po službenoj dužnosti po isteku vremena za koje je odloženo. Prema entitetskim zakonima, određeno je da će sud, ako tražilac izvršenja ne predloži nastavak izvršnog postupka ni po isteku 30 dana od isteka vremena na koje je izvršenje odloženo, obustaviti postupak.

1.2 Obustava izvršenja

Obustava izvršenja je završetak izvršenja zbog toga što se potraživanje tražioca izvršenja iz pravnih i faktičkih razloga nije moglo sprovesti. U pravilu to znači i obustavu izvršnog postupka.

U određenim slučajevima obustava izvršenja je posljedica izvršenikova uspjeha, na primjer, u slučaju kada se usvoji njegov prigovor protiv rješenja o izvršenju.

Zakon određuje da će se obustavom izvršenja ukinuti sprovedene izvršne radnje. Međutim, pravna sigurnost nalaže da se time ne dira u stečena prava trećih lica, na primjer, kupčevo pravo vlasništva na kupljenim stvarima.

Moguća je situacija da je izvršenjem tražilac izvršenja namiren a da još uvijek traje postupak kojim se pobija rješenje o izvršenju. Izvršenik ima pravni interes da istraje u pobijanju rješenja o izvršenju iako je protiv njega sprovedeno izvršenje, jer ako se rješenje o izvršenju ukine, ima mogućnost da protivizvršenjem traži od tražioca izvršenja da mu vrati ono što je izvršenjem dobio ili ako nema uslova za protivizvršenje, da u parnici traži povrat onoga što je izgubio sprovođenjem izvršenja.

Odredba člana 63. ZIP-a RS/FBiH sadrži uopšteno institut obustave izvršenja i predviđa obustavu izvršenja u nekoliko slučajeva, i to :

- Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, izvršenje će se obustaviti po službenoj dužnosti, ako je izvršna isprava pravosnažno ukinuta, preinačena, poništena, stavljena van snage ili je na drugi način određeno da je bez dejstva, odnosno ako potvrda o izvršnosti bude pravosnažno ukinuta.
- Izvršenje će se obustaviti po službenoj dužnosti i kada, u skladu s odredbama koje uređuju obligacione odnose, treće lice ispuni obavezu prema tražiocu izvršenja umjesto izvršeniku .
- Izvršenje će se obustaviti ako je postalo nemoguće ili se iz drugih razloga ne može sprovesti.
- Prije donošenja rješenja o obustavi izvršenja zato što je izvršenje nemoguće ili se iz drugih razloga ne može sprovesti sud će pozvati tražioca izvršenja da podnese prijedlog na novom sredstvu ili predmetu izvršenja u određenom roku od dana prijema poziva. Rješenje o obustavi izvršenja sud će donijeti ako prijedlog ne bude u roku podnesen ili ako je prijedlog neosnovan.
- Izvršenje na pojedinim predmetima će se na prijedlog izvršenika obustaviti ako sud utvrdi da su nakon isteka roka za prigovor sprovođenjem izvršenja zahvaćeni predmeti koji nisu određeni u rješenju o izvršenju, a izuzeti su od izvršenja ili je na njima mogućnost izvršenja ograničena.
- Rok za prigovor iznosi osam dana i počinje teći od dana kada je izvršenik saznao da je izvršenjem zahvaćen predmet koji je izuzet od izvršenja, odnosno na kojem je mogućnost izvršenja ograničena. Nakon isteka roka od 30 dana od preduzimanja radnje kojom su zahvaćeni predmeti prijedlog iz te odredbe više se ne može podnijeti.
- Rješenjem o obustavi izvršenja ukinuće se sve sprovedene izvršne radnje ako se time ne dira u stečena prava trećih lica.

Skoro na identičan način institut obustave izvršenja je regulisan odredbom člana 57. ZIP-a Brčko Distrikta BiH, izuzev što kao razlog za obustavu izvršenja prema ZIP-u Brčko Distrikta BiH nije predviđeno da će se izvršenje obustaviti po službenoj dužnosti i kada, u skladu s odredbama koje uređuju obligacione odnose, treće lice ispuni obavezu prema tražiocu izvršenja umjesto izvršeniku.

Pored navedenih slučajeva, u ZIP RS/FBiH i ZIP Brčko Distrikta BiH takođe je predviđeno nekoliko posebnih slučajeva u za obustave izvršenja.

Tako je odredbom člana 16. stav 2. ZIP RS/FBiH i člana 16. stav 2. ZIP Brčko Distrikta BiH propisano da će se obustaviti izvršenje ako tražilac izvršenja nije predujmio troškove. Izvršenje će se obustaviti prema odredbi člana 38. stav 2. ZIP RS/FBiH i člana 36. stav 2 ZIP Brčko Distrikta BiH kada tražilac izvršenja povuče prijedlog za izvršenje, a po odredbi člana 49. stav 3. ZIP/FBiH i člana 48. stav 2. ZIP Brčko Distrikta BiH kada se usvoji prigovor izvršenika protiv rješenja o izvršenju. Obustavu izvršenja predviđaju i odredbe člana 81. stav 1., člana 95. stav 1., člana 113. stav 5. i člana 118. stav 3. ZIP RS/ FBiH. Takođe i ZIP Brčko Distrikta BiH obustavu izvršenja predviđa u članu 74. stav 1., u članu 88. stav 3. i članu 105. stav 3.

1.3 Dovršenje izvršenja

Prema odredbi člana 64. ZIP RS/FBiH, određeno je da se postupak izvršenja smatra završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja. Na isti način je regulisano i u članu 58. ZIP Brčko Distrikta BiH, s tim što je u ovom zakonu u odnosu na entitetske zakone regulisano da, ako je izvršenje završeno sprovođenjem radnje kojom je dovršeno, sud će to utvrditi posebnim rješenjem (član 58. stav 2.).

Zakonskom odredbom koja reguliše dovršenje izvršenja nije propisana definicija izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava. Tako, na primjer, u slučaju izvršenja na pokretnim stvarima izvršna radnja kojom se izvršenje dovršava jeste donošenje rješenja o namirenju, kojim sud određuje da se iz iznosa dobijenog prodajom stvari namiri, između ostalog (troškovi postupka, troškovi određeni u izvršnoj ispravi, kamata do dana unovčenja stvari), i glavno potraživanje.

Iz navedenog proizlazi da se dovršenjem izvršenja podrazumijeva sprovođenje izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava - svaka ona (izvršna) radnja kojom se omogućava potpuno namirenje potraživanja tražioca izvršenja.

Strazburg, 17.12. 2009.

CEPEJ (2009) 11REV

EVROPSKA KOMISIJA ZA EFIKASNOST PRAVOSUĐA
(CEPEJ)

SMJERNICE ZA BOLJE SPROVOĐENJE POSTOJEĆIH PREPORUKA SAVJETA
EVROPE O IZVRŠNOM POSTUPKU

**usvojene od strane CEPEJ-a na 14. plenarnom zasjedanju
(Strazburg, 9 - 10. decembra/prosinca 2009.)**

UVOD

Metodologija

1. Na Trećem samitu Savjeta Evrope (Varšava, maj/svibanj 2005.) čelnici država i vlada su se zauzeli „da se u potpunosti iskoristi potencijal Savjeta Evrope za postavljanje standarda i unapređenje implementacije i daljnjeg razvoja pravnih instrumenata i mehanizama pravne saradnje koje donosi ta organizacije”. Na tom samitu odlučeno je da se „pomogne zemljama članicama da omoguće pravično i brzo izvršenje pravde”.

2. Kao što je generalni sekretar Savjeta Evrope istaknuo u oktobru 2005. godine, izvršenje sudskih odluka je bitan element u funkcionisanju države utemeljene na vladavini zakona. To predstavlja ozbiljan izazov, kako na nacionalnom, tako i na evropskom nivou (CM / Monitor (2005)2 od 14.10. 2005.).

3. Ova izjava, koju potvrđuje relevantna sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), i problemi u izvršenju presuda ovog suda, kao i rad CEPEJ-a, navela je Odbor ministara da se pokrene proces praćenja izvršenja domaćih sudskih odluka. CEPEJ će takođe uzeti u obzir razvoj situacije u sudskoj praksi ESLJP od momenta izrade nacrt Preporuka Rec (2003) 17 o izvršnom postupku.

4. CEPEJ, čiji statut obuhvata i cilj omogućavanja lakše primjene međunarodnih pravnih instrumenata Savjeta Evrope za efikasnost i pravednost sistema pravosuđa, u popis svojih prioriteta uključio je i izvršenje sudskih odluka. Kao prvi korak, CEPEJ je dao da se napravi detaljna studija koja se odnosi na pitanja izvršnog postupka u državama članicama, kako bi se steklo bolje razumijevanje o tome kako postupak funkcionise i kako bi se olakšala primjena relevantnih standarda i instrumenata Savjeta Evrope u praksi. Studija, koju su izradili pravni naučnici Univerziteta Nancy (Francuska) i švajcarskog Instituta za uporedno pravo (Lausanne), predlaže niz smjernica čiji je cilj da se olakša primjena načela sadržanih u preporukama Savjeta Evrope.

5. Kao drugi korak, CEPEJ je oformio radnu grupu za pitanja izvršenja sudskih odluka (CEPEJ-GT EXE), zaduženu za izradu Smjernica za efikasnu primjenu postojećih standarda Savjeta Evrope. Na temelju prijedloga Studije, svaki je član Radne grupe pripremio nacrt dokumenta u kojem delegira konačan set pitanja koja se odnose na buduće smjernice. CEPEJ je potom angažovao naučnog stručnjaka M. Julien LHUILLIER (Francuska) da načini sintezu izrađenih dokumenata.

Principi i ciljevi izvršenja

6. U cilju održavanja vladavine prava i povjerenja građana u sudski sistem, postupci izvršenja moraju biti efikasni, ali i pravedni. Međutim, izvršenje se može sprovesti tek ukoliko izvršenik ima sredstva ili mogućnost da se presuda izvrši.

7. Kod izvršenja je potrebno postići odgovarajuću ravnotežu između potreba podnosioca zahtjeva i prava izvršenika. Države članice se podstiču da nadziru postupke izvršenja, kontrolišu sudsku upravu i preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osigurala proceduralna jednakost stranaka.

8. Izvršni postupak bi trebalo da bude dovoljno fleksibilan kako bi se izvršiocu omogućila razumna mjera slobode djelovanja u cilju postizanja dogovora s izvršenikom, u situaciji kada

postoji konsenzus između tražioca izvršenja i izvršenika. Takvi aranžmani treba da budu predmet temeljite kontrole kako bi se osigurala nepristranost izvršilaca i zaštita interesa podnosioca zahtjeva i trećih lica. Uloga izvršilaca treba da bude jasno definisana domaćim zakonom (na primjer, njihov stepen autonomije). Oni mogu (na primjer) da imaju ulogu “post-sudskog posrednika” u fazi izvršenja.

Sudski procesi

9. Države članice treba da preduzmu mjere kako bi se osigurala dostupnost informacija o izvršnom postupku i transparentnost aktivnosti suda i izvršilaca u svim fazama postupka, pod uslovom da su osigurana prava stranaka.

10. Bez obzira na ulogu suda u izvršnom postupku, potrebna je efikasna komunikacija između suda, izvršilaca, tražilaca izvršenja i izvršenika. Sve strane u postupku treba da imaju pristup informacijama o postupcima koji su u toku i o njihovom napretku.

11. Države članice treba da potencijalnim strankama u izvršnom postupku obezbijede informacije o efikasnosti izvršnih radnji i procedura, uspostavom indikatora za određene ciljeve i određivanjem mogućeg vremenskog okvira za različite procedure.

12. Svaki organ treba da osigura adekvatan nadzor (s obzirom na sve relevantne slučajeve iz prakse ESLJP) izvršnog postupka i treba da snosi odgovornost za efikasnost svojih radnji u postupku. Odgovornost se može postići putem izvještaja ili putem povratnih informacija od korisnika. Svi izvještaji bi trebalo da dozvole verifikaciju da je presuda izvršena ili (ako nije) da su u tom pravcu bili preduzeti istinski naponi u razumnom roku, poštujući ravnopravnost stranaka.

I - PRIPREMA SPROVOĐENJA IZVRŠENJA

1. Pristup izvršnom postupku

1.1. Geografski raspored izvršilaca i podjela nadležnosti u izvršnom postupku

13. Geografski raspored izvršilaca unutar zemlje treba da obezbijedi najširi mogući obuhvat za sve potencijalne stranke. Unutar jedne države članice, kada su različiti organi zaduženi za djelovanje u različitim područjima izvršenja (tj. izvršni sudija i funkcioneri finansijskih institucija), važno je obratiti posebnu pažnju na podjelu nadležnosti, i u geografskom aspektu i s obzirom na vrstu predmeta, kada su svi nadležni organi u pitanju. Svaka od nadležnosti treba imati odgovarajuće pokriće za svaku vrstu izvršne radnje.

14. U slučaju privatnih izvršilaca, države članice treba da osiguraju postojanje tržišnog natjecanja i jasno definisane geografske nadležnosti.

1.2. Jezik koji se koristi

15. Neophodno je preduzeti određene mjere kako bi se osiguralo da su stranke u stanju shvatiti proces izvršenja u koji su uključene i, gdje je to moguće, ostvariti sudjelovanje u postupku bez potrebe za pravnim zastupanjem. Da bi se ovo postiglo, izvršni postupak i zakonodavstvo treba da budu koliko je moguće jasniji i razumljiviji (tj. kreirajući verzije zakona prostim jezikom, kao i priručnika o izvršnom postupku, smanjujući utrošak vremena koje je potrebno strankama za ličnu ili pisanu komunikaciju sa sudom itd.).

1.3. Raspoloživost sudionika u izvršnom postupku

16. Svi potencijalni učesnici u postupku izvršenja (policija, stručnjaci, prevodioci, tumači, lokalne vlasti, osiguravatelji, socijalni radnici itd.) treba da imaju adekvatan pravni status kako bi pomogli izvršiocu i treba da budu na raspolaganju, u slučaju da je njihova pomoć potrebna za izvršenje presude. Socijalni radnici treba da budu posebno na raspolaganju u slučajevima kada su u pitanju djeca ili druga ugrožena lica u toku postupka.

2. Obavještenja strankama i trećim licima

17. Obavještenja strankama o izvršenju sudskih odluka ili izvršnih naslova ili notarskih ili drugih dokumenata su bitan aspekt izvršnog zakona. Pravovremeno obavještenje strankama bitan je element poštenog suđenja, u smislu člana 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

18. Države članice mogu izraditi standardne obrasce za obavještenje strankama. Ovi standardni obrasci mogu se odnositi na različite faze u izvršnom postupku i na eventualne pravne lijekove. Oni mogu imati sljedeće namjene:

- obavještanje izvršenika o posljedicama izvršenja (uključujući cijenu izvršenja) i troškovima ukoliko se ne postupi po odluci kojom se nalaže plaćanje;
- obavještanje izvršenika o izvršnim mjerama koje će se preduzeti protiv njega, slijedom sprovođenja, kako bi se omogućilo izvršeniku da postupi u skladu s istim ili, gdje je primjenjivo, da ospori iste;
- detaljno informisanje tražioca izvršenja o fazama izvršnog postupka;
- obavještanje trećih strana kako bi se, prije svega, zaštitila njihova prava i, drugo, kako bi bili u stanju ispuniti obaveze koje im se dodijele, te bili svjesni posljedica neispunjavanja istih.

19. Obavještenje u svim slučajevima treba podsticati izvršenika da dobrovoljno postupi u skladu sa sudskom odlukom i uključuje upozorenje da će se u slučaju nepoštivanja primijeniti izvršne mjere, uključujući eventualno i dodatne troškove.

20. Trebalo bi biti moguće povjeriti izvršiocima dostavljanje obavještenja. U tom cilju države članice treba da odrede uslove za sigurnu metodu dostave dokumenata.

21. Ukoliko obavještenja sadrže prava ili obaveze, dužnost je izvršioca da osigura da su odgovarajuća obavještenja dostavljena strankama blagovremeno.

22. U slučaju gdje će imovina izvršenika biti prodana na javnoj aukciji nakon oduzimanja iste, potencijalni kupci trebalo bi da budu obaviješteni unaprijed, putem efikasnog sredstva komunikacije, koje će jemčiti brzo širenje informacija do cjelokupne javnosti, istovremeno čuvajući privatnost izvršenika. Države članice treba da predlože minimalne standarde za date informacije, uzimajući u obzir prirodu imovine, procijenjenu vrijednost i datum prodaje.

3. Izvršni naslov: definicija i forma izvršnog naslova

23. Domaći zakonodavni okvir treba sadržavati jasno definisanje onoga što se smatra izvršnim naslovom i uslove njegove izvršnosti.

24. Izvršni naslovi treba da budu sačinjeni na jasan i razumljiv način, ne ostavljajući mogućnost pogrešne interpretacije.

4. Izvršioци

4.1. Potrebne kvalifikacije

25. Za pravično izvršenje pravde važno je da je kvalitet izvršenja zajemčen. Države članice treba da akredituju izvršioce samo ako su standardi i osposobljenost kandidata proporcionalni sa složenošću njihovih zadataka. Visok kvalitet obuke stručnjaka važan je za izvršenje pravde i povećanje povjerenja korisnika u pravosuđe.

26. Izvršioци bi takođe trebalo da budu dužni da slijede obavezno stalno usavršavanje.

27. Preporučuje se da se uspostave veze između državnih institucija za obuku. Države članice treba da osiguraju da se izvršioци obučavaju na osnovu odgovarajućeg plana i programa, i treba uspostaviti minimum standarda za instruktore u različitim državama članicama.

28. Početno i kontinuirano osposobljavanje može obuhvatiti:

- načela i ciljeve izvršenja;
- profesionalno ponašanje i etiku;
- faze u procesu izvršenja;
- primjerenost, organizaciju i sprovođenje izvršnih mjera;
- pravni okvir;
- igranje uloga i praktičnih vježbi prema potrebi;
- procjenu znanja polaznika;
- međunarodno izvršenje sudskih odluka i drugih izvršnih naslova.

4.2. Organizacija profesije i status izvršilaca

29. Imajući u vidu adekvatno izvršenje pravde, poželjno je da izvršioци budu organizovani u profesionalno tijelo koje zastupa sve članove struke, time olakšavajući njihovo kolektivno zastupanje i prikupljanje podataka.

30. U državama članicama koje su uspostavile profesionalne organizacije izvršilaca članstvo u takvom predstavničkom tijelu treba da bude obavezno.

31. Status izvršilaca treba biti jasno definisan na način da potencijalnim strankama u izvršnom postupku ponudi profesionalca koji je nepristrasan, kvalifikovan, odgovoran, na raspolaganju, motivisan i efikasan.

32. Tamo gdje su izvršioци zaposleni u državnim službama trebalo bi da imaju obezbijedene odgovarajuće radne uslove i dovoljno ljudskih i materijalnih resursa. To znači, na primjer, omogućiti tom osoblju rad s pristupom na funkcionalan i moderan komunikacioni sistem i sa informatičkom opremom (računari, telefoni, faks mašine, internet veze, prilagođeni informatički sistemi s mogućnošću nadogradnje), te s odgovarajućim saobraćajnim sredstvima koja su dovoljna u smislu da bi izvršioци obavljali svoju ulogu što je moguće efikasnije.

4.3. Prava i obaveze

33. Izvršioци, prema zakonima određene zemlje, treba da budu odgovorni za izvršenje u okviru svojih nadležnosti kao što je definisano domaćim zakonodavstvom. Države članice bi

trebalo da razmotre davanje isključive nadležnosti izvršiocima za:

- sprovođenje sudskih odluka i drugih izvršnih naslova ili dokumenata, te
- sprovođenje svih izvršnih procedura predviđenih zakonom države u kojoj rade.

34. Izvršioци isto tako mogu biti ovlašćeni za obavljanje sekundarnih radnji koje su u skladu s njihovom ulogom, nastojeći da čuvaju i osiguraju priznavanje prava stranaka, s ciljem ubrzanja sudskih postupaka ili smanjenja opterećenja sudova. Takve radnje mogu biti, između ostalog:

- naplata duga;
- dobrovoljna prodaja pokretnih ili nepokretnih stvari na javnoj aukciji;
- oduzimanje dobara;
- evidentiranje i izvještavanje o dokazima;
- dostavljanje i ispomoc u sudnici (sudski poslužitelj);
- pružanje pravnih savjeta;
- stečajni postupak;
- obavljanje zadataka koje im sudovi dodijele;
- zastupanje stranke u sudovima;
- sastavljanje privatnih isprava i dokumenata;
- poučavanje.

35. Izvršioци treba da imaju obavezu obavljanja svoje uloge kada god su zakonski obavezni da to učine, osim u slučajevima gdje postoje smetnje ili su u krvnom srodstvu ili braku sa strankom. Izvršiocima, u postupcima u kojima su angažovani, ne bi trebalo dodjeljivati rad na osporenim pravima ili preuzimanje osporenih radnji.

36. Privatni izvršioци bi trebalo da budu obavezni da otvore račun posebno namijenjen za polaganje sredstava prikupljenih u ime klijenata. Taj račun bi trebalo da bude predmet inspekcije. Takođe bi trebalo da budu osigurani od profesionalne i građanske odgovornosti. Izvršioци bi trebalo da imaju pokriće socijalnog osiguranja.

4.4. Naknada

37. Ako su izvršioци državni službenici, država bi trebalo da osigura da dobiju odgovarajuću naknadu, naročito u svjetlu njihovog nivoa obučenosti, iskustva i kompleksnosti zadataka.

4.5. Etika i profesionalno ponašanje

38. Izvršioци treba da se ponašaju u skladu sa pravilima etike i ponašanja, koja mogu biti definisana u profesionalnom kodeksu ponašanja. Ovi kodeksi ponašanja treba, između ostalog, da sadrže profesionalne standarde u pogledu:

- informacija koje se daju strankama od strane izvršilaca u vezi sa izvršnim postupkom (osnove djelovanja, transparentnost i jasnoća troškova, i sl.)
- pravila koja uređuju formulaciju obavještenja strankama (društvena uloga izvršilaca, obaveza savjetovanja, itd.)
- profesionalne etike (ponašanje, profesionalne tajne, etički kriterijumi koji uređuju izbor radnje, itd.)
- jednostavnog izvršenja (predvidivost i proporcionalnost troškova i vremena, saradnja između izvršnih službi, itd.)
- proceduralne fleksibilnosti (autonomija izvršilaca, itd.)

II - SPROVOĐENJE IZVRŠENJA

1. Informacije o izvršeniku i njegovoj imovini

1.1. Informacije dostupne podnosiocu zahtjeva

39. Kako bi se osiguralo pravo podnosioca zahtjeva na adekvatnu pomoć u toku izvršnog postupka, isti bi trebalo da ima pristup javnim registrima u svrhu provjere osnovnih informacija o izvršeniku, kao što su informacije o ličnoj identifikaciji izvršenika i njegovog boravišta u svrhu izvršenja, kao i pristup drugim podacima putem javnih registara (tj. zemljišne knjige, sudskog registra trgovačkih društava, itd.), zavisno od slobode pristupa informacijama i državnim zakonima koji reguliraju zaštitu podataka.

Navedeni podaci bi trebalo da budu dostupni za podnosioca zahtjeva na pismeni zahtjev i nakon prilaganja dovoljno dokaza (npr. presuda ili drugi izvršni naslov).

1.2. Informacije dostupne izvršiocima

40. Kako bi izvršioци mogli izvršiti procjenu troškova i osigurati da su preduzete mjere srazmjerne tim troškovima, države članice bi im trebale omogućiti brz i, poželjno je, direktan pristup informacijama o izvršenikovoј imovini. Države članice se podstiču da razmotre omogućavanje izvršiocima pristupa takvim informacijama putem sigurnog internetskog pristupa, ukoliko je to moguće.

41. Kako bi se spriječilo da izvršenik izbjegava izvršenje prenosom imovine, države članice se podstiču da uspostave jedinstvenu bazu podataka o dužnikovoј imovini (tj. pravo vlasništva nad vozilom, nekretninama, naplativim dugovima, povratu poreza, itd.), sačinjenu iz više izvora i sa ograničenim pristupom. Države članice treba da osiguraju bazu podataka sa prihvatljivim nivoom sigurnosti s obzirom na nastale rizike. Pristup izvršilaca bazi podataka treba se ograničiti na podatke koji se odnose na izvršni postupak u toku, što će morati biti predmet temeljite kontrole. Države članice treba da osiguraju izvršenicima djelotvorna pravna sredstva kako bi se osiguralo da je bilo kakav upit o ličnoј imovini opravdan.

42. Saradnja između različitih organa državnih i privatnih institucija, pod uslovom da su u skladu sa zakonima o zaštiti podataka, bitna je za omogućavanje brzog pristupa informacijama iz više izvora o izvršenikovoј imovini. Protokoli i jednoobrazne procedure treba da budu sačinjeni tako da osiguravaju saradnju među odjelima s jedne strane, te saradnju između tih odjela i službi izvršilaca, s druge strane.

1.3. Dužnost davanja informacija

43. Svi državni organi koji upravljaju bazama podataka s informacijama potrebnim za efikasno izvršenje, treba da imaju obavezu davanja podataka izvršiocu, u okviru dogovorenog roka, ako su te informacije u skladu s propisima o zaštiti podataka.

1.4. Zaštita podataka

44. Preporučljivo je domaći Zakon o zaštiti ličnih podataka temeljno proučiti u slučaju da se isti treba prilagoditi u svrhu efikasnog sprovođenja izvršenja.

45. Izvršioци moraju odgovorno postupati s tajnim, povjerljivim ili osjetljivim informacijama koje dođu do njihove pažnje u toku izvršnog postupka. U slučaju povrede ove dužnosti, treba

da budu primijenjene mjere disciplinske odgovornosti zajedno s prekršajnim i kaznenim sankcijama.

1.5. Višestruko korišćenje informacija

46. Države članice se pozivaju da razmotre dozvoljavanje izvršiocima ponovnog korišćenja podataka o izvršenikovoju imovini u kasnijim postupcima koji uključuju istog izvršenika. Ponovno korišćenje informacija treba pak biti predmet jasnog i preciznog pravnog okvira (tj. postavljanje strogih rokova držanja podataka, itd.).

2. Troškovi izvršenja

2.1. Propisi koji reguliraju troškove izvršenja

47. Svaka država članica se podstiče da uvede propise koji reguliraju nivo troškova izvršenja, kako bi se osigurao djelotvoran pristup pravdi naročito putem pravne pomoći ili sheme kojom se dopušta odricanje od troškova ili odgađanje plaćanja istih, u slučajevima gdje bi ovi troškovi vjerovatno pali na teret stranke. Stranke treba da budu zaštićene u smislu da plate samo troškove utvrđene zakonom.

48. Gdje, unutar iste države članice, postoje izvršiocu koji rade i u privatnom i u javnom sektoru, država bi trebalo da izbjegava bilo kakvu diskriminaciju između izvršilaca različitih statusa ali jednakih nadležnosti u pogledu troškova izvršenja koje snosi dužnik.

49. Države članice treba da uvedu postupak u kom stranke mogu osporiti troškove izvršilaca.

2.2. Transparentnost troškova izvršenja

50. Gdje je izvjesno da će troškovi izvršenja pasti na teret stranaka, države članice treba da obezbijede da su oni što potpunije informisani o troškovima izvršenja (naknade za izvršenje i naknade po uspješnom sprovođenju izvršenja). Ove informacije treba da budu dostupne strankama, ne samo od strane izvršilaca nego i od strane sudova, potrošačkih organizacija, putem proceduralnih kodova ili službene internet stranice pravosudnih i stručnih organa.

51. S obzirom na rastuću mobilnost lica i usluga unutar Evrope, sve je veća potreba za međunarodnim izvršenjem sudskih odluka. Transparentnost troškova izvršenja stoga prelazi čisto domaći nivo: države članice treba da se dogovore da uspostave bazu podataka o iznosima naplaćenim za najčešće korišćene proceduralne radnje i istu učine dostupnom što je moguće šire, s ciljem omogućavanja pristupa strukturi troškova u svakoj državi članici.

2.3. Određenost i predvidljivost naknada za izvršenje

52. Naknade za izvršenje treba da budu javne. Države članice se podstiču da zahtijevaju da svaki dokument u postupku jasno ukazuje na iznos za izvršenu radnju, te da osiguraju sprovođenje sankcija u slučaju nepoštivanja (npr. nevaljanost dokumenata kao rezultat nepoštivanja zahtjeva itd.).

53. Kada je izvršiocu poznata finansijska situacija izvršenika i on predlaže određeni postupak izvršenja, trebalo bi da obavijesti podnosioca zahtjeva o vrsti predviđenih radnji i izglednim troškovima na početku i u svakoj fazi postupka.

54. Određenost naknade je faktor u transparentnosti troškova izvršenja. U tom cilju, naknada

za pojedinu radnju treba zavisiti od ograničenog broja faktora. Naknada bi trebalo da bude regulirana što je moguće jednostavnije, jasnije i sažetije.

55. Prilikom sastavljanja tarife izvršenja, države članice trebalo bi da razmijene iskustva i razmotre potrebu da uzmu u obzir određene faktore, kao što je iznos duga, posebnu hitnost i teškoće na koje može naići izvršilac.

2.4. Relevantnost preduzimanja određenih radnji

56. Krajnji troškovi izvršenja moraju biti u srazmjeri s pravim lijekom koji se traži. Države treba da nastoje da osiguraju efikasan izvršni postupak za sve iznose dugovanja, bilo velike ili male.

57. Odgovornost izvršioca je da preduzme sve razumne i potrebne korake u izvršenju i odluči koja je izvršna radnja najprikladnija. Kada se troškovi smatraju nevažnim ili nezakonitim, iste treba snositi izvršilac.

58. Države članice koje odobravaju pravnu pomoć treba da potvrde relevantnost nastalih troškova, tako da zajednica ne mora snositi neopravdane troškove.

59. U slučajevima gdje izvršilac ima obavezu da ponudi odgovarajući savjet, on/ona treba biti obavezan/obavezna da objasni podnosiocima zahtjeva njihov položaj i važnost radnje čije preduzimanje sugerišu.

2.5. Dosuđivanje troškova izvršenja

60. Naknade za izvršenje treba da snose izvršenici, ukoliko su solventni, uz mogućnost naknade za uspješno izvršenje, koju snosi podnosilac zahtjeva. Ako je izvršenik nesolventan, naknadu troškova izvršenja treba da snosi podnosilac zahtjeva.

61. U slučaju da se izvršenje smatra nezakonitim ili nepravilnim, odgovornost za troškove treba da snose lica ili organi odgovorni za nepravilan ili nezakonit akt.

2.6. Pravna pomoć

62. Kako bi bio zajemčen pristup pravosuđu, podnosiocima zahtjeva koji nisu u mogućnosti da plate naknadu za izvršenje treba da budu na raspolaganju sheme pravne pomoći ili sheme alternativnog finansiranja (npr. putem državnog finansiranja ili povrata naknade). Gdje je odobrena pravna pomoć, država može, ako smatra ispravnim, koristiti mehanizme putem kojih će nadoknaditi svoje izdatke iz prihoda od izvršenja.

3. Vremenski okvir i izvještaji

3.1. Vremenski okvir za izvršne postupke

3.1.1. Razumnost i predvidivost rokova

63. Vremenski rokovi za sprovođenje izvršenja treba da budu razumni i zemlje članice ne bi trebalo da nameću proizvoljne rokove za okončanje izvršenja.

64. Država članica treba utvrditi jasne i precizne kriterijume u pogledu razumnog trajanja, što

može varirati u skladu s vrstom predmeta i vrstom tražene radnje.

65. S obzirom na važnost mogućnosti da se predvidi trajanje izvršnog postupka sa stanovišta pravne sigurnosti, zemlje članice bi trebalo da razmotre uspostavljanje javno dostupne baze statističkih podataka pomoću koje bi stranke mogle izračunati vjerovatno trajanje različitih izvršnih mjera koje su dopuštene domaćim zakonodavstvom (tj. zapljena plate, sredstava na računu u banci i zapljena vozila). Baze podataka bi trebalo da budu uspostavljene u saradnji sa stručnjacima za pitanja izvršenja i dostupne što je moguće široj javnosti, s ciljem davanja drugim državama članicama pristupa strukturi trajanja izvršenja u svakoj zemlji, tako da se podaci mogu uporediti.

3.1.2. Faktori za jednostavno i brzo izvršenje

66. U fazi izvršenja odluka, brza komunikacija (kao što je e-mail) između suda, izvršilaca i stranaka treba biti moguća.

67. Države članice treba da osiguraju da zakonski rokovi za izvršenje ne budu nepotrebno prolongirani. Države članice se podstiču naročito da preduzimaju mjere za olakšavanje izvršnog okvira, kako bi se izvršiocima dala potrebna autonomija izbora, bez prethodnog odobrenja, proceduralnih koraka koji su najprikladniji za dati slučaj.

68. Države članice takođe treba da osiguraju da izvršenik može preduzimati aktivnosti u cilju osporavanja izvršnih mjera u razumnom roku, pod uslovom da se time neopravdano ne zaustavlja ili odgađa izvršni postupak; na primjer, kada izvršenik želi da uloži žalbu na odluku, sistem treba da bude spreman da osigura zaštitu podnosioca zahtjeva.

69. Države članice treba da osiguraju ubrzano i hitno sprovođenje izvršnog postupka u slučajevima gdje kašnjenje može rezultirati nepopravljivom štetom (npr. slučaj bijega izvršenika, deložacije, propadanje imovine, itd.).

70. Prioritet uvijek treba dati nastojanju da se postigne sporazum između stranaka, kako bi se koordinirali rokovi izvršenja. U slučaju gdje stranke između sebe dogovore vremenski okvir za izvršenje, bilo koji postupak nametnut od strane države članice ne bi trebalo da spriječi da postignuti sporazum stupi na snagu.

71. Optužbe izvršenika protiv lošeg ponašanja izvršilaca ne smiju ugroziti ili odgoditi izvršenje, osim u slučaju sudske intervencije. Prigovore protiv izvršilaca treba istražiti istovremeno s tokom izvršnog postupka.

3.2. Izvještavanje o postupku izvršenja

3.2.1. Izvještavanje o svakoj izvršnoj radnji

72. Izvršenik za vrijeme trajanja postupka izvršenja treba biti informisan o stepenu svoje odgovornosti.

3.2.2. Izvještavanje o završenom postupku izvršenja

73. Nakon što su zadovoljeni njegovi interesi, tu informaciju treba dostaviti tražiocu izvršenja. Države članice treba ohrabriti da donesu jasne propise koji reguliraju obavezu informiranja o izvršnim postupcima koje treba sprovesti i/ili o onim završenim (npr. putem javnog registra u kojem su evidentirani ishodi izvršnih radnji protiv pojedinih izvršenika).

3.2.3. Evropski standardi u pogledu informacija

74. Države članice se snažno podstiču da zajednički uspostave evropske standarde u pogledu informacija koje treba obezbijediti strankama i javnosti u vezi sa izvršnim postupkom.

III - Nadzor, kontrola i disciplinski postupci

1. Kontrola uspješnosti izvršnog postupka

75. Da bi se preduzela kontrola uspješnosti izvršnog postupka, svaka država članica treba uspostaviti evropske standarde uspješnosti / kriterijume koji imaju za cilj procjenu efikasnosti izvršenja na godišnjem nivou, putem nezavisnog sistema revizije i povremenih inspekcija na licu mjesta. Među ovim standardima, treba da budu:

- a. Jasan pravni okvir za sprovođenje izvršnog postupka kojim se utvrđuju ovlašćenja, prava i dužnosti stranaka i trećeg lica.
- b. Brzina, efikasnost i razumni troškovi postupka.
- c. Poštivanje svih ljudskih prava (ljudskog dostojanstva - ne lišavajući izvršenika minimalnih egzistencijalnih standarda i neproporcionalno ometanje prava trećih lica, itd.).
- d. Pridržavanje definisanih procedura i metoda (naime, dostupnost pravnih lijekova treba podnijeti sudu u smislu člana 6. Evropske konvencije).
- e. Postupci koji bi trebalo da budu dokumentovani.
- f. Oblik i sadržaj dokumenata koji bi trebalo da budu standardizovani.
- g. Prikupljanje podataka i uspostavljanje nacionalnih statističkih sistema, uzimajući u obzir, ako je moguće, CEPEJ evaluacionu shemu i ključne pravosudne podatke utvrđene od strane CEPEJ-a.
- h. Nadležnosti izvršilaca.
- i. Uspješnost izvršilaca.
- j. Postupak, na godišnjoj osnovi:
 - broj neriješenih predmeta,
 - broj novopristiglih predmeta,
 - broj izvršenih predmeta,
 - stopa smanjenja broja predmeta,
 - vrijeme utrošeno za okončanje izvršenja,
 - stopa uspješnosti (povrat dugova, uspješne deložacije i sl.),
 - usluge pružene tokom izvršenja (pokušaj izvršenja, vremenski faktor, uredbe, itd.),
 - nastali troškovi izvršenja i kako su oni pokriveni,
 - broj pritužbi i pravnih sredstava u odnosu na broj riješenih slučajeva.

76. Podaci o uspješnosti trebalo bi da budu zasnovani na reprezentativnim uzorcima i trebalo bi da budu objavljeni.

77. Ovi kriterijumi procjene mogu se definisati na evropskom nivou, u cilju jačanja povjerenja između država članica, posebno s obzirom na mogućnost sve većeg broja međunarodnih predmeta izvršenja.

2. Nadzor i kontrola aktivnosti preduzetih u izvršnom postupku

78. Organi nadležni za nadzor i/ili kontrolu izvršilaca imaju važnu ulogu u garantovanju uspješnosti izvršenja. Države članice treba da osiguraju da se ocjena sprovođenja izvršenja vrši u kontinuitetu. Tu ocjenu treba da vrši neko vanjsko tijelo (na primjer, stručno tijelo). Vlasti država članica moraju jasno odrediti postupke kontrole koji se izvode za vrijeme inspekcije.

79. Države članice treba da osiguraju da nadzor aktivnosti izvršilaca ne ugrozi njihov nesmetan rad.

3. Disciplinski postupak i sankcije

80. Zbog kršenja zakona, propisa ili pravila o etici koje počini, čak i izvan obima svojih profesionalnih aktivnosti, izvršioce treba da budu podvrgnuti disciplinskim sankcijama, ne dovodeći u pitanje i eventualne građanske i kaznene sankcije.

81. Disciplinske postupke treba sprovoditi nezavisno tijelo. Države članice bi trebalo da razmotre uvođenje sistema za prethodno filtriranje slučajeva koji su pokrenuti samo kao taktika odgađanja izvršenja.

82. Treba biti sastavljen izričit popis sankcija, uspostavljajući ljestvicu disciplinskih mjera prema težini prekršaja. Isključenje iz sudske djelatnosti trebalo bi da bude mjera za samo najteže prekršaje (treba razmotriti načelo srazmjere između povrede dužnosti i sankcije).

SAVJET EVROPE
ODBOR MINISTARA

Preporuka Rec (2003) 17
Komiteta ministara državama članicama o izvršenju
*(usvojena od strane Komiteta ministara 9. septembra/rujna 2003. godine
na 851. sastanku zamjenika ministara)*

Odbor ministara, u skladu s odredbama člana 15.b Statuta Savjeta Evrope:

Uviđajući da vladavina prava na kojoj se zasnivaju evropski demokratski sistemi zavisi od podrške pravičnih, efikasnih i pristupačnih pravosudnih sistema;

Smatrajući da izvršenje sudske presude čini sastavni dio osnovnog ljudskog prava na pravično suđenje u razumnom roku, u skladu sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljnjem tekstu: EKLJP);

Potvrđujući, takođe, da princip vladavine prava može zaživjeti samo ako građani mogu u praksi ostvariti svoja zakonska prava i osporiti nezakonite radnje;

Imajući u vidu da su države članice dužne osigurati da sva lica kojima se izrekne konačna i obavezujuća sudska presuda imaju pravo na njeno izvršenje;

Ako se takva presuda ne izvrši ili stupi na snagu sa zakašnjenjem, ovo pravo može izgubiti učinak i postati iluzorno na štetu jedne od strana;

Uvjereni kako je potrebno promovisati veću efikasnost i pravičnost izvršenja presuda u građanskim predmetima i uspostaviti pozitivan balans između prava i interesa strana u procesu izvršenja;

Svjesni rizika od sve većeg “uzimanja pravde u svoje ruke” u nedostatku efikasnog sistema izvršenja, što može ugroziti povjerenje javnosti u pravni sistem i njegov kredibilitet;

Podsjećajući na Rezoluciju broj 3 o “Opštem pristupu i načinima postizanja efektivnog izvršenja sudskih odluka”, koja je usvojena na 24. konferenciji evropskih ministara pravde 4. i 5. oktobra / listopada 2001. godine u Moskvi, gdje je dogovoreno da je “propisno, efikasno i djelotvorno izvršenje sudskih odluka od presudne važnosti za države članice u stvaranju, jačanju i razvijanju snažnog i respektabilnog pravosudnog sistema”;

Imajući u vidu Rezoluciju Res(2002)12 kojom se uspostavlja Evropska komisija za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), a koju je Odbor ministara usvojio 18. septembra / rujna 2002. godine;

Uvažavajući značaj informacione tehnologije za unapređenje efikasnosti izvršnog postupka i relevantnih pravnih instrumenata Savjeta Evrope u ovoj oblasti, uključujući Preporuku Rec (2003) 14 o interoperativnosti informacionih sistema u sektoru pravde i Preporuku Rec (2003) 15 o arhiviranju elektronskih dokumenata u pravnom sektoru, preporučuje vladama država članica da:

- omogućće efikasno i ekonomično izvršenje sudskih odluka, odnosno drugih sudskih ili vansudskih izvršnih naslova;
- preduzmu ili ojačaju, zavisno od slučaja, sve mjere koje smatraju neophodnim u cilju progresivne implementacije “Vodećih principa izvršenja”, koji su navedeni u daljnjem tekstu.

Vodeći principi izvršenja

I - Definicije

U kontekstu ove preporuke,

- a. "Izvršenje" označava sprovođenje sudskih odluka, kao i drugih sudskih ili vansudskih izvršnih naslova u skladu sa zakonom, kojim se izvršenik primorava na činjenje, nečinjenje ili plaćanje u skladu sa donesenom presudom;
- b. "Izvršilac" označava lice koje je država ovlastila da sprovodi proces izvršenja bez obzira na to da li je to lice državni zaposlenik ili ne;
- c. "Tražilac izvršenja" označava stranu koja traži izvršenje;
- d. "Izvršenik" označava stranu protiv koje se izvršenje traži.

II - Obim primjene

1. Ova preporuka odnosi se na građanske stvari, uključujući privredno, pravo zaštite potrošača, porodično pravo, te radno pravo. Ona se ne odnosi na upravna pitanja. Ova preporuka može se takođe primjenjivati i na krivične predmete koji ne podrazumijevaju lišenje slobode.
2. Nadalje, ova preporuka odnosi se na izvršenje sudskih odluka, kao i drugih sudskih i vansudskih izvršnih naslova.

III - Postupak izvršenja

1. Kako bi postupak izvršenja bio što efektivniji i efikasniji:
 - a. Izvršenje treba definisati i dati mu jasan zakonski okvir, kojim će biti utvrđena ovlašćenja, prava i odgovornosti strana u postupku i trećih lica;
 - b. Izvršenje treba sprovoditi u skladu s relevantnim zakonom i sudskim odlukama. Svaki propis treba da sadrži dovoljno detalja u svrhu pravne sigurnosti i transparentnosti, kao i što veće predvidivosti i efikasnosti procesa;
 - c. Strane su dužne saradivati na odgovarajući način u procesu izvršenja; pored toga, a posebno u predmetima koji se odnose na porodično pravo, nadležni organi treba da olakšaju ovu saradnju;
 - d. Izvršenik treba da pruži najnovije podatke o svom prihodu, imovini i ostalim relevantnim pitanjima;
 - e. Države treba da uspostave mehanizam kojim će se spriječiti zloupotreba procesa izvršenja od bilo koje strane, što ne bi trebalo tretirati kao obnovljeni postupak u predmetu;
 - f. Proces izvršenja ne treba odgađati, izuzev u slučajevima predviđenim zakonom. Odgađanje može preispitati sud.

g. Tokom procesa izvršenja potrebno je uspostaviti odgovarajući balans između interesa tražioca izvršenja i izvršenika, imajući u vidu, posebno odredbe čl. 6. i 8. EKLJP-a. U odgovarajućim slučajevima treba uzeti u obzir i interese trećih strana. Ako se procesi izvršenja odnose na predmete porodičnog prava, treba uzeti u obzir interese članova porodice; dodatno, kada su u pitanju naročito prava djece u procesu izvršenja, treba prvenstveno imati u vidu najbolje interese djeteta u skladu s međunarodnim i domaćim pravom;

h. Određena neophodna imovina i prihod izvršenika treba da budu zaštićeni, kao što su osnovna dobra domaćinstva, osnovna socijalna primanja, novac za elementarne zdravstvene potrebe i neophodni instrumenti rada.

2. Postupci izvršenja treba da:

a. Budu jasno definisani i da ih izvršioци mogu s lakoćom obavljati;

b. Imaju sveobuhvatnu definiciju i spisak izvršnih naslova i kako one postaju punovažne;

c. Imaju jasno definisana prava i obaveze izvršenika, tražilaca izvršenja i trećih lica, uključujući, kada su u pitanju tražioci izvršenja i treća lica, njihov redoslijed namirenja i prava na iznose koji su naplaćeni i podijeljeni između tražilaca;

d. Predvide najefikasniji i najadekvatniji način dostave pismena (na primjer, lična dostava od strane izvršilaca, elektronskom poštom, poštom);

e. Imaju propisane mjere za uklanjanje ili sprečavanje procesnih zloupotreba;

f. Imaju predviđeno pravo strana da zahtijevaju privremenu obustavu izvršenja kako bi osigurale zaštitu svojih prava i interesa;

g. Prema potrebi, propišu pravo na preispitivanje sudskih i vansudskih odluka donesenih tokom procesa izvršenja.

3. Takse za izvršenje treba da budu razumne, propisane zakonom i strane treba da budu unaprijed obaviještene o njima.

4. Pokušaji sprovođenja izvršenja treba da budu srazmjerni potraživanju, predviđenom iznosu koji treba naplatiti, kao i interesima izvršenika.

5. Izvršenik obično snosi nužne troškove izvršenja, bez obzira na mogućnost da troškove snose i druge strane u slučaju zloupotrebe procesa.

6. Pretraživanje i zapljena imovine izvršenika treba da budu što je moguće više efikasni i treba imati u vidu relevantne odredbe o ljudskim pravima i zaštiti ličnih podataka. Potrebno je ekspeditivno i efikasno prikupiti neophodne podatke o imovini izvršenika uvidom u relevantne informacije evidentirane u registrima i iz drugih izvora, a treba dati mogućnost i izvršenicima da sačine izjavu o svojoj imovini.

7. Imovinu treba prodati bez odlaganja, ali pri tome treba nastojati da se postigne najviša tržišna vrijednost i izbjegne veliki i nepotrebn pad vrijednosti.

IV- Izvršioци

1. U državama u kojima izvršioци sprovode proces izvršenja potrebno je pridržavati se principa navedenih u ovoj preporuci.
2. Status, ulogu, odgovornosti i ovlašćenja izvršilaca treba propisati zakonom u cilju što veće sigurnosti i transparentnosti procesa izvršenja. Države treba same da utvrde profesionalni status izvršilaca.
3. Prilikom odabira izvršilaca treba razmotriti moralne standarde kandidata, njihovo poznavanje pravne oblasti i edukaciju u relevantnom zakonu i postupku. U tu svrhu kandidati treba da pristupe ispitu kako bi se procijenilo njihovo teorijsko i praktično znanje.
4. Izvršioци treba da budu časni i kompetentni za obavljanje svojih dužnosti, te da uvijek postupaju u skladu s priznatim visokim strukovnim i etičkim standardima. Treba da budu nepristrasni u svom odnosu sa stranama, te da podliježu kontroli i nadzoru, što može uključivati kontrolu od strane suda.
5. Ovlašćenja i odgovornosti izvršilaca treba jasno definisati i opisati u odnosu na ovlašćenja i odgovornosti sudije.
6. Protiv izvršilaca koji su optuženi za zloupotrebu svog položaja, treba pokrenuti disciplinski, građanski i/ili krivični postupak, uz predviđene odgovarajuće sankcije za slučajevе zloupotrebe.
7. Izvršioци koji su državni zaposlenici treba da imaju odgovarajuće radne uslove, adekvatne materijalne resurse, pomoćno osoblje, te adekvatnu naknadu za rad.
8. Izvršioци treba da prođu kako inicijalnu tako i da imaju kontinuiranu edukaciju u skladu s jasno definisanim i dobro strukturiranim ciljevima i zadacima.

PREGLED OSNOVNE KORIŠĆENE LITERATURE

- Čalija B., Omanović S.: Građansko procesno pravo, Univerzitet u Sarajevu, Pravni fakultet, Sarajevo, 2000
 - Daupović A., Obradović R., Povelakić M., Zaćiragić F., Živanović M.: Komentari Zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, Savjet/Vijeće Evrope i Evropska komisija, Sarajevo, 2005
 - Kulenović Z., Mikulić S., Milišić-Veličkovski S., Stanišić S., Vučina D.: Komentari zakona o parničnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, Savjet/Vijeće Evrope i Evropska komisija, Sarajevo, 2005
 - Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju
 - Preporuka Rec (2003) 17 Komiteta ministara državama članicama o izvršnom postupku (Savjet Evrope, Komitet ministara)
 - Smjernice za bolje sprovođenje postojećih preporuka Savjeta Evrope o izvršnom postupku (Evropska komisija za efikasnost pravosuđa - CEPEJ)
 - Zakon o izvršnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 59/03, 85/03, 64/05 i 118/07)
 - Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 8/00, 1/01, 5/02 i 8/03)
 - Zakon o izvršnom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06 i 39/09),
 - Zakon o poštanskom prometu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 76/04)
 - Zakonu o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", broj 53/03)
 - Zakonu o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske", br. 58/03, 85/03)
 - Zečević E.: Komentar Zakona o parničnom postupku, Logos, Sarajevo, 2004
- Zornić, Elvis: Ilustrovani priručnik za dostavljanje sudskih pismena sa objašnjenjima i primjerima za praktičnu upotrebu, Općinski sud Sarajevo, Sarajevo, 2008.